

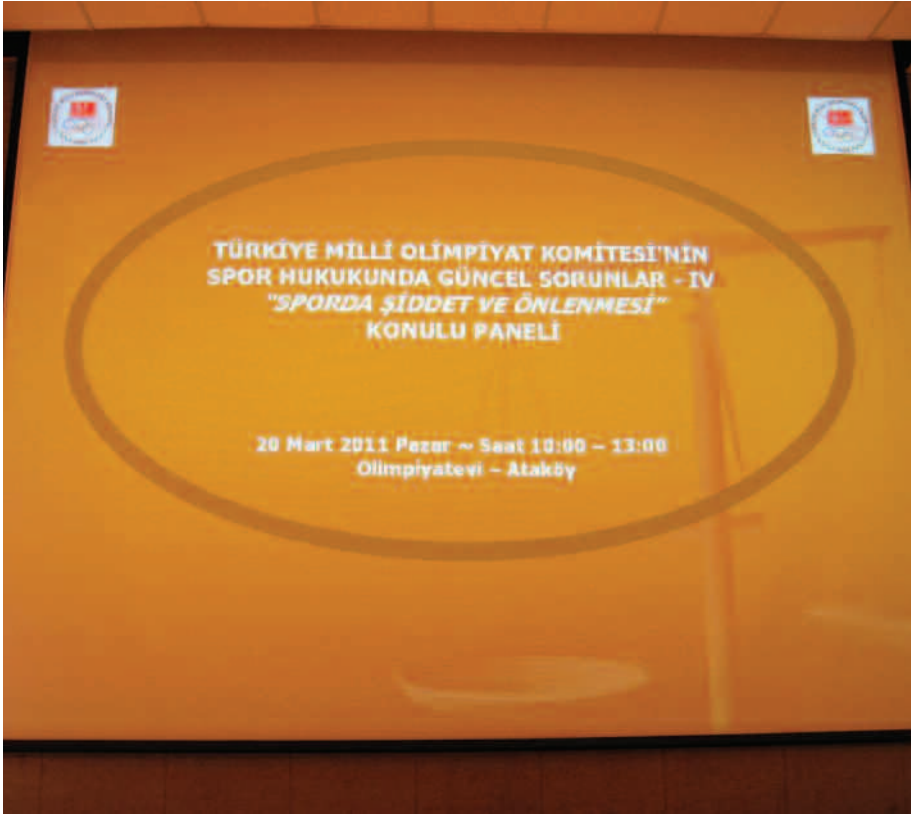
TÜRKİYE MİLLİ OLİMPİYAT KOMİTESİ 'NİN
SPOR HUKUKUNDA GÜNCEL SORUNLAR - IV
“SPORDA ŞİDDET VE
ÖNLENMESİ”
KONULU PANELİ

20 MART 2011 PAZAR
OLİMPİYATEVİ - ATAKÖY

TÜRKİYE MİLLİ OLİMPİYAT KOMİTESİ 'NİN
SPOR HUKUKUNDA GÜNCEL SORUNLAR - IV

“SPORDA ŞİDDET VE
ÖNLENMESİ”

KONULU PANELİ

20 MART 2011 PAZAR
OLİMPİYATEVİ - ATAKÖY

GÜNCEL BİR KONU

Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi Spor Hukuku Komisyonumuz, 'Anayasa Mahkemesi'nin İptal Kararları Işığında GSGM ve TFF Tahkimi'nin Geleceği' konulu sempozyumun hemen ardından bir başka güncel konuyu masaya yatırarak spor hukuku alanında üstlendiği misyon doğrultusunda çalışmalarını sürdürdü.

Günümüzde spor alanlarında sıkça karşılaşır olduğumuz, hatta bununla sınırlı kalmayıp zaman zaman saha dışına dahi taşıdığına tanıklık ettiğimiz şiddet içeren çeşitli örnekler toplumun her kesimini tedirgin edici boyutlara ulaştı. Sporun ruhunu oluşturan dostluk, sevgi, barış kavramlarına, kısacası Fair-Play'in özüne ters düşen bu unsurları ortadan kaldırmaya yönelik ne gibi çözümler üretilebileceğine ilişkin çalışmalar arasında Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi'nin 'Sporda Şiddet ve Önlenmesi' konulu paneli zamanlama ve uygulama açısından son derece yerindeydi.

Çok değerli panelistlerin katılımı ile gerçekleşen toplantıda dile getirilen her görüş bu kitapta bir belge niteliğinde yer alıyor. Böylesine yararlı bir çalışmaya imza atan arkadaşlarıma, emek verenlere, destekleyenlere, tüm katılımcılara en içten teşekkürlerimi sunuyorum.

PROF.DR.UĞUR ERDENER
BAŞKAN

KAÇINILMAZ BİR PANEL

Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi 'Hukuk Komisyonu' olarak üçüncüsünü gerçekleştirdiğimiz 'Spor Hukuku'nda Güncel Sorunlar Sempozyumu'nda bu yıl 'Anayasa Mahkemesi'nin İptal Kararları Işığında Gençlik Spor Genel Müdürlüğü ve Türkiye Futbol Federasyonu Tahkimi'nin Geleceği' konusu masaya yatırılmıştı. Ne var ki bu toplantının hemen ertesinde ülke genelinde önemli artış gösteren sporda, özellikle futbolda yaşanan şiddet olayları karşısında 'Sporda Şiddet ve Önlenmesi' konulu paneli düzenlemek bizim için kaçınılmazdı.

Aslında Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi olarak 'Sporda Şiddet' olayları üzerinde önemle durmakta ve son 9-10 senedir çeşitli periyotlarla buna ilişkin toplantılar düzenlemekteyiz. 2002 yılında Galatasaray Üniversitesi ile birlikte gerçekleştirmeye başladığımız çalışmalar daha sonra Türkiye Futbol Federasyonu ile müşterek toplantılarda birçok kez ele alındı. Bu son toplantının ardından kitabımız hazırlık aşamasında iken yüce meclisten çıkan 'Sporda Şiddet Yasası' hepimizin beklediği bir sonuçtu. Umarım bu yasa ile bundan böyle sporun ruhuyla asla bağdaşmayan şiddet görüntüleri sahalarımızdan tamamen silinir.

Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi'nin I.Başkan Yardımcısı ve Spor Hukuku Komisyonu Başkanı sıfatıyla ülke sporumuz açısından önemli bir konuda bir kez daha yanımızda olan çok değerli panelistlerimize ve tüm katılımcılara buradan bir kez daha teşekkürlerimi ve şükranlarımı sunuyorum.

Av. TÜRKER ARSLAN
TMOK I. Başkan Yardımcısı
Spor Hukuku Komisyonu Başkanı

OTURUM

Panel Başkanı: Prof. Dr.A. Can Tuncay
(Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi)

**SPORDA ŞİDDETYASA TASARISININ
CEZA HUKUKU AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ**
Konuşmacı: Prof. Dr. Köksal Bayraktar
(Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi)

PANEL - ŞİDDETİN GENEL DEĞERLENDİRİLMESİ

Panelistler:

- 1- Prof. Dr. Köksal Bayraktar
(Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi)
- 2- Doç. Dr. Ümit Kocasakal
(İstanbul Barosu Başkanı - Galatasaray Üniversitesi
Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi)
- 3- Av. Şekip Mosturoğlu
(Fenerbahçe Spor Kulübü Başkan Yardımcısı)
- 4- Av. Cem Papıla
(Eski Futbol Hakemi)
- 5- Av. İsmail Coşkun
(ÜNİFEB Derneği Üyesi - Taraftar Temsilcisi)

AÇILIŞ

Av. Türker ARSLAN – TMOK Başkan Yardımcısı – CAS Hakemi

Panelimize hoş geldiniz. Pazar günü yaptığımız bu toplantıda sizleri aramızda görmek gerçekten bizleri mutlu etti. Katılımın oldukça fazla olması sizlerin Spor Hukukunu ne kadar sevdiğinizin en güzel göstergesi tabii. Bu bakımdan ben sizlerin burada olmanızdan dolayı, teşekkürlerimi tekrar ifade etmek isterim. Efendim sporda şiddet malumunuz, son zamanların en çok konuşulan, tartışılan güncel konularından biri. Biz de tabii bu konuda, geçmişte çok toplantılar yaptık. 2002’den beri, sporda şiddetle ilgili çeşitli toplantılar yaptık. 2002’de Galatasaray Üniversitesi’nde TMOK’la müştereken bir toplantı düzenledik. 2004 yılında

TMOK olarak Futbol Federasyonu ile müştereken “Adalet, Etik ve Spor” adında yine bir toplantı düzenledik. 2005’te yine bir spor kollokyumunda şiddet konusunu tartıştık. 2006’da TMOK-TFF ortaklığıyla yine bu salonda bir toplantı yaptık. Geçen sene yine bu konuyu konuştuk. Ama bu konu konuşmakla bitmedi. Çünkü yine de biteceğe benzemiyor. Halen tasarı Meclis’te. Her hafta değişikliğe uğruyor. Çeşitli değişiklikler yapılmıyor. Son aldığımız tasarıdan sonra, yine birtakım değişiklikler olmuş. İşte biz de sabırla bekliyoruz, “inşallah Sporda Şiddet Yasası en kısa zamanda çıkacak” diye. Bugün bu konuyu kanun tam Meclis’e sevk edilmişken görüşmenin de bir faydası olduğu kanaatindeyim. Çünkü son zamanlarda yapılan her türlü toplantılardan birtakım değerlendirmeleri zannediyorum komisyonda dikkate aldılar. Biz de

Olimpiyat Komitesi olarak, Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin araştırma komisyonunda görüşlerimizi orada anlattık. Yazılı olarak da görüşlerimizi verdik. Aramızda birçok arkadaşımız var, çeşitli kuruluş temsilcileri var. Örneğin Sayın Erkiner, Spor Hukuku Enstitüsü olarak onlar da çok kapsamlı bir görüş bildirdiler. Çok değerli Köksal Bayraktar hocamı özel olarak bir oturumda dinledi komisyon. O bakımdan burada o komisyonda bazı şeyleri söylemiş olan çok değerli konuşmacılar da var. Sizler konuşmacıları dinledikten sonra, tabii ki soru-cevap kısmında her şeyi sorabilirsiniz. Yalnız tabii korsan tebliğ sunmamak üzere. Efendim ben şimdi toplantıyı başlatmadan evvel Büyük Atatürk, vatan için hayatlarını kaybetmiş şehitlerimiz ve TMOK'un vefat etmiş üyeleri için bir dakikalık saygı duruşuna ve bilahare İstiklâl Marşı'nı söylemeye davet ediyorum. (1 Dakikalık Saygı Duruşu Yapıldı, İstiklâl Marşı okundu.) Teşekkür ederim. Efendim toplantımızı, panelimizi, çok değerli akademisyen Prof. Dr. Aziz Can Tuncay yöneteceklerdir. Kendisi halen Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde öğretim üyesidir ve Olimpiyat Komitemizin de Spor Hukuku Komisyonu üyesidir. Buyurun Can Bey, kürsü sizin. Teşekkürler efendim. Efendim bu arada Sayın Spordan Sorumlu Devlet Bakanımızdan, Sayın Kürşat Tüzmen bakanımızdan, Sayın Milletvekili Hamza Yerlikaya'dan, Sayın Valimizden ve Sayın Belediye Başkanımızdan tebrik telgrafları aldık. Bilgilerinize sunarım.

***Oturum Başkanı: Prof. Dr. A. Can TUNCAY –
Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi***

Teşekkürler sayın başkan. Herkese evvela günaydın diyorum. Sayın başkanımızın da söylediği gibi, bu Pazar sabahı erken bir saatte buraya gelmek bayağı büyük bir özveri ve cesaret işi. Yine de güzel bir panel geçireceğimizi umuyorum. Şimdi izin verirseniz panelistlerimizi buraya davet edeceğim.

Prof. Dr. Köksal Bayraktar, Doç. Dr. Ümit Kocasakal. Avukat Cem Papila. Avukat İsmail Coşkun ve Avukat Şekip Mosturoğlu. Panelimizin planı şöyle: Önce Sayın Bayraktar Meclis'te bekleyen Sporda Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun Taslağı hakkında bize açıklamalarda bulunacak, ondan sonra burada panelistler kendilerine ayrılan 10'ar dakika içinde görüşlerini dile getirecekler. Ondan sonra da soru ve cevap şeklinde tartışacağız.

Yine usulümüz uyarınca ben kısaca belki hatırlatıcı olur düşüncesiyle, bilmeyenleriniz olabilir diyemiyorum, hatırlatıcı olur diye, kısaca panelist arkadaşlarımla özgeçmişlerini sizlere aktarmak istiyorum.

Sağımda sayın Prof. Dr. Köksal Bayraktar, ki benim yıllarca aynı üniversitede birlikte görev yaptığım çok değerli bir meslektaşımıdır. Kendisi 1961 yılında Galatasaray Lisesi'nden mezun olduktan sonra İstanbul Hukuk Fakültesi'ne girmiş ve Hukuk Fakültesi'ni 1965'te tamamladıktan sonra, aynı üniversitenin, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nin Ceza Hukuku kürsüsüne intisap etmiştir. Ve burada uzun yıllar çalıştıktan sonra 1971 yılında Doktor, 1975 yılında Doçent ve nihayet 1982 yılında Profesör olmuştur. Daha sonra Paris'te ve Strazburg'ta bazı bilimsel çalışmalarda bulunmuştur. 1999 yılında İstanbul Üniversitesi'nden ayrılarak Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi'ne geçmiş ve orada ceza hukuku alanında çalışmalarına devam etmiştir. Bir süre de orada dekanlık yapmıştır. Daha sonra kendisi geçtiğimiz yıllarda ya da birkaç yıl önceydi galiba, Galatasaray Üniversitesi'nden ayrılarak, emekli olduktan sonra, Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde öğretim üyesi olarak görev yapmaktadır. Kendisi ceza hukuku alanında şu anda en önde gelen birkaç yetkin kişiden biridir. Çok sayıda kitabı ve makalesi vardır.

Sol tarafta herkesin tanıdığı Doç. Dr. Ümit Kocasakal'ı belki tanıtmaya gerek bile yok. Kendisini zaten herkes bilir. Bu nedenle olsa gerek biraz önce "ben özgeçmiş vermiyorum" dedi. Ben yine de kendisinden bahsedeyim. Ümit Kocasakal, son derece aktif, son derece heyecanlı ve yetkin bir hukukçudur. Önce Galatasaray Lisesi'nde okumuş, arkasından İstanbul Hukuk Fakültesi'ni bitirmiş ve İstanbul Hukuk Fakültesi'ni bitirdikten sonra Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde Köksal Bayraktar'ın asistanı olarak akademik hayata intisap etmiş, daha sonra yine Prof. Dr. Köksal Bayraktar'ın yönetiminde Doktorasını yapmış daha sonra da Doçent olmuş ve bugün ceza hukukunun yine önde gelen uzmanlarından biri haline gelmiştir. Birlikte bir süre de Tahkim Kurulu'nda görev yaptık. Orada heyecanı, akli ve bilgisiy-le bizleri kendisine hayran bırakmıştır. Şu anda Türkiye'nin en büyük, dün-

yanın da ikinci büyük barosu olan İstanbul Barosu'nun başkanlığına seçilmiştir. Kendisi zor görevlerin adamıdır. Kendisine başarılar diliyorum.

Bir diğer arkadaşımız, ki o da yine herkes tarafından bilinen, Fenerbahçe ile özdeşleşmiş olan bir meslektaşımız: Avukat Şekip Mosturoğlu. Kendisi İstanbul doğumlu. Kuleli Askeri Lisesi'nde lise hayatını tamamladıktan sonra İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'ne girmiş ve daha sonra 1988 yılında burayı bitirmiş, ondan sonra sporla ilgilenmiş, bir süre Futbol Federasyonu hukuk kurulu üyeliği yapmış, UEFA marketing panel üyesi olmuş, ondan sonra TFF'nin yayın kurulunda görev yapmıştır. Bir süre yine TFF'nin başkan vekilliğini yürütmüştür. Şu anda Fenerbahçe Spor Kulübü'nün asbaşkanı durumundadır. TMOK Spor Hukuku Komisyonu'nun da üyesidir. Kendisinin spor konusunda makaleleri ve sair uğraşları vardır. Kendisine de katıldığı için teşekkür ediyoruz.

Bir diğer arkadaşımız, Av. Cem Papila. Avukat Cem Papila'yı aslında hakem olarak tanırız. Sayın Cem Papila 1966 Zonguldak doğumlu. Kendisi öğretimini Zonguldak'ta tamamlamış, ilk ve orta öğretimini. Ortak bir yanımız var. Kendisi TED'in Zonguldak Koleji mezunu. Ben de parantez içinde hatırlatayım, Ankara TED'den mezunumdur. Papila sonra İstanbul Hukuk Fakültesi'ne girmiş ve Hukuk Fakültesi'ni bitirdikten sonra yine

memleketi Zonguldak'a dönerek orada avukatlık yapmaya başladı. Bir dönem önce orada belediye başkanlığına aday olmuş, bir dönem mensubu olduğu siyasi partiden milletvekili adayı olmuş, fakat sonunu getirememiştir. Bu da belki iyi oldu, çünkü bu ülke kendisinden hakem olarak istifade etti. Kendisi çok başarılı bir hakemlik dönemi geçirdikten sonra, 2006 yılında hakemliği bıraktı. Şu anda bir taraftan avukatlık yapmakta, bir taraftan da bir televizyon kanalında, spor yorumcusu olarak görev yapmaktadır.

Diğer bir konuşmacı arkadaşımız, Avukat İsmail Coşkun. Serbest avukat. Kendisi İstanbul Hukuk Fakültesi mezunu ve şu anda Avukatlar Vakfı Gayrimenkul Davaları Eğitim Programı'nda bir çalışması vardır. Spor Hukuku Enstitüsü'nde bir çalışması vardır. Oradan Spor Hukuku sertifikası almıştır. Şu anda yine Spor Hukuku Enstitüsü üyesidir. Üniversiteli Fenerbahçeliler Kulübü üyesidir. İstanbul Üniversitesi Basketbol Kulübü üyesidir ve serbest avukatlık yapmaktadır. Kendisine de buraya geldiği için teşekkür ediyoruz.

Usul gereği, kendimi de tanıtmak mecburiyetindeymişim. Kısaca özgeçmişimi söyleyeyim izin verirseniz. Ben 1944 Ankara doğumluyum. Tüm tahsil hayatımı Ankara'da bitirdim. TED Ankara Koleji ve Ankara Hukuk Fakültesi'nden mezun olduktan sonra İstanbul'da 1967 yılında göreve başladım. Daha sonra 1975 yılında Doktor, 1980 yılında Doçent, 1988 yılında Profesör oldum. 2000 yılında emekliliğimi isteyerek Yeditepe Hukuk Fakültesi'ne geçtim. Orada 3.5 yıl kadar görev yaptıktan sonra Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde görev yapmaya başladım. Bahçeşehir Hukuk Fakültesi'nde bundan bir yıl önce, bir yıl kadar bir dekanlık görevim de oldu. Benim uzmanlık alanım, İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku'dur. Fakat sporla da yakından ilgilendiğim için ve Sayın Türker Arslan kardeşim birkaç yıl önce beni davet ettiği için bir süre de Türkiye Futbol Federasyonu Tahkim Kurulu'nda görev yaptık birlikte. Üniversite öğretim üyesi olarak çalışırken, muhtelif tarihlerde, Almanya, Amerika Birleşik Devletleri, İsveç ve İsviç-

re’de incelemelerde bulundum, bazı dersler verdim. Yaklaşık 15 kadar kitabım ve 350 yi aşkın da makale ve tebliğim bulunmaktadır. Halen de TMOK Hukuk Kurulu üyesiyim.

Şimdi bu tanıtım aşamasından sonra, panelimize başlıyoruz. Evvela sözü değerli meslektaşım Prof. Dr. Köksal Bayraktar’a vereceğim. Kendisi taslak hakkında bazı görüşlerde bulunacak. Ben burada bir iki dakika içinde konuyla ilgili birkaç söz söyleyeyim. Yine Av. Türker Arslan’ın bahsettiği gibi, sporda şiddet konusu, ülkemizin neredeyse başına çöreklenen büyük bir bela halinde durmaktadır. Oysa spor bir eğlencedir. Spor bir zevktir. Spor vücut geliştirmesidir, bir oyundur, bir heyecandır. Spor spordur. Fakat bunu maalesef ülke halkının çoğunluğu veya sporseverlerin çoğunluğu bir namus meselesi, bir kan davası şeklinde algılamakta ve yenilgiye hiç tahammül edememekte ve tahammülsüzlüğü şiddete dönüştürmektedir. Meydan savaşları, maç öncesi veya sonrası sahaya atılan yabancı cisimler şişeler vs. hakemlere kötü tezahürat veya diğer takım oyuncularına veya yöneticilerine kötü tezahürat... Bu şekilde bir spor anlayışına maalesef sahibiz. Bundan 5, 6 sene önce kabul edilen 5149 sayılı Sporda Şiddetin Önlenmesi Hakkındaki Yasa maalesef etkin olmadı. Öyle görülüyor ve bunun yerine, yeni daha etkin bir yasa hazırlamak gerekti. İşte böyle bir taslak Meclis’te. Şu anda bu konuda bize ön bilgileri Sayın Köksal Bayraktar verecek. Buyurun Sayın Bayraktar.

Prof. Dr. Köksal BAYRAKTAR

Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi

Herkesi öncelikle sevgi ve saygı ile selamlıyorum. Tasarımı açıklamadan önce genel olarak şiddet olgusu üzerinde çok kısa durmak istiyorum. Her ne kadar Sayın Tuncay bunu belirttiyse de yeniden üzerinde durmakta fayda var. Şiddetin önemi nedir? Öncelikle spor, klasik hukuk içerisinde insanın beden ve ruh sağlığını geliştiren bir faaliyet olarak nitelenirdi. Spor, genç insanın, çocuğun ulaşmak istediği içinde bulunmak istediği bir faaliyet olarak nitelendirildi. Spor gerçekten böyledir ve Anayasa’nın 56 ncı maddesinde de devletin görevi olarak ifade edilmiştir. Nitekim spor faaliyetleri içerisinde devlet devamlı olarak düzenleyici birtakım faaliyetlerde bulunur. Ancak spor, 20 nci yüzyılda, bir gösteri bir temaşa haline gelmiştir. Güzel bir ifade tarzı, bunu belirtmek istiyorum.

“Spor ve spor yarışmaları, yüzyılımızın simgesel etkinliklerinden birini oluşturmaktadır”. Yani bir taraftan insanı geliştirici bir faaliyet, diğer ta-

raftan toplumlar için önemli bir gösteri aracı olarak spor ortaya çıkmıştır. Bu gösteri aracı olarak ortaya çıktıktan sonra, spor toplumda barışı, kardeşliği, dayanışma duygularını yaratan önemli bir etkinlik olarak ortaya konulmuştur. Ama bunun yanı sıra, 20 nci yüzyılda, yüzyılın simgesel etkinliğinin yanı sıra, sporun bir meslek olarak ortaya çıktığı, kazanç vasıtası olduğu, yan ve ana birtakım üretim faaliyetleri ile 20 nci yüzyılın ekonomisinde çok önemli bir yer tuttuğu bilinen bir durumdur. İstatistik vermek gerekirse, bugün dünya ekonomisinin % 3 ü, spor faaliyetleri, spor ürünleri, bunların alışverişi ile ilgilidir. Ancak bu tabloyu, bu iyimser ve pembe tabloyu karartan olay, sporda şiddettir. Gerçekten sporda bu gösterinin yanı sıra, yine Sayın Tuncay'ın belirttiği gibi, her maçtan sonra büyük öfkeler ortaya çıkmakta, yani bildiğimiz barış, kardeşlik dayanışma duyguları bir kenara itilerek maçlardan önce ve maçlardan sonra, yarışmalardan sonra toplumsal bir öfke ortaya çıkmaktadır. Ve bu yine spor hukukunda belirtilen tabirle, bir kötülük eksenini olarak toplum içinde var olmaktadır. Bu nedenle kötülük eksenini olduğu içindir ki, insanlar stadyumları, kendi şehirlerinin kalesi ya da taraftarlar, kendi kulüplerinin kalesi olarak nitelemeye başlamakta ve kendilerini de o kalelerin askerleri olarak saymaktadırlar. Şiddet, dolayısıyla kardeşlik duygularını, insanın gelişmesini, toplumda barış duygularının gelişmesini, bir kazanç vasıtası olma özelliklerini silip bir kenara iten bir olay olarak, yüzyılımızda maalesef simgesel gösterinin dışında karanlık bir tablo olarak ortaya çıkmaktadır. Bunun sebebi nedir? Bazı sebepleri, Galatasaray Üniversitesi'nin Milli Olimpiyat Komitesi ile müştereken düzenlediği sempozyumlarda, panellerde, Sayın Erkiner ve Sayın Arslan sundukları tebliğlerde ortaya koymuşlardır. Şiddetin acaba sebepleri nedir? Şiddetin sebepleri içerisinde bugün hukukta ve sosyolojide kitlelerin bu konudaki eğitimsizliği, kitleler içerisindeki coğrafi, dinsel, ırkçı ve sosyal birtakım unsurların galebe çalması ve bunları şiddete dönüştürmesi, seyircilerin ve taraftarların genellikle genç insanlardan oluşması, bu genç insanlar içinde maalesef işsiz yığınların geniş bir yer tutması, düşük gelirliilerin geniş bir yer tutması ve dolayısıyla bunların topluma, insana ve hayata karşı kızgınlıklarını, hınçlarını bu şekilde ortaya koydukları ve şiddetin, bu faktörlerle ortaya çıktığı ifade edilmiştir. Ama bunun yanı sıra hakem hataları, teknik hatalar, sporcuların tahrik edici davranışları, yöneticilerin tahrik edici şekildeki beyanları, sözleri, basının yanlış ve hatalı yayınları, emniyet güçlerinin zaafı, seyirci ve sempatizan ve taraftarların fanatikler, amigolar, holiganlar şeklinde daha keskinleşmesi sonucunda şiddet olgusu ortaya çıkmış ve siyasi iktidarların ve toplumun baş edemediği bir düşmanla karşı karşıya gelmiştir. 5149 sayılı kanun bu şiddeti önlemek için yürürlüğe girmiştir. Halen Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde sıra bekleyen Tasarının genel gerekçesine baktığımızda, 5149 sayılı kanunun yetersiz kaldığı, bunun sadece idari yaptırımları kapsadığı, adli suçların çok az bir şekilde yer aldığı belirtiliyor. Do-

layısıyla idari yaptırımlarla, bu kadar büyük bir düşmanla baş edilemediği, ayrıca yine 5149 sayılı kanunda, şike ve teşvik primleriyle ilgili bir düzenlemenin olmadığı, dopingin de bulunmadığı ileri sürülmektedir. Tasarıda da aynı durum vardır. Ayrıca, yarışma yerlerinde, teknik donanımlara, bu kanunda yeterince yer verilmediği ve bunun da ötesinde Anayasa Mahkemesi kararı ile kanunun çok yetersiz ve çok zayıf bir hale getirildiği ifade edilmiş ve Tasarının bunun için hazırlandığı belirtilmiştir. Yalnız şunu söylemek gerekir ki, yeni Tasarı ile 5149 sayılı kanun arasında, nitelik bakımından bir fark yoktur. Yalnız 5149 sayılı kanun daha dar bir alana münhasırdır. Oysa Tasarı daha geniştir ve bu yetersizliği öngörerek idari müeyyidelerden ayrılmış, daha çok adli cezalarla konuyu çözümlenmeye doğru yönelmiştir. Bunu öncelikle belirtmekte yarar var. Bu Tasarıda biz şöyle bir özellik görüyoruz. Öncelikle Tasarının ilk 10 maddesinde düzenleyici bir sistem kuruluyor ve kulüplere sesleniliyor. Kulüplere birtakım görevler yükleniyor. Bunların içinde çok olumlu yaklaşımlar var. Bunu hemen söyleyeceğim. 11 inci maddeden sonra, ta 20 nci maddeye kadar bildiğimiz, klasik ceza hukuku anlamında, suçlarla ilgileniliyor. Doğru mu, yanlış mı, bunu konuşmamın sonunda sizlerin takdirine bırakacağım. Ondan sonra usulle ilgili bir hüküm getiriliyor ve yine de idari cezalarla ilgili sadece bir veya iki maddeye sıkışan bir düzenleme yapılıyor. Hemen söyleyeyim. Bu kanun, bu niteliği itibarıyla daha çok bir özel ceza kanunu özelliğini taşımaktadır. Genel ceza kanununun yanında, bu kanun bir özel ceza kanunudur. Dolayısıyla devlet, siyasi iktidar

baskıcı ve sert bir yaklaşımla konunun üzerine gideceğini Tasarının genel özelliği içinde ortaya koymaktadır. 10 ayrı maddede, 10 ayrı suç düzenlenmiş ki, önemli bir yaklaşımdır bu. Tasarı hemen birinci maddede uygulanma alanını belirtirken, sadece müsabaka alanını ya da yarışma alanını, bildiğimiz stadyumları, stadları öngörmemekte, bu yarışma alanına giden yollarda, meydanlarda, meydana gelen gruplaşmaları, kulüp taraftarlarının toplandığı yerleri, buralarda işlenen suçları da öngörmektedir. Yani Tasarı şiddetin yalnız müsabaka alanında olmadığını öngörerek, daha gerçekçi bir yaklaşımla, stadyumun etrafını, çevresini, o çevreye giden yolları, oralardaki şiddet eylemlerini ve aynı zamanda meydanları, taraftar kulüplerinin ve taraftarların toplandığı yerleri dahi öngörebiliyor. Kısaca uygulanma alanını genişleten bir düzenleme ile karşı karşıyayız. Daha sonra birtakım tanımlar veriliyor. Bu tanımları burada tabii ki söylemeye gerek yok. Federasyonun ne olduğunu, genel müdürlüğün ne olduğunu, il spor güvenlik kurulunun ne olduğunu, bunları belirttikten sonra, spor birimi adı altında ilginç bir tanımda bulunuluyor. Spor birimi, bir ilde ya da bir ilçede sporla ilgilenen, doğrudan doğruya ilgilenen emniyet kuvvetlerinin oluşturduğu bir birim, böyle bir spor birimi ortaya konulmuş. Spor alanını tarif ediyor, spor kulübünü tarif ediyor, müsabakayı tarif ediyor. Taraftar derneğini ortaya koyuyor, bu arada il ve ilçe spor güvenlik kurullarını belirtiyor. İşte bu il ve ilçe spor güvenlik kurullarının, valinin ya da kaymakamın başkanlığında kolluk kuvvetlerinden, ilgili il müdürlüklerinden, sağlık müdürlüğünden, milli eğitim müdürlüğünden, temsilcilerden oluşacağını belirtiyor ama, üniversitelerden ve derneklerden burada bir şey yok. Yine aynı giriş maddeleri içerisinde daha önceki kanunda olan ama çok geniş bir şekilde düzenlenen spor alanında alınacak tedbirlerin neler olduğunu, Tasarının hemen başında, 5 inci maddesinde ifade ettiğini görüyoruz. Spor kulüpleri, müsabakaların yapılacağı yerde, sağlık ve güvenlik tedbirlerini alacak konuk takım seyircilerine yer temin edecektir. Tasarının hemen bu maddelerinde başka yükümlülükler de getirilmiştir : Maçın yapılacağı müsabakanın yapılacağı alan ile, tribünler arasına birtakım fiziki engeller konulabileceği veya bunların kaldırılabileceği, çocuk ve engelliler için ayrı yerler konulacağı, oturma yerlerinin numaralandırılacağı, elektronik biletlerin oluşturulacağı, teknik donanımların mutlaka müsabaka alanlarında gerçekleştirileceği, yerleştirileceği, ev sahibi takım ve rakip takımlar için bekleme odaları inşa edileceği, kontrol odası yapılacağı, uyarı levhalarının konulacağı ayrı bir bölümün bulunacağı gibi. Özetle maçın ya da müsabakanın yapılacağı alanın teknik yönden ve idari yönden tam bir donanım içinde olması gerektiği Tasarının beşinci maddesinde öngörülmüştür. Buna bağlı olarak saha güvenliğinin mutlaka müsabaka alanının yapılacağı alanda, ev sahibi olan takım tarafından yerine getirileceği, bunun için özel güvenlik görevlilerinin mutlaka tutulacağı ya da bulundurulacağı, kulüp görevlilerinin bulunacağı ve ayrıca kamu görevlilerinin, ki bunların başında tıpkı spor birimi gibi, müs-

baka amirinin, müsabakaların gerektirdiği ölçüde ve sayıda güvenlik görevlisinin bulunacağı açıklanmıştır. Bunlar tabiidir ki, önemli birtakım önleyici tedbirler. Bu arada yine Tasarı hemen 8 inci maddede, taraftar derneklerinin, sempatizanların, kulüplerin, kulüp derneklerinin ya da doğrudan doğruya derneklerin mükellefiyetlerini çok kısa da olsa ortaya koymaktadır. Bunların amaca uygun hareket etmeleri gerektiği, taraftarlara eğitim kursları açarak eğitim vermeleri gerektiği de yine ifade edilmektedir.

Bu ilk 10 maddeden sonra suçlara geliyoruz. Burada birtakım suçlar öngörülmüş ve bu suçlara birtakım cezalar tayin edilmiştir. Hemen 11 inci maddede, şike ve teşvik primi öngörülüyor. Bundan önceki kanunda yok. Çok önemli, bir çeşit spor hastalığı gibi, ortaya çıkan bir anlaşmanın kanununun 11 inci maddesinde hayli geniş biçimde düzenlendiği görülüyor ve şike ceza hukukunda var olan rüşvete çok benzetilmiştir. Buna göre şike, bir spor müsabakasının sonucunu etkilemek için o spor müsabakasında yer alan kişilere ya da sporculara kazanç temini yada sair menfaat sağlanması için anlaşma yapılmasıdır. Rüşvette de bu vardır. İki taraf anlaşır. Burada da aynı şekilde iki tarafın anlaşması ve bu anlaşmada bir menfaat temini olacak. Bu yeterli değil, aynen rüşvete benzettiği için diyor ki, kazanç temin etmese dahi, anlaşma varsa iki taraf arasında, bu takdirde yine de şike vardır. Bu anlaşmaya taraf olmayan sporcu ya da ilgili kişi, anlaşmayı bilmesine rağmen, anlaşmaya taraf olmamasına rağmen, ona göre hareket etmişse, bu da şikededir, taraf durumundadır. Tabii ki kazanç temini şike olacaktır. Tasarıda ayrıca sair menfaat denilmektedir. Burada daha çok maddi menfaat herhalde dikkate alınıyor.

Şike olacaktır. Peki manevi menfaat ne olacaktır? Acaba şike olacak mıdır? Peki bunun yanı sıra ilginç bir örnek söyleyeyim. Bir sporcu transfer olmayı düşündüğü, istediği bir ilin lehine hareket etmek için bilerek ve isteyerek hiçbir karşılık beklemezsizin kötü oynuyorsa, yine şike olur mu? Veya taraflardan biri, tehdit edici hareketlerde bulunarak, karşı tarafa baskıda bulunsa, burada acaba yine şike olur mu? Bu konularda Tasarının sessiz kaldığını görüyoruz. Öngörülen ceza rüşvetten daha ağır; cezanın 5 yıldan 12 yıla kadar hapis olarak öngörüldüğünü görüyoruz.

Nitelikli hal dediğimiz, suça tesir eden ağırlaştırıcı sebeplerin de Tasarıda öngörüldüğünü tespit edebiliyoruz. Şikede, spor kulübü, Yönetim Kurulu başkanı ya da üyelerinden birinin yer alması, bu birinci hal. Kamu görevinin sağladığı güçten faydalanarak bir kimsenin şikede taraf olması. Herhangi bir suç örgütünün olaya dahil olarak şikeyi yaptırması durumlarında suça tesir eden ağırlaştırıcı hali görüyoruz. Ceza yarı oranında artıyor. 12 yıl demiştim, 18 yıllık bir ceza ile karşı karşıya kalıyoruz. Başka bir nokta daha var. Son zamanlarda maalesef şike artık uluslararası alana da sıçradı. Bahis oyunlarında şikenin yapılması da yine suça tesir eden ağırlaştırıcı sebep olarak öngörüldüğü. Yalnız 5 yıldan 12 yıla kadar değil, 20 bin güne kadar adli para cezası. Teşvik priminde kanun koyucusunun sessiz kalmadığını, aynı madde içinde düzenleme yaptığını görüyoruz. Teşvik primi nedir? Teşvik primi bir takımın ya da bir sporcunun başarılı olması için ona o neticeye ulaşması halinde, belirli bir maddi menfaatin verilmesi halidir. Adından da anlaşılacağı gibi, bu bir maddi menfaati ifade ediyor. Acaba manevi menfaat, örneğin çok iyi bir otelde ağırlama, çok iyi yemek verme veya birtakım ilişkileri sağlama durumunda, teşvik primi olur mu, olmaz mı? İleride bu tartışılacaktır. Bunun cezası, yarı oranında, yani biz şike için 5 yıldan 12 yıla kadar, hapis cezası görüyoruz, oysa teşvik priminde yarı oranında, yani 2.5 yıldan 6 yıla kadar bir hapis cezasının öngörüldüğünü, para cezasının da ona göre yarı oranında olduğunu tespit edebiliyoruz. Kanun tasarısında, milli takıma teşvik primi verildiğinde, milli sporculara teşvik primi verildiğinde, kendi takımına ilgili kişi teşvik primi verdiğinde, ceza verilmeyeceği belirtilmektedir. Bir hukuka uygunluk sebebi olarak bunun öngörüldüğünü tespit edebiliyoruz. Acaba gerçek anlamda hukuka uygunluk sebebi midir bu? Yerindeliğin galebe çalması mıdır? Onu siz takdir edeceksiniz. İlk suç bu.

İkinci suç, bir çeşit önlem suçu olarak, spor alanına yasak maddelerin sokulmasıdır. Şişelerin sokulması ve atılması, bıçakların atılması, başka silahların atılması gibi. Kanun koyucusu diyor ki, ruhsatlı yada ruhsatsız ateşli silahla katiyen stadyumlara, sahalara girilmeyecektir. Bir takım ateşli silahlar ve patlayıcı ve parlayıcı maddelerle, spor alanına girilmeyecektir. Hasılı silahlarla,

spor alanına girilmeyecektir. Silahın ne olduğunu, Türk Ceza Kanununun 6 ncı maddesi tanımlıyor. Savunmada ve saldırıda kullanılan her türlü alet, kesici, bereleyici, yaralayıcı alet, ceza hukuku anlamında silah sayılıyor; ve burada Tasarıda bir şey daha var: Çevreyi kirletici her türlü maddenin de stad-yumlara, müsabaka alanlarına sokulmasının yasak olduğunu ifade ediyor ve yine 12 nci maddede. Aramaların yapılabileceğini, bu aramaların mülki amirin yazılı emriyle olabileceğini, önleyici aramanın yani kolluğun arama yapabileceğini hatta elektronik arama değil, elle aramanın dahi yapılabileceği belirtilmektedir. Adli arama, yani hakim kararıyla arama olabileceği özetle, her türlü aramanın yapılabileceği açıklanmaktadır. Hukukumuzda 3 arama var, üçünün de yani önleme araması, adli arama, mülki arama, hepsinin olabileceğini görüyoruz. Şimdi silahların müsabaka alanına girmesi, sokulması yasak. İşte müsabaka alanını genişleten anlayışın burada 12 nci maddede, bir fıkra daha ilave ettiğini görüyoruz. Müsabaka alanının civarındaki sokaklarda, caddelerde, meydanlarda da bunların satışının yapılmasının yasak olduğu 12 nci maddede belirtiliyor. Kanunun yasaklama alanının bu şekilde genişletildiğinin tipik bir örneğini görebiliyoruz. 13 ncü maddede, yasak eşya sokulmasının cezalandırılmasını görüyoruz. Eğer bir insan, ruhsatlı ya da ruhsatsız, ama ateşli silahla bir yere girerse, bir müsabaka alanına girerse, öncelikle 6136 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar Hakkındaki Kanun uy-

gulanır. Ama bunun dışında yasak olmayan birtakım maddelerle, örneğin büyük bir sopa gibi, müsabaka alanına girilmesi yine suç oluyor. Cezalandırma ise fazla, ceza 3 aydan 1 yıla kadar hapis. Yani seyircinin üzerinde böyle bir madde bulunduğu, Türk kanun koyucusu diyor ki, 3 aydan 1 yıla kadar hapis cezası verilir. Seyircilere, bunu vermek için sokanlar, torbanın içerisinde 10 tane cop getiriyor mesela, 2 yıldan 5 yıla kadar hapis. Spor alanında bunu kullananlar, üzerinde bulunduran değil, spor alanında bunu kullananlar, silahla spor alanına, stadyumun içerisine dalmış, çimenler üzerinde koşuyor, 1 yıldan 3 yıla kadar hapis. Bunlar tabiidir ki, ağır birtakım hükümler. Şimdi soru şudur : Nasıl uygulanacak bunlar? Tabii ki büyük soru işaretleri. İsterseniz konuşmamın sonunda bunu ifade edeyim. Üçüncü suç. Çirkin ve kötü tezahüratta bulunulması. Kanun koyucusu bunu da adli bir suç olarak görüyor. Düzenlemeye göre, taraftarlar veya herhangi bir taraftar, belirli bir kişiye karşı olsun ya da olmasın, insanları rencide eden, şeref ve haysiyetini alabildiğine haleldar eden tezahüratta bulunursa, şikayet şartı aranmadan, takibata geçilecektir. Özelliği şu, herhangi bir kimse, başka bir kimseye hakaret ettiğinde, şikayet şartı aranır. Burada şikayet şartını aramıyor. Yani MOBESE'ler, hatta sesli birtakım aygıtlar bir insanın tribünden bağırdığını, hakaretamiz sözler söylediğini tespit ettiği zaman, eğer onlar küfürse, şikayet şartı aranmadan, bu kişiyi mahkemeye verebilecek. Cezası ne kadar? Hakareten daha ağır bir cezalandırma 6 aydan 3 yıla kadar hapis. Aynı şekilde, çevrede geliş ve gidişlerde, sokaklarda, caddelerde, bu şekilde tezahüratta bulunmak, cezalandırılıyor. Ayrıca yine kanun koyucusu bununla yetinmiyor. Birtakım pankartlar üzerinde hakaret edici yazılar yazıldığında, cezanın yarı oranında artırılacağı belirtiliyor. Usulsüz seyirci girmenin, müsabakalara usulsüz olarak seyirci almanın da yine cezalandırıldığını görüyoruz 4 üncü suç biçimi olarak. Buna göre, stadyumlara biletsiz

girme, suç. Bir yıla kadar hapis. Stadyumlara maçı seyretmekten yasaklanmış kişilerin stadyumlara girmesi ve yakalanması. Bu durumda ceza yarı oranında artırılıyor. İlgili kişileri, taraftarları biletsiz maça alma, 1 yıldan 3 yıla kadar hapis. Yasaklanmış kişiyi yine stadyuma alma, yarı oranında artırılıyor. Elektronik bilet vermeden, maça girme, aynı şekilde. .... Elektronik sah-te bilet üretme bir yıldan 4 yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılıyor. İlgisiz kişilerin yetkisiz kişilerin müsabaka alanlarına girmesi, soyunma odasına, soyunma koridorlarına çıkış tüneline girmesi suç olarak düzenlenmiştir. 3 aydan 1 yıla kadar hapis ve bunun, bu eylemin, güvenliği ve yarışmanın seyrini, gösteriyi bozması durumunda, 1 yıldan 3 yıla kadar hapis cezasının verileceği görülüyor. Spor alanlarında taşkınlık yapılması adı altında, insanların birbirini yaralaması, mala zarar verme suç olarak öngörülmüştür. Bildiğiniz üzere, tribünlerin yakılması, parçalanması, atılması, kırılması. Bu durumda Türk Ceza Kanunu hükümlerinin uygulanacağı öngörülüyor.

Seyirden yasaklama tedbirinin yeni kanunda da düzenlendiğini görüyoruz. Hükümden itibaren 2 yıl, hüküm verilmeden koğuşurmada 3 yıllık bir süre için seyirden yasaklama durumu var. Eski kanunda da var olan bir düzenlemeyi getiriyor, kanun koyucusu burada. O da nedir? Taraftar olduğu mü-

sabaka anında, müsabaka sırasında gidip karakola, ilgili kişi teslim olacak. Eğer yurt dışında bir maç yapılıyorsa, 5 gün önce gidip pasaportunu verecek ve bunlara aykırı harekette 200 günden az olmamak üzere, para cezası yani yasaklılık tedbirine aykırı hareket etme halinde ceza, asgari 5 bin lira para cezası. Böyle bir miktarla karşılaşıyoruz.

Bunun dışında Tasarının 21 inci maddesinde, idari hukuka aykırılıkların düzenlendiği görülüyor. Müsabakanın yapılacağı yerde, özel güvenlik birimle-

rini bulundurmamak. Her bir bulundurulmayan kişi için, her müsabakada 100 lira para cezasının verileceği söyleniyor. Bunun dışında ilginç bir şey, elektronik biletlerin, donanımların yapısal birtakım eksikliklerin o müsabakanın yapılacağı takım ya da kulüp tarafından yerine getirilmemesi halinde Türkiye futbol liginde, müsabakalara çıkan takımlar için 100 bin TL sı, bir alt ligde müsabaka yapan takımlar için 80 bin TL sı ve basketbol, voleybol ve hentbol için 20 bin TL sı para cezası ile karşılaştırılıyor. Aynı şekilde, aşırı seyirci almanın 20 bin liradan 70 bin liraya kadar para cezası öngörüldüğünü tespit edebiliyoruz. Bir kişinin bilet numarasını gösteren yerden başka bir yerde oturması da yine idari para cezası ile karşılanıyor. 100 lira para cezası.

Nihayet son bir nokta. Şiddet ve düzensizliğe yol açabilecek açıklamalar. Özellikle kulüp başkanları ve kulüp yöneticileri için, her maçtan önce, seyirciyi galeyana getirebilecek sözler söylemek, husumet doğurabilecek, görevlileri, hakemleri ya da sporcuları muhatap alabilecek birtakım beyanlarda bulunulması, 5 bin liradan, 50 bin liraya kadar idari para cezası olarak öngörülüyor. Federasyon yöneticisi ve spor kulübü yöneticisi olması durumunda bu 5 misli oluyor, yani 250 bin liraya kadar artıyor ve 3 ay süreyle idari tedbir alınabiliyor.

Şunu belirtmek istiyorum. Neden acaba futbol liginde mutlaka birinci ligde oynayanlar ve bir alt ligde oynayanlar için idari hukuka aykırılıklar öngörülmüş, basketbol, voleybol ve hentbol için bunlar öngörülmüş de amatör kulüpler ve ligler için niye bunlar öngörülmemiş? Neden 3 üncü ligde, neden il liglerinde oynayan kulüpler için bu tür donanım eksiklikleri cezalandırılmamaktadır? Bütün yükümlülükler yalnız büyük kulüpler için mi geçerlidir? Bence Tasarının bu yaklaşımı da çok doğru değil.

Nihayet son bölüme geliyorum ve burada bir iki cümle söyledikten sonra sözlerime son vereceğim. Bütün bunlar nasıl yapılacak? Genel ya da özel güvenlik görevlileri, suç işlendiğinde bunu haber verecekler. Ağır Ceza Mahkemelerinde şike için, teşvik primi için yargılama yapılacak. Diğer suçlar için, Asliye Ceza Mahkemeleri yetkili olacak. Şiddetin bütün türlerinde, kanuna aykırı hareketlerde, sporcu, hakemi, yöneticiyi, ceza mahkemesinin önüne çıkaracağız, yargılayacağız, ceza vereceğiz ve yöneticiyi de yasaklı hale getireceğiz. Bu uygun mu? Soru bu. Bu Türkiye’de sorunu çözümler mi?

Sevgili arkadaşlar Türkiye’de ceza mahkemelerine yılda giden dosya sayısı 800 bindir. Şimdi 800 binin içerisine 5 bin yada 500 dosya daha ilave edebilirsiniz. Yargıç bunu yapabilir mi? Türkiye’de spor bilgisine kaç kişi sahip? Yargıç bütün bu özellikleri bilir mi? Hayatında maç seyretmiş mi, seyretmemiş mi? Faul nedir? Ofsayt nedir? Ofsayt karşısında insanın hareket tarzı nasıl olur? Doğru mudur, değil midir? Kitle psikolojisini bilir mi, bilmez mi? Bunlar soru işaretleri. Buna karşı alternatif nedir? Mevcut tahkim

sistemini, daha geliştirmek, daha uygun olur mu? Bu Tasarıyı kaleme alan kanun koyucusu ya da komisyonun yetkililerinin artık bir kenara bıraktığı, idari tedbirler, daha etkili, idari tedbirler daha çabuk ve etkin şekilde hareket etmez mi? Çağdaş ceza hukuku karşısında, biz yeni suçlar yaratmakla, şikenin dışında, yeni suçlar yaratmakla doğru mu hareket ediyoruz? Yoksa iş yoğunluğu içerisinde yeni iş yoğunluğu mu yaratıyoruz. Bunlar hep tartışma konuları olacaktır. Hepinize çok çok teşekkürler ederim. Saygılar sunarım.

Oturum Başkanı: Prof. Dr. A. Can TUNCAY
Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi

Sayın Bayraktar o kadar güzel konuştu ve açıkladı ki tabloyu kendisinin sözünü kesmek istemedim. Biraz zamanımızı geçirdik. Ben hemen son söylediklerinden de esinlenerek fakat aklımdan da geçirdiğim bir soruyu hemen sorarak sözü değerli meslektaşım ve Baro Bakanımız Ümit Kocasakal'a veriyorum. Madem bu kanun tasarısı, bir özel bir ceza kanunu niteliğinde, acaba bunun da özel bir yargılaması olmalı mı? İhtisas mahkemeleri gibi, yani ne bileyim işte iş mahkemesi var, tapu kadastro mahkemesi var, aile mahkemesi var, çocuk mahkemesi var, vs. vs. vs. Acaba bu alanda da bir ayrı bir mahkeme görevlendirilebilir mi? Ayrı bir usülü olabilir mi? Kendisi söyledi, belki asliye ceza mahkemelerinin bazıları bu işte görevlendirilebilir diyor. Burada yine aklıma geldi, fakat kendisi de aynı soruyu sordu. Acaba bir yılda 800 bin davanın bakıldığı bir ülkede bu ceza mahkemeleri bu işin altından kalkamayacak ise, acaba tahkim kuruluna bu iş verilebilir mi? Bu da sorulardan bir tanesi. Sözü değerli meslektaşına bırakıyorum. Buyurun Sayın Ümit Kocasakal. Lütfen 10, 15 dakika içinde anlatın.

Doç. Dr. Ümit KOCASAKAL
İstanbul Barosu Başkanı – G.S. Üniv. Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi

Teşekkür ediyorum. Yok on dakika içinde ben hallederim. Çünkü bunu yazılı olarak vereceğim zaten.

Oturum Başkanı: Prof. Dr. A. Can TUNCAY
Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi

On dakika içinde peki. Kendilerine çeyrek kala izin vereceğim. Önemli bir cenazeye katılmaları gerekiyor. O bakımdan hoşgörünüzü rica ediyorum.

Doç. Dr. Ümit KOCASAKAL -
İstanbul Barosu Başkanı – G.S. Üniv. Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi

Ben tabii bu şiddet konusunda herhalde Türkiye'de bugüne kadar en fazla konuşmayı yapanlardan biriyimdir. Bugüne kadar “şiddet aşağı, şiddet yu-

karı” diye diye ama bir takım şeyleri herhalde yerine getirttik diye düşünüyorum. Şimdi ben çok ana hatlarıyla bazı şeyleri söylemek istiyorum. Madde madde söyleyeyim.

Bir kere 5149 sayılı kanunun gerekçesini hiç doğru bulmuyorum. Şimdi söyle bir şey var. 2004 yılından bu yana, işte bu 5149 sayılı kanun uygulamada şiddeti önlemede yetersiz kalmış. Ne zaman uyguladınız da yetersiz kaldı? Yani bakın basit bir örnek vereyim. Ne zaman uyguladınız? “Yasak beyanlar” diye bir madde var 5149’da. Spor kulübü başkan ve yöneticileri, işte vs. teknik personel vs. görsel medyada, yazılı veya görsel medyada, kışkırtıcı, hiç yapılmıyor da, hadi yapılsa, hakemleri, rakiplerini tahkir edici beyan ve demeç veremezler. Ha geçtiğimiz günlerde yaşadık, bazı demeçleri, beyanları. Şimdi bakıyorsunuz onun karşılığı ne? 21’inci maddeye göre, disiplin cezası dışında, hani o 21 günlük ceza. Onun dışında, efendim 6 ay kadar seyirden men. Siz bunu uygulayın, bir bakalım etkili oluyor mu, olmuyor mu? 21 gün öyle fazla değil. 6 ay boyunca bir kulüp başkanı veya yöneticisi, o müsabakaya giremesin de bir görelim bakalım. Yoksa girip de ama şeref tribününde izlemiyor da, locasında izliyor. Ödüldür bu ya! Böyle bir yaptırım olabilir mi? O yüzden sadece bu örnekle yetiniyorum. Yani bir kere bu yanlış. “5149 sayılı kanun yetersiz kalmıştır”. Hayır, efendim. Uygulamadınız. Dolayısıyla yeni getireceğiniz kanunu da uygulamadığınız

takdirde hiçbir anlamı kalmayacaktır. Bir kere bu mantığı kabul etmiyorum.

İkincisi, şimdi ben daha önce işte bu kitapların hepsinde var, söylediklerimiz, yazdıklarımız. Özellikle Fransız uygulamasından ben çok örnek verdim ve bugüne kadar yapılan bütün incelemelerde iki şey çok önemli. Bir, sporda şiddetin ana kaynağını, nedenlerini bir kenara bırakıyorum. Medyaydı, şuydu, buydu, bunların hepsi doğru ama, baktığınız zaman kitle psikolojisidir. Anonima duygusudur, yani kişi tespit edilemeyeceğini düşündüğü için, sahaya şişe de atar, kalabalığa karışıp her şeyi de yapar. O yüzden bunun sonucunda siz ne yapıyorsunuz? Hukukun genel ilkelerine aykırı olacak şekilde, kulüplerin objektif sorumluluğuna gidiyorsunuz. 5 kişi bağıyor. Hadi kulübe şu kadar para cezası. Dolayısıyla bu şiddeti önlemenin en önemli yolu, bir kere önemli olan ilkesel şeyler. Bu anonimayı ortadan kaldırmak. Bunun da iki tane yolu var. Bütün uluslararası belgelerde bu söyleniyor. Bir, stada kamera sistemini kuracaksınız. Çünkü o kamera sistemi, o anonimayı ortadan kaldıracak ve çevresine etkili olacak. Tespit edilebileceğini düşünen bir kişi, kolay kolay bu işleri yapamayacaktır ve artı tespit edildiğinde de, kulübe ceza uygulamak yerine, ilgili kişiye ceza uygulayacaksınız. İki, nama bilet olacak, yani hangi yerde kimin oturduğu bilinecek. Dolayısıyla bu kanun bunları sağladığı için, bu hükümleri son derece yerinde görüyorum. Mesela para cezaları var, işte 100 bin lira vs. hocam okudu. Fransa’da bunu kurmadığımız zaman, 15 bin Euro para cezası veriyorlar. 15 bin Euro. İlk etapta. İki kere bu para cezasına çarptırılıp da yine kurmazsa, hapis cezasına dönüyor iş. Yani bir kere işin özü bu çünkü. O sistemi kuracak. Ha, parantez içinde şunu söyleyeyim. Geçenlerde böyle bir olay yaşandı. Bu kamera sisteminin sıkıntıları da var. Bunları da konuşmak lazım. Özel hayatın gizliliğini ihlal ettiği ileri sürülüyor bazılarınca. Efendim bir zat-ı muhterem, evli. Sevgilisiyle maça gitmiş, locada oturuyormuş, kameralardan rahatsız olmuş. E tabii haliyle diyor ki, bir bakacak ekranda bizim bey de maça gitti diye biliyor hanım. Bir bakıyor ki, yanındaki ile sarmaş dolaş. Bu zat demiş ki, efendim “bu benim özel hayatımı ihlal ediyor”. TCK 134 var ya, özel hayatın gizliliğini ihlal, ama hayır, burada özel hayat filan yok. Özel hayat, burası kişinin özel hayatını yaşayacağı bir mahal değil. Bence o yüzden hiçbir biçimde ihlal etmiyor. Mecbur değilsin sen sevgilinle gidip locanda maç izlemeye. Ya da sana göre bu işler düzenlenmeyecek, çok istiyorsan efendim, İstanbul’da muhtelif adı çıkmış yerler var, deşifre olmuş yerler var, onun dışındaki birtakım yerlere gider. Ama sonuçta özel hayatın gizliliğini ihlal etmiyor.

Şimdi burada bu kanunda benim gözüme çarpan bir iki husus var. Söylüyorum, iyi yükümler var. Bu dediğim kamera sistemi, nama bilet, elektronik bilet, bana göre son derece olumlu ama, bu kanunun teknik yapısı zayıf, orantı-

lilik ilkesine aykırı birtakım yaptırımlar var ve Türk Ceza Kanununun genel kısmına da aykırı yaptırımlar var. Ve bu kanunu yazan kimsenin, bilemiyorum, ceza hukukunu bir bütünlük içinde çok kavrayamadığı görülüyor ve anlaşılıyor. Basit bir örnek vereyim. Bu kanundaki idari para cezası gerektiren bütün fiiller, kabahatler kanunu uyarınca kabahattir. Kabahatten dolayı uygulanacak yaptırımlar ise, Kabahatler Kanunu'nun genel ilkelerine tabidir. Ama bir bakıyoruz ki, Cumhuriyet Savcısı uygulayacak. E, zaten kabahat, kanunda belli. Yani teknik ciddi hatalar var. Şimdi bir kere yapısı gereği, şunu da söyleyeyim. Bu tür suçları düzenlediğinizde burada, bunların çoğu yapısı ve mantığı gereği, tehlike suçu olmak durumunda, zarar suçu olmaktan ziyade, Fransa'da da bu böyle. Adam sahaya bir madde attığı zaman, yabancı madde, bizatihi bu eylemi tehlikeli gördüğü için hapis cezası veriyor. Yani illa bunun birinin kafasına gelmesini beklememek lazım. İşte hafta sonu gördük, atılan rakı şişesi, böyle bir şey olabilir mi? Yani kafaya gelmesini beklemeyeceksiniz orada, onu atmakla insan vücudu üzerine zaten ciddi tehlike yaratıyor.

Ben burada iki, üç hususu daha dile getirip sonuçlandıracağım. Dediğim gibi, tabii çok söylenecek konu var ama bir kere il ve ilçe spor kurullarının oluşumunu hatalı görüyorum. Ayrıntıya girmiyorum. Hatalı görüyorum. Yani burada il, sağlık müdürlüğü temsilcisi, ne ilgisi var bunun? Fransa'da da var güvenlik kurulu ama, Danıştay'dan ve Yargıtay'dan gelen hakimlerin ağırlık-

ta olduğu bir kurul, ama sistem şöyle kurulmuş: Sonuçta bütün bu müsabakalara girmekten men yaptırımları vs. bunların hepsini o güvenlik kurulu karara bağlıyor. Dolayısıyla yargıçlardan kurulu böyle bir yapı var.

Burada konuşulan şike ve teşvik primi, şimdi bizde bir ortayı bulamıyoruz. Biz ya nitelikli müessir fiilin dahi bir insanın kalıcı sakatlıkta olmasına dahi, 3 sene, 5 sene veren bir sistemde, 5 yıldan 12 yıla kadar bu olacak iş değil. Ben ceza verilmesin demiyorum. Suç olabilir. Olmalı da, ama yaptırımını da ona göre belirlemek lazım. Yani ne oluyor, artık adamı asacak mısınız? 5 yıldan, 12 yıla. Hocam söyledi, rüşvet benzeri. E, rüşvet 4 yıldan 10 yıla kadar da, bu niye 5 yıldan 12 yıla kadar? Bunun bir izahı olması lazım. Kaldı ki ben, hele ki teşvik priminin bu şekilde düzenlenmesini hiç doğru bulmuyorum. Bu o kadar ağır ki, bakın teşvik primi aslında rüşvetteki basit rüşvete benzer. Zaten yapması gerekeni yapması için. Yeni ceza kanununda siz basit rüşveti suç olmaktan çıkardınız, rüşvet suçu dışına çıkardınız. Dolayısıyla bunu bu şekilde düzenlemeniz yanlış. Hele ki şu gerçekten vahim. Yani böyle demek istememişlerdir ama, bu anlam çıkıyor. Suçun yani bu teşvik primi veya şike, spor kulüplerinin veya ne diyor burada, “milli takımların veya milli sporcuların başarılı olmasını sağlamak amacıyla”. Bu sadece teşvik primi için geçerli bir şey olabilir. Diğeri için geçerli olamaz. Yani o anlam çıkıyor, bir ayırım yapmamış. Dese ki, “burada sadece 5 inci fıkrada düzenlenen suç” dese, anlayacağım. Bunu demediği zaman, garip bir sonuç çıkıyor. Yani milli takımın başarılı olabilmesi için şike de yapılabilir anlamı çıkıyor. Bunu derhal düzeltmek lazım. Yani o zaman gelen hakemi burada bir yerlere götürebilirsiniz. Şey yapabilirsiniz, karşı takımla böyle bir şey olamaz. O büyük bir hatadır.

Bakın burada yine ilginç bir şey söyleyeyim size. Çok şey var dediğim gibi, ama çirkin ve kötü tezahürat. Şimdi “tarafhtarların grup halinde veya münferiden belirli bir kişiyi hedef veya muhatap alıp almadığına bakılmaksızın”... Böyle bir suç düzenlemesi ben görmedim. “Duyan kişilerin rencide olmasını sağlayacak tarzda”... Bu çok tehlikeli. Ceza hukukunun sarıhlik ilkesine aykırı bu. Ne demektir bu? Rencide etmesine. Çok afedersiniz, “hakem oran buran oynuyor”, rencide eder mi? Eder. O zaman bunun sonucunda neyin suçun olup neyin suç olmayacağı çok belirsiz olduğu için bu hukuk güvenliğine aykırı. Dolayısıyla ben hiç doğru bulmuyorum. 6 aydan 3 yıla... E, hakaret suçuna bakın, 3 aydan 2 yıla. Bakın, ırkçı tezahürat başka bir şeydir. Asıl düzenlemeniz gereken odur. İrkçı tezahürat ben burada tam olarak görmedim. Yani var, kısmen, “1 yıldan 3 yıla” diyor. “İrk, köken, mezhep farkı tahkir edici söz ve davranışlarda bulunan”. Ama bunu daha ciddi düzenlemeniz ve buna ilişkin amblem pankart vs. gibi şeylerin taşınması halinde ceza yarı oranında artırılır diyor. Bunu daha belirgin hale getirmeniz lazım.

Ben mukayeseli hukukta da baktım. Burada eksikler var ama ilk fıkra çok tehlikeli. Bu, “usulsüz seyirci”. Ben bunu da anlamış değilim. Tabii ki biletsiz müsabakaya girilemez. Ama insaf edin ya, bileti olmadan spor müsabakasına giren kişiye, 1 yıla kadar hapis cezası vermenin bir anlamı var mı? Yani bir spor müsabakasına sarhoş veya uyuşturucu madde etkisinde girmek, tamam. O bir tehlike yaratır. Ama dikkat edin, biletsiz bir müsabakaya girme bizatihi bir tehlike yaratmaz. Adam belki biletsiz giriyor ama, efendi efendi oturup maç izleyecek, bilmiyorsunuz ki, yani kanunun genel mantığına aykırı diye düşünüyorum. O da bence çok doğru değil.

Son iki şey söyleyip bitiriyorum. Şimdi burada seyirden yasaklanma diye bir 18’inci madde var. Derhal bunun yeniden ele alınması lazım. Çünkü iki tane ayrı men yaptırımı getiriyor. Bakın, bu önemlidir benim için. Bir tanesi, adli yaptırım anlamında ve buna “güvenlik tedbiri” diyor. Adli anlamda ceza hakiminin hükmedeceği bir yasaklama, ki o da çok belirsiz düzenlenmiş. “İki yılı geçmekle sona erer” diyor. Ne anlıyorsunuz siz bundan? Otomatik olarak sanki bu güvenlik tedbiri devreye girecek ve mutlaka iki yıl gibi, o zaman iki yıla kadar buna bir süre getirmeniz lazım. Artı bir de koruma tedbiri olarak var. Ben böyle bir koruma tedbiri bilmiyorum ceza usulde. Yani tutuklama, gözaltı vs. gibi koruma tedbirleri var. Bunun ne alakası var? Koruma tedbiri! Neyi koruyacaksınız? Koruma tedbirleri bir ceza yargılamasının doğru işlemesi için başvuru tedbirleridir. Bir insanı müsabakaya sokmamanın koruma tedbiri ile ne ilgisi var ki? Doğru değil. Artı, o koruma tedbirine kimin tam olarak karar vereceği de açıkçası belli değil. Şimdi mesele şu 18’inci maddenin 8’inci fıkrasında, “6 ve 7’nci fıkralardaki yükümlülüklerle aykırı hareket eden kişi” diyor. Şimdi burada işte bu kamera sistemini kurmama, bilet düzenine uymama da var. Bunun bana göre belli bir yerden sonra mutlaka hapis cezası olması gerekiyor. Çünkü bu işin temeli.

Bir de şununla bitireyim. Şimdi ne kadar olaya hakim olunmadığına bir örnek olarak söylüyorum. Bu kanun kapsamına giren suçlardan dolayı yargılama yapmaya Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu’nun ihtisas mahkemesi olarak görevlendireceği, asliye veya ağır ceza mahkemeleri yetkilidir. Güzel. Yalnız basit bir şey söyleyeyim. 16’ncı maddedeki yasak alanlara girme ile ilgili maddede yaptırım 3 aydan 1 yıla kadar hapis. Adli teşkilat kanununa göre bu suçta görevli mahkeme sulh ceza mahkemesi. E, şimdi siz burada diyorsunuz ki, asliye ve ağır ceza. Çünkü o maddeye dikkat etmemişler. Zannediyorlar ki, bütün bu şeylerde hep asliye ceza veya ağır ceza görevli. Hayır, işte buyurun burada sulh ceza görevli. Dolayısıyla yani bunlar, ciddi fahiş hatalardır bana göre. Fahiş hatalardır bunlar. Bunları bir kere düzeltmek gerekiyor. 135’in uygulanabileceğini söylüyor, yani telefon dinlemeleri, yasal telefon dinlemesi. Zaten uygulanıyor da, ne için? Şike ve teşvik

primi için. Yani bunu da 135'inci maddedeki katalog suçlar arasına koymuş oluyor. Bu kabul edilebilir. Çünkü baktığımız zaman, bu filler ancak böyle açıklığa çıkarılabilir.

Şimdi dediğim gibi, çok fazla burada teknik hata var. Bunlara bakılması, tekrar gözden geçirilmesi lazım. Ana yaklaşımı ben kabul ediyorum. Yani sistemi kurmak açısından, ama özellikle bu, müsabakadan men, yine yapılan araştırmalar, ben epey bir baktım, mukayeseli hukukta, bugüne kadar bütün ülkelerde en çok sonuç alan, en etkili yaptırımın müsabakadan men olduğu belirlenmiş durumda. Şimdi burada bir hata daha yapıyor kanun. Güzel bir şey söylüyor. Diyor ki, gelecek karakola önceden, bekleyecek, bildirimde bulunacak, gitmemesi için müsabakaya, ama buna aykırı harekete para cezası veriyor. Olmaz. Asıl hapis cezası verilmesi gereken, o yaptırımın sağlamlığını gerçekleştirmek için o şarta uymamaya hapis cezası vermek durumundasınız. Yani burada böyle çelişkiler var ve menle ilgili kimin bu kararları vereceği, hangi süre için vereceği çok açık düzenlenmemiş. Ciddi sorun olur. Dolayısıyla ben bu anlamda bazı hatalar görüyorum. Derhal ele alınması gerekir diyorum.

Oturum Başkanı: Prof. Dr. A. Can TUNCAY
Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi

Benim soruma da bir cevap. Bir cümle ile lütfen.

Doç. Dr. Ümit KOCASAKAL -
İstanbul Barosu Başkanı – G.S. Üniv. Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi

Ha sizin sorunuz hocam. Ben sondan başlayayım. Yargılamayı tahkime veremezsiniz. Öyle bir şansınız yok. Yani Tahkim Kurulu'na bir yaptırım uygulama, yani bu şekilde bir yaptırım uygulama yetkisi veremezsiniz. Kabahatler Kanunu'na da aykırı olur. Ceza hukukunun genel ilkelerine de.

Oturum Başkanı: Prof. Dr. A. Can TUNCAY
Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi

Anayasa'ya bir madde ekleyip olmaz mı?

Doç. Dr. Ümit KOCASAKAL -
İstanbul Barosu Başkanı – G.S. Üniv. Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi

İşin işleyişine de aykırı olur. Tahkim Kurulu hem bir itiraz mercii, hem bir yaptırım mercii bana göre olamaz. O mümkün değil. Esas olarak da ihtisas mahkemelerine ben yani her şeyin bir ihtisas mahkemesi olamaz bence. Yani o zaman 50 tane ayrı mahkeme olacak: trafik, spor, vs. vs. Bunun yerine işte

kaçakçılık suçlarında olduğu gibi, “asliye ceza, ağır ceza veya sulh cezanın bir numaralı mahkemeleri bakar” dediğiniz anda, o ihtisaslaşmayı yine sağlarsınız diye düşünüyorum. Saygılar sunuyorum.

Oturum Başkanı: Prof. Dr. A. Can TUNCAI
Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi

Sağolun, teşekkür ederiz. Şimdi sözü Sayın Şekip Mosturoğlu’na vereceğim. Kendisine bir 10, 12 dakika söz vereceğim. Daha sonra bir ara vereceğim. 12’ye çeyrek kala ara vereceğim. Son iki konuşmacı aradan sonra konuşacaklar. Zira gerek Sayın Bayraktar, gerek Sayın Ümit Kocasakal, müşterek hocaları Prof. Dr. Duygun Yarsuvat’ın eşinin vefatı dolayısıyla cenaze-ye katılmak durumundalar. Arada onlara da izin vereceğim, anlayışınız için teşekkür ederim. Buyurun Sayın Mosturoğlu.

Av. Şekip MOSTUROĞLU Fenerbahçe Spor Kulübü Başkan Yardımcısı
Teşekkür ederim. Tabii geç kalmış bir düzeltme yaparak sözlerime başlamak istiyorum. Duyurularda her ne kadar ben Fenerbahçe Spor Kulübü başkan yardımcısı olarak gösterilmişsem de bu toplantıya aslında bir spor hukukçusu olarak katılıyorum ve spor hukuku derneği başkan vekiliyim ve toplantıya aslında ben, başkan vekili olarak katılıyorum. Bu açıklamaya şunun için gerek duydum. Çünkü burada yapacağım konuşmaların çok büyük kısmı bana ait görüşler, yani kulübün görüşleri değil.

Oturum Başkanı: Prof. Dr. A. Can TUNCAI
Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi

Ondan bir kuşkumuz yok.

Av. Şekip MOSTUROĞLU -
Fenerbahçe Spor Kulübü Başkan Yardımcısı

Dolayısıyla yani kulübün zaten bu konuyla ilgili görüşleri ilgili kurum ve mercilere yazılı olarak bildirilmiş. Benim şu an açıklayacağım görüşlerin hemen hemen tamamı bana ait görüşler. Öncelikle böyle bir fırsatı verdiği için Sayın Türker Arslan’a teşekkür ediyorum. Gerçekten çok önemli bir konu. Ben çok ısrarcı oldum kendisinden ama o da beni kırmadı, sağ olsun. Senede bir tane spor hukuku paneli veya sempozyumu yapılırken, ikinci bir konu olarak ele aldı. Zamanlaması bana göre mükemmel oldu. Yasa Meclis’ten geçmeden evvel yapılıyor olması, burada yapılan eleştirilerin de gözönüne alınacağını bana düşündürüyor. Sayın Zübeyt Bey’in hani yasayı biz hazırlamadık demesi de şöyle bir cesaret verdi. Hiç olmazsa burada yapacağımız eleştirileri rahatlıkla not ederek ilgili kurum ve kuruluşlara verebilir. Bunları şunun için söylüyorum. Biz Ocak ayında sayın İsmail Coşkun Bey’in

de içinde bulunduğu bir çalışma grubunun önderliğinde, Teknik Üniversite’de bu yasayla ilgili bir çalışma yaptık. Yasanın eleştirilerini ilk biz dile getirdik, ki bizim elimize metin 15 gün evvel geçmişti, zannediyorum Av. Kısmet Erkiner de vardı. O da kendi fikirlerini, düşüncelerini söyledi, enstitü başkanı olarak. Şöyle bir memnuniyet verici bir durum var: Ben orada yaptığım eleştirilerden sonra, ertesi sabah sayın bakanın danışmanı beni aradı ve oradaki eleştirilerimizi bir rapor halinde sunup sunamayacağımızı sordu ve ben 6 sayfa halinde kendi düşüncelerimi yazdım, yolladım. Şimdi demin Köksal Hocam bir tasarı üzerinden ko-

nuştı. O tasarıda değişiklikler yapılmış ve gerçekten de demek ki mühimsenmiş yazdıklarımız. Hemen hemen tamamı orada gözönünde bulundurulmuş. İşte Ümit Hoca’nın da, Köksal Hoca’nın da eleştirdiği ceza üst sınırları daha makul hale getirilmiş pek çok konuda. Ama tabii bizim oradaki düşüncelerimiz tamamen taraftar odaklıydı, yani taraftarla bu yasanın ilişkisi üzerineydi. Dolayısıyla eleştirmediğimiz konular açıkta kalmış. Şimdi tahmin ediyorum ki bu eleştirilerden sonra o konularda da mutlaka gelişme olabilir diye düşünüyorum.

Şimdi Türkiye’de maalesef yasalar hazırlanırken kamuoyunda oluşturulan belli peşin düşünceler de bu yasaların hazırlanmasında etkili oluyor. Spor müsabakalarında şiddet ve düzensizlik, bir yasayla mutlaka düzenlenmesi gereken bir alan ama 2004 yılından bu yana mevcut bir yasa var. Acaba bu yasayla niye bu olumsuz durumlar giderilemedi de yeni bir yasa koyma ihtiyacı doğdu? Öncelikle bunun araştırılması gerekiyor. Yasa koyucu tasarıda sayın hocam da, Ümit hocam da görmüş, şeyi kabul ediyor, ikrar ediyor. Diyor ki yani bir yasa var diyor ama bu iyi uygulanamadı diyor. Onun için diyor, yeni bir yasa çıkartmaya ihtiyaç var. Peki bu yeni çıkacak yasanın iyi uygulanacağını garanti nerede? Yani eski yasayı iyi uygulamayan uygulayıcılara ne müeyyideler verildi? Yani bunun bir tartışması yapılmış mı? Yani getirip taraftara kulüp yönetimlerine veya federasyonlara sporda şiddet ve düzensizliğe veya basına sorumluluk odağına koymanın sadece tek

başına yeterli olamayacağını düşünüyorum. Öncelikle yasa uygulayıcı, 5149 sayılı Yasa'nın uygulaması ile ilgili ne yapmış? Onun bir sorgulanması gerekiyor. Bir de ben yani şimdi bu yasa tasarısını okuduğum zaman, yine dediğim gibi bu ilk defa yaptığım bir eleştiri. Bazı maddeler var ki, futbol müsabaka talimatında veya stadyum güvenlik talimatında düzenlenmiş ve orada yaptırma bağlanmış Futbol Federasyonu tarafından ama şimdi bu yasalaştırılıyor. Mesela Ümit Hoca'nın ısrarla söylediği kamera sistemlerinin kurulması... Kamera sistemlerinin kurulması Süper Lig için bir lisans alma kriteri. Yani bunu kurmayan bir kulüp yarışmaya katılamıyor. Yani şimdi o zaman şunu anlamamız gerekiyor. Futbol Federasyonu görevini yerine getiriyor. Kamera sistemleri kurulmuyor, ama buna rağmen lisans veriliyor, müsabakalar yapılıyor. Şimdi bunu yasayla engelleyelim. Yani bunu anlayabilmek mümkün değil. Eğer Futbol Federasyonu kendi düzenlemesini, talimatını ve disiplin talimatını, usulüne uygun olarak uygularsa, böyle bir yasada böyle bir düzenlemeye gerek yok. Mesela koltuklar numaralandırılır. Biletler bu numaralara göre ayarlanır. Bu bir talimat zaten. Stadyum Güvenlik Talimatı'nda var. Yani bunun ayrıca yasaya konulmasının anlamı ne? Ya o zaman şeyi kabul ediyoruz: Uygulayıcı, ki burada Futbol Federasyonu, bu talimatı uygulamıyor; artık yasayla uygulansın. Ama sorumluluk zincirinde, kulüp sorumlu. Futbol Federasyonunun hiçbir sorumluluğu yok. Yani bunu anlayabilmek mümkün değil.

Doç. Dr. Ümit KOCASAKAL

İstanbul Barosu Başkanı – G.S. Üniv. Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi

Diğer talimatlarda var mı acaba? Çünkü sırf futbol için getirilmiyor. Belki diğer dallarda basketbolda mesela.

Av. Şekip MOSTUROĞLU

Fenerbahçe Spor Kulübü Başkan Yardımcısı

Ama şimdi yasaya baktığımızda orada da ilginç bir şey var. Profesyonel spor dalları deniyor ki, bildiğimiz bir tek profesyonel spor dalı, profesyonel futbol. Ondan sonra da üç tane branş sayıyor. Hentbol, basketbol, voleybol. Üç tane. Yani eğer sorun talimatlarsa, iç talimatlarsa, genel müdürlüğün böyle bir yaptırım uygulama veya öneride bulunma şansı var. Bu üç federasyona, talimatlarını buna göre değiştirme şansını çok rahatlıkla verebilir diye düşünüyorum. Dolayısıyla acaba bazı maddelerin bu yasada düzenlenmesine gerek var mı diye düşünüyorum. Onun dışında yeni metni incelediğimde tabii bu yeni metin elden ele dolaşüyor. Elden ele dolaşırken de belli gruplar veya belli organizasyonlar yasaya müdahil oluyorlar. Mesela hocam, 4'üncü maddede, il spor güvenlik kurullarının oluşumunda dedi ki, niye üniversite yok. Üniversite yok ama mesela yeni yasada Amatör Spor Kulüple-

ri Konfederasyonu temsilcisi var. Şimdi bu yasa profesyonel sporlar içinse veya profesyonel sporlar gibi görünen basketbol, voleybol ve hentbol içinse, Amatör Spor Kulüpleri Konfederasyonu'nun bu yasada ne işi var? Yani aklıma tek şey geliyor: Yani bu dolaşırken Amatör Spor Konfederasyonu'ndan bir arkadaşımız da bunu demiş ki bizden de birisi bulunsun. Yani böyle anlıyorum ben. Keşke olmasa!

Elektronik biletle ilgili, ben elektronik bilet uygulamasından yanayım, ama elektronik bilet uygulamasının nasıl yapılacağı konusunda belirsizlikler olduğunu düşünüyorum. Çünkü bunları kulüpler üretecekler ve üreten kartın üzerinde muhtemeldir ki, o kulübün belirli alameti farikası olacak. Örneğin bir maç için, Süper Lig maçı için Fenerbahçe'nin ürettiği bir kart ile Beşiktaş'ın bir maçına gittiğinizde daha bileti aldığımız anda, deşifre olacaksınız ve kartınıza uygun biletinizi aldığınızda, en azından belli bir otorite nerede bir Fenerbahçeli'nin oturduğunu bilebilecek. Yani ben bunun bizzat kendisinin güvenliğe aykırı olduğunu düşünüyorum. Ya kartların uygulaması ile ilgili bir standardizasyon olması lazım, yahut da uygulama yeniden gözden geçirilmesi gerekir diye düşünüyorum.

Böyle arka arkaya çok maddeler var söyleyebileceğim ama ben böyle ilk anda dikkatimi çekenleri söyleyeyim. Şimdi mesela yeni bir uygulama daha var. Sizin elinizdeki tasarıda yok. Dediğim gibi işte bu kanun dolaşırken herkes tabiri caizse bir şey atıyor içine.

Şimdi mesela özel güvenliğin yanı sıra, genel kolluktan da görevlendirme yapılabileceğine ilişkin bir düzenleme var, 6 ncı maddede ve hatta bunun için bir oran getirilmiş, % 10. Diyor ki, efendim? 1/3. Diyor ki, en üst profesyonel futbol ligi kulüplerinin müsabakalarında güvenliğin sağlanması amacıyla, genel kolluk görevlilerinden, görevde olmayanlar da görevlendirilebilir. Bu görevlendirme, ilgili kulübün başvurusu ve federasyonun talebi üzerine müsabakanın yapılacağı yerdeki yetkili kolluk birimince yapılır. Devam ediyor. Şimdi ben gelmeden evvel, tabii ben cezacı değilim, sizler daha iyi bilirsiniz, Polis Vazife ve Selahiyetleri Kanununun'a baktım. 4'üncü maddesine göre "polis vazifesi dışında bir görevde görevlendirilemez" diyor. Bununla nasıl uyum sağlanacak çok merak ediyorum. İkincisi, şimdi diyor ki, görevli olmayan polis bu görevi yapar. Peki o zaman biz niye özel güvenlik görevlilerinin yani bugünkü görev zinciri içerisinde görev yapan güvenlik görevlilerinin özel eğitim almış olması şartını koyuyoruz? Ya spor müsabakaları ile ilgili özel eğitim alsınlar, bir müfredattan geçirilsinler, ondan sonra görev alsınlar diyoruz. Burada ama şimdi Zübeyt Bey söyledi, üçte bir, atıyorum mesela bir karakolda, hiç hayatı boyunca stada gelmemiş bir polis, o gün görevde olmadığı için bu hizmetten yararlanabilecek. Ya bunu na-

sıl izah edebiliriz? Ben düşünüyorum. Yani çok mantıklı gelmedi bana. Teşvik priminin ceza kapsamına alınması çok doğru bir yaklaşım. Ama cezasının yarısının olmasını anlayamadım. Yani asıl, yani şikeye verilen cezanın yarısı kadar teşvik primine verilen ceza. Bence eğer spor ahlakı veya spor etiği açısından bakarsanız ikisinin hiç birbirinden farkı yok. Dolayısıyla ben aynı ceza ile cezalandırılması gerektiğini düşünüyorum. Teşvik priminin de, beşinci fıkradaki suçun, 6 ncı maddede işte milli takımın veya milli sporcuların başarılı olmasını sağlamak amacıyla verilirse, suç olmayacağına ilişkin bir düzenleme. Bence sehven yazıldığını düşünüyorum. Yani zaten milli takıma teşvik veriliyor, yani kendi takımına da teşvik verebiliyorsun. Bunu suç kapsamında değil ama hani bu, kör gözüne parmağım diye, hani bu belki uy-

gulamacı bunu atlar da ona da ceza verir diye konmuş diye anlıyorum ben. Müsabaka yapılmadan önce suçun ortaya çıkmasını sağlayan kişiye ceza verilmeyeceğine ilişkin hüküm, çok yararlı, çok doğru bir hüküm, hatta ben- ce, devamında şu da koyulmalı: O meblağ kadar da ödül verilmeli! Bunu eğer ifşa ediyorsa veya ortaya çıkartıyorsa suçun unsurlarını. Daha da teşvik edici olabilir diye düşünüyorum. Yani o müsadere edilen veya işte tespit edilen miktar kadar da ödül verilirse, daha da teşvik edici olacağını düşünüyorum.

Oturum Başkanı: Prof. Dr. A. Can TUNCAY
Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi

Toparlayabilir misiniz?

Av. Şekip MOSTUROĞLU
Fenerbahçe Spor Kulübü Başkan Yardımcısı

Bu hakaret içeren tezahüratta yasada değişiklik yapılmış, yani o rencide edici kavramı kaldırılmış onun yerine gören kişiler tarafından, gören veya duyan kişiler tarafından hakaret olarak algılanacak tarzda diye bir ibare eklenmiş.

Doç. Dr. Ümit KOCASAKAL -
İstanbul Barosu Başkanı – G.S. Üniv. Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi

Yine kişiye bırakmış, algıya bırakmış.

Av. Şekip MOSTUROĞLU -
Fenerbahçe Spor Kulübü Başkan Yardımcısı

Evet, algıya bırakmış ama yine şikayete bağlı değil. Yine yani benim daha evvel yasaya bakarken gördüğüm ama tabii cezacı olmadığım için çok uz

manlığım yok bu konuda. Çok fazla da ısrarcı olamam ama şunu gördüm: Bu koruma tedbiri işte güvenlik tedbiri olarak denilen tedbirler, ceza tayin edildiğinde de aynı miktarda veriliyor. Hükmün ertelenmesi kararı verildiğinde de veya kovuşturmayaya yer olmadığı kararı verildiğinde de aynı miktarlar da veriliyor. Yani şimdi bu üçü arasında bir fark olması gerekir diye düşünüyorum. Yani bu şuna teşvik ediyor herhalde insanları. Yargılama süreci de uzun olacağı için, gir, direkt ilk celse de ki “ben suçluyum”! Hhükmün ertelensin ki, tedbirin kısa sürsün. Yine Ümit Hhoca da aynı şeyi söyledi. Ben mutlaka ve mutlaka bu yasada bu uygulanacak tedbirlerle ilgili bir tavan olması gerektiğini düşünüyorum. Eğer yargılama boyunca bu tedbir sürecekse, şehirden şehire, adliyeden, adliyeye bu süre farklı olacağından, mutlaka bir uygulamanın tavana bağlanması gerektiğini düşünüyorum.

Son sözüm, ben sporda şiddetin, sadece yasayla yasada yapılacak düzenlemelerle engellenecek bir olay olmadığını düşünüyorum. Örneklerine baktığımızda, ki örnek olarak hep Türkiye’de söylenen İngiltere, burada şiddetin önlenmesi için, öncelikle ve öncelikle spor tesislerinin modernizasyonu, renovasyonu, fiziki koşullarının iyileştirilmesi sağlandı. Öncelikle bu yolda ilerlenmesi gerektiğini düşünüyorum. Eğer bu yasa bu şekilde çıkartılacaksa, mutlaka bunun bir yanına, taraftarlar için bir ulusal programın belirlenmesi gerektiğini düşünüyorum, k. Ki İngiltere’de var böyle bir program ve taraftar örgütlenmeleri için bir üst kuruluş, yani bugün tüketici haklarıyla ilgili olarak kurulan üst kuruluşlar gibi, taraftar haklarını savunacak bir çatı örgütün kurulmasını ve bu çatı örgütünün de aktif olarak bu süreçler içerisinde yer alması gerektiğini düşünüyorum. Saygılarımı sunuyorum.

***Oturum Başkanı: Prof. Dr. A. Can TUNCAY –
Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi***

Sayın Mosturoğlu’na çok teşekkür ederiz. Daha önce de açıkladığım gibi, bir 15 dakikalık kahve molası, sonra devam edeceğiz. Son iki konuşmacı arkadaşım ile devam edeceğiz.

ARA

**Oturum Başkanı: Prof. Dr. A. Can TUNCAY –
Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi**

Evet, panelimize kaldığımız yerden devam edelim lütfen ve zamanı da aşmayalım. Şimdi sözü eski futbol hakemimiz, avukat Cem Papila'ya veriyorum. Buyurun Sayın Cem Bey.

Av. Cem PAPİLA / Eski Futbol Hakemi

Çok teşekkür ederim, her şeyden önce bütün dinleyicileri saygıyla selamlıyorum. Buraya davet edildiğimde, eski bir hakem de olsam, hakemin bakış açısıyla sporda şiddetin değerlendirilmesi konusunda bir görüş bildirmem istendi. Ben de bu konularda konuşacağım. Benden önceki konuşmacılar, değerli üstatlar, özellikle kanunun tasarının gerekli eleştirilerini yaptılar ve hassas noktalara dikkat çektiler. Benim eleştirilerim ve tespitlerim, sporun, genel olarak sporda şiddetin sebepleri ve çözüm yolları konusunda olacak. Ama her şeyden önce şunu söylemek zorunda hissediyorum kendimi, ben ce 5149 sayılı yasa veya kanunlaşacak yeni tasarının içeriğinin eleştirilmesi değil, aslında bu kanunların bizatihi varlığının eleştirilmesi lazım. Böyle bir kanun hiç olmaması, böyle bir kanuna ihtiyaç duyulmaması gerekirdi. Türkiye Futbol Federasyonu'nun özellikle bu kanunun çıkması adına çok büyük çaba gösterdiğini ve Gençlik Spor Genel Müdürlüğü veya sporla ilgili kurulların birçok çaba gösterdiğini düşünüyorum ve biliyorum. Böyle bir tasarının hazırlanmasını ve kanunlaştırılmasını kendilerince başarı olarak değerlendirdiklerini düşünüyorum ama bu bana göre Türk spor yöneticiliğinin tamamen başarısızlığıdır. Benim bakış açım budur. Spordaki şiddet sorununun kanunla çözmenin veya cezai birtakım tedbirlerle çözmenin temelde en azından çok da doğru olmadığını ve mantıklı olmadığını, geçerli de olabileceğini düşünmüyorum. Onu en baştan söyleyeyim, ama böyle bir kanunun özelliklerine bazı kısımlarına ihtiyaç var mıdır? Vardır. Onu da ayrıca belki daha başka bir panelde değerlendirebiliriz. Bir kere, yani bu panelin de ismi sporda şiddet ve önlenmesi. Aslında temelde baktığınız zaman, sporun birçok branşında şiddet yok. Gerçekçi bir yaklaşım yapmamız lazım. Aslında bu futbolda şiddetin önlenmesi. Yani yüzmede, atletizmde ve benzer branşlarda ben hiçbir şiddet görmedim, temelde de bu kanuna ihtiyaç duyulmasının sebebi, futbolda yaşanan şiddet olayları, ama genel bir çerçeve açısından spor demeleri, çok da mantıklı. Ben eleştirilerimi biraz daha özelleştirerek yapacağım yani futboldaki şiddet ve sebepleri ve çözüm önerileri ne olabilir? Bu konuda birkaç söz söyleyeceğim. Her şeyden önce futboldaki şiddetin aktörlerinin kimler olduğunu, tabii çok kısa anlatacağım çünkü sanıyorum vaktimizi çok aştık. Belki 6, 7 dakikada bütün konuşmamı bitireceğim. Birincisi unsur tabii ki, en çok da tartışılan seyirci, seyirci şiddetin aktörlerinden biri ve en önemlisi muhakkak. Ama onun ötesinde futbolcu

da çok ciddi bir aktör. Ama bana göre en masumu, çünkü futbolun, futbolcunun yapmış olduğu saha içinde yapmış olduğu hareketler, şiddetli hareketler, ister istemez şiddeti de doğuruyor ve körüklüyor. Ama en masumu, çünkü futbol oyunu içerisinde o mücadele içerisinde, gayet doğal olabilecek olan davranışlar bazen, abartılı olsa bile. Yönetici ise bana göre, maa- lesef biraz daha sorumluluk duygusu içerisinde hareket etmesi gerekirken, o sorumluluktan uzak, çok ciddi sıkıntılara yol açacak, kendi kulübünün hak ve menfaatlerini savunma doğrultusunda, kendi mantıklarında doğru yaptıklarına inandıkları söylemlerle, aslında şiddeti doğuran en önemli faktör- lerden biri. Medya, bu çok ciddi bir faktör . Benim en büyük şansım, belki diğer futbol hakemlerinin, yani birkaçı hariç, futbolcu olarak görev yaptım, hakem olarak görev yaptım, hiç yönetici olmadım ama yaklaşık 4 yıl hatta şu anda da bir televizyonda program yaptığım için, medyanın içerisinde de rol aldım ve medyanın, özellikle görsel medyanın futbola nasıl baktığını çok yakından biliyorum. Dolayısıyla medyanın da bu konuda, her ne kadar ken- dilerini sorumlu olarak hareket ettiklerini söyleseler bile, asıl raiting ama- cıyla, futboldaki şiddetin en önemli aktörlerinden biri olduğunu, içinde bu- lduğum için söylemem lazım. Tabii hakem şiddetin neresinde, asıl temel konu bu. Burada bizden önceki konuşmacılar da şunu söylediler. Hakem şid- detin sebebi olabilir mi? Aslında hakem şiddetin sebebi olmamalıdır ve ola-

maz. Sebebi gösterilmeye çalışılır. Evet şimdi asıl tespit yapmamız gereken şey bu. Hakem şiddetin sebebi gösterilmeye çalışılır ve böyle yapılmıştır, bundan sonra da yapılacaktır. Çünkü hakemlik yapmayanın anlayamadığı bazı şeyler vardır. Bilmediği, bir hakem, sahaya her şeyden önce en doğru kararı vermek için çıkar. En doğru kararı vermek için çıkar, ama hakemi etkileyen faktörler, özellikle duygusal faktörler, yani baskı karşısında yemiş olduğu baskı karşısındaki, işte o hani demin söylendi ya, sağa sola yalpalaması tamamen insani olmaktan, insan olmaktan kaynaklanan sıkıntılardır. Ama emin olun, hakem ben üst seviyede hakemlik yaptım, bütün arkadaşlarımda da öyle olduğunu düşünüyorum. Çünkü kadro içerisinde görev yaptığım sürece, herhangi bir şekilde bir kötü niyetli arkadaşşıma rastlamadığım gibi, böyle bir söylemine de rastlamadım. Tamamen o maça çıkarken, iyi niyetli olarak çıkarlar. Ve tamamen iyi ve doğru karar vermek için çıkarlar. Ama medya futbolcu, yönetici ve seyirci hakemi şiddetin sebebi olarak bilir, görür ve görmek ister. Bu doğru bir yaklaşım değildir. Aslında hakem, şiddetin bilakis mağdurdur. Mağdur hakemdir. Saha içinde mağdurdur, asıl önemli olan şey şu, saha dışında mağdurdur. Olayı sadece profesyonel ve üst ligdeki maçlar olarak düşündüğünüzde, belki bunu çok farkında olmayabilirsiniz ama özellikle Türkiye’de, 81 tane vilayette, çok ciddi sayıda, amatör müsabaka oynanıyor ve bu müsabakalarda çok ciddi olaylar oluyor. Dayak yiyen hakemler, sakat kalan hakemler, biliyor musunuz, bir tane halı saha maçında hakemlik yapan bir arkadaş, felç kaldı. Zannediyorum Uşak veya Denizli’deydi. Halı saha maçında, kaymakamlığın düzenlemiş olduğu özel bir turnuvada veya belediyenin, orada sakat kaldı. Ben o kadar büyük şiddet gördüm ki, yani özellikle yönetmiş olduğum maçlardan sonra, bu şiddet, telefonla yapılan taciz, yolda yapılan taciz. Yani insanın kontrolünü kaybetmemesi mümkün değil. O yüzden lütfen hakemi şiddetin mağduru olarak görün ve şiddetin sebebi olarak gösterilmesine karşı çıkın, ben eski bir hakem olarak bunu diliyorum ve temenni ediyorum. Asıl tabii konu şu, burada tartışılan sporda şiddet neden var? Sadece şiddet sporda değil, aslında şiddet toplumun her kesiminde var, her yerde var. 5149 sayılı, kısa tutuyorum, sayın hocam, 5149 sayılı kanunun ismi sporda şiddet ve düzensizliğin önlenmesine dair kanun. Bence 5148 sayılı kanun, ismini bilmiyorum, yani ne amaçla çıkarıldığını da bilmiyorum ama, 5148 in ismi şu olmalıydı, “millet meclisinde şiddet ve düzensizliğin önlenmesine dair bir kanun”. Yani mecliste bu kadar şiddet varken, kadına yönelik bu kadar şiddet varken, toplumun her kesiminde şiddet bu kadar üst seviyeye çıkarken sporda şiddet için özel bir kanun düzenlenmesi, yani havada kaldı, maalesef havada kaldı, dolayısıyla önemli olan toplumda şiddetin ne şekilde önleneceği. O yüzden çözüm önerilerim benim kısaca şu, özellikle toplumsal bilinçlenme ve sporun yaşam biçimi haline getirilmesi ve kaliteli insan yetiştirmek. Yani hepimiz profesyonel sporcu almak zorunda değiliz. Yani hepimiz yarışmacı spor da

yapmak zorunda değiliz ama, hani milli olimpiyat komitesinin yapması gereken de bu, Futbol Federasyonunun yapması gereken de bu. Toplumda spor bilincini yerleştirmek, dolayısıyla sporu yaşam biçimi haline getirmek, insanların yaşam biçimi olmalı. Yani sporun ne olduğunu anlamalı. Tabii buradan bahsettiğim şeyler, tamamen amatör sporla ilgili, asıl mesele, profesyonel futbola konuşmamın en sonunda geleceğim. Cezai tedbirler, kanunların uygulanması meselesi, tamamen ayrı bir konu, ben 5149 un uygulanma ihtimalinin çıktığı zaman da, çıkarıldığı zaman da öngörmemiştim. Bundan sonra çıkarılacak kanunun da uygulanma ihtimali, açık söylemek gerekirse, çok da öngörmüyorum. Yani böyle bir şeyin olabileceğine pek inanmıyorum. Umarım olur, ama neticede bu kanunun tüm maddelerini, harfi harfine uygulanması kimsenin mümkün değil. Demin burada arada sohbet ederken, aslında 5149 un uygulayıcılarının, uygulaması gerekenlerin elinde çok net doneler vardı. Her şeyden önce, futbol federasyonu, profesyonel futbol için bahsediyorum. Tahkim kurulunun vermiş olduğu kararlar, o fiil ve eylemin işlendiği açısından bir delil idi. Yani bazı kulüp başkanlarını, 3 er ay, 5 er ay, 6 şar ay ceza almaları, aslında çok ciddi delillerdi. Ama il spor kurulları, herhangi bir işlem yaptı mı bunlar için? Bilmiyorum, yani duymadım da, böyle bir niyet yok. Bir kere böyle bir amaç olduğunu da düşünmüyorum. Asıl önemli olan şey şu, özellikle profesyonel futbol açısından, Türkiye Futbol Federasyonunun rolü, bakış açısı nedir? Ben sayın Futbol Federasyonu başkanını dinliyorum. Yani bakış açısı çok hatalı. Bir kere asıl sorun da bu zaten, yani futbol bir oyun mu? Bana göre futbol bir oyun değil. Futbol bir oyun değil, kimse kimseyi kandırmasın. Futbol bir spor değil. Futbol nerede oyun ve spor? Futbol kumsalda oynuyorsan, futbol mahalle arasında çocukken oynuyorsan, işte 3 korne bir penaltı yapıyorsan spor olabilir ama profesyonel futbol, spor ve oyun değildir. Futbol Federasyonu başkanı çıkıyor açıklıyor. Diyor ki, futbolu unutmayalım, futbol bir oyundur. Ya bunu ben söylerim. Ama profesyonel futbolun başındaki patron, i futbol bir oyundur diyemez. Sorunlar da buradan kaynaklanıyor zaten. Yani bu bakış açısıyla, futbolun sorunlarını, problemlerini çözmeniz mümkün değil. Öyle bir ihtimal yok. Çünkü neden böyle bakıyorlar? Amatör ruhla bakıyorlar göya. Aslında amatör bile değiller de, aslında onu da söylemem lazım. Ama o kadar amatör bakıyorlar ki, futbolun gerçeğini görmekten uzak ve çözüm bulmaktan uzaklar. Arkadaşlar, sevgili dinleyiciler, profesyonel futbol bir oyun değildir, profesyonel futbol bir ekonomik faaliyettir. Ekonomik faaliyet olarak da profesyonel futbola ekonomik tedbirler, ekonomik faaliyetlerde aldığınız tedbirleri almak zorundasınızdır. Futbol federasyonu büyük bir açmazın içerisinde, büyük bir yanılđı içerisinde. Ben yıllardan beri futbolun içerisindeyim ve Futbol Federasyonunun da içerisindeyim, yani gidiyorum, geliyorum. İnsanlarla tanışıyorum, konuşuyorum, kendi düşüncelerimi söylemeye çalışıyorum. Futbol Federasyonu sadece ve sadece Show

için milyon dolarlar harcamıştır. Ama futbolun gelişmesi için hiçbir yatırım yapmamıştır. Geçenlerde yine futbolda, Futbol Federasyonu konuşurken o zaman 2016'nın adayınız. Dedim ki bu işe 10 milyon dolar harcamışsınız veya yatırmışsınız. Boşuna. Bu organizasyonu alma şansınız yok sizin, böyle bir ihtimal dahi yok. Çünkü siz insana yatırım yapmıyorsunuz, siz Show yapıyorsunuz. Sizin UEFA da veya FİFA da kaç tane çalışanınız var, nasıl bir insan yönetiminiz var, nasıl bir insan kaynağınız var? O baskı grubunu oluşturmadıktan sonra kim size bunu verebilir? Bu 10 milyon doları, 10 milyon Euro, futbolun gelişmesi için, daha doğrusu sporun yaşam biçimi olması adına yatırım yapılmış olsaydı, çok daha doğru çözümler bulunabilirdi. Asıl önemli olan bana göre bu, yani artık futbol federasyonu, amatörler tarafından yönetilmemesi lazım. Futbol federasyonunu yönetenler şu anda, amatörler bana göre bu profesyonel futbolun içerisindeki en amatör olan kurum, Futbol Federasyonunun bizatihi kendisidir. Ben içinde yaşadığım ve bildiğim için görüyorum bunları. Çok ciddi değişiklikler yapılması gerekiyor, bakış açısından. Bakış açısının değişmesi gerekiyor. Futbol federasyonu, futbolu bir ekonomik faaliyet olarak görerek, ona göre tedbirler alması ve futbolu bu yönde geliştirmesi gerekiyor. Ama bunun için öncelikle spor kulüpleri yasasının geçmesi gerekiyor. Bir ara bir çalışma vardı, Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü'nün bir çalışması vardı. Bir sevdiğim abim, bana tasarımı gönderdi. Spor kulüpleri yasası, devam ediyor mu çalışmalar bilmiyorum. Ne diyorsun bu spor kulüpleri yasa tasarısı için dedi, 15 dakika sürdü bakmam, yani 15 dakika veya 20 dakika, ne yapmışlar biliyor musunuz abi dedim. O konuşmacı olarak gidecekti veya değerlendirme yapacaktı. Bilgisayarın kolaylıkları var, kopyala yapıştır. Kopyala yapıştır yapmışlar. Yani spor kulüpleri kanun tasarısı, kopyala yapıştır ve sürekli dernekler kanununa atıfta bulunan bir yapılanma, bu olacak iş değil. Her şeyden önce tabii futbolun üst düzey yöneticilerin, profesyonel olması gerekiyor ama, asıl önemli olan spor kulüpleri kanununun, yasasının gerçek manada yani mantıklı bir şekilde çıkartılarak, onun alt yapısını oluşturacak o kulüplerin gerçekten profesyonel yapıda çalışabilmesini sağlamak. Onların profesyonelleşmesini sağlamak. Spor kulüpleri de amatöre yönetiliyor. Her ne kadar profesyonel olduklarını düşünseler ve iddia etseler bile. Futbola ekonomik faaliyet olarak baktığınız zaman, bu ekonomik faaliyetten geçinenlerin, bu ekonomik faaliyetten menfaat sağlayanların, bu ekonomik faaliyeti korumak ve geliştirmek zorunda olduklarının bilincinde olmaları. Maalesef bu bilinç, yani marka değeri diye futbol federasyonu bas bas bağıyor ya, yani marka değerini korumak, marka değerini geliştirmek, ekonomik faaliyet anlamında bunu geliştirmek ve geliştirmek, önemli olan bu. Dolayısıyla bir an evvel spor kulüpleri yasasının çıkması lazım, ama spor kulüpleri yasasını da gençlik spor genel müdürlüğü'nün hazırlarken, birazcık tatbikatın içinde olanlardan faydalanması lazım. Ha bir şey daha söyleyeyim, son defa onu, kapatayım ko-

nuşmamı. Bu kanun tasarısı hazırlanırken, meclise birçok arkadaş çağırıldı. Teknik direktörler, şunlar, bunlar, bunlar tamamen şov, artık şovu bırakalım. Bunlar geçti. Geliyorsun mecliste o yorumcu, bu yorumcu, şu teknik direktörü dinliyorsun, İspanya'ya seyahatler yapıyorsun, oralarda geziyorsun, Barselona stadını geziyorsun, bunlar boş işler. O yüzden gerçekten ayaklarımızı yere basıp artık gerçekten ne tedbirler almamız gerektiği konusunda mutabık kalalım ve bakış açımızı değiştirerek artık profesyonel futbolun bir ekonomik faaliyet olduğunu kabul edelim, buna göre tedbirler alalım. Teşekkür ederim, sağolun.

**Oturum Başkanı: Prof. Dr. A. Can TUNCAY –
Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi**

Teşekkür ederim Sayın Papilla. Değerli görüşleriniz için. Şimdi taraftar temsilcisi konumundaki Avukat İsmail Coşkun beye söz veriyorum. Buyurun söz sizin.

**Av. İsmail COŞKUN /
1907 ÜNİFEB Derneği Üyesi – Taraftar Temsilcisi**

Öncelikle Milli Olimpiyat Komitesine çok teşekkür ediyoruz böyle bir paneli düzenlediği için, artı birçok platformda taraftarların, taraftarlar konuşulur, tartışılır, ancak orada taraftar olmaz. En azından burada bir taraftar temsilcisi bölümü açtığınız için de ayrıca teşekkür etmek isterim. Şimdi zaten saygıdeğer hocalarım ve üstatlarım, kanunu yeterince irdelediler. Ben biraz daha uygulamadan bahsetmek istiyorum sizlere, öncelikle spor ailesinin içerisindeki unsurlara bakalım, daha doğrusu, futbol ailesi diyelim özel olarak. Bunun içinde federasyon, kulüp başkanları, yöneticileri, hakemler, yayıncı kuruluş, medya temsilcileri, sporcu temsilcileri ve taraftarlar. Şimdi bunların hepsinin sporda şiddet ve düzensizliğe ne kadar katkısı var? Yani biz hep sporda şiddet, sporda şiddet diyoruz. Ancak sporda şiddet

ve düzensizliğin önlenmesi, adli kanunu tartışıyoruz. Mesela sporcu temsilcilerini ele alalım, sporcu temsilcilerinde, sporda şiddete bir katkısı olmayabilir ama sporda düzensizliğe inanılmaz büyük bir katkısı var. Yani Türkiye'de bildiğimiz kadar 116 tane lisanslı temsilci var. Ve bunların çok büyük bir kısmı faal değil. Ve bu işi bir çok lisanssız insan, çantacı diye tabir ettiğiniz insanlar götürüyorlar. Diğer bir unsura bakacak olursak, kulüp baş-

kanları ve yöneticilerini baz alalım. Mesela biz taraftarlar kale arkası tribününde birbirleriyle kavga ettikleri zaman, bu sporda şiddet oluyor. Ancak kulüp başkanlarımız ve yöneticilerimiz protokol tribününde kavga ettiklerinde bu sporda şiddet olarak adlandırılmıyor. Biz birçok özellikle derbi maçlarında gördük, birbirlerini tehdit edenler, birbirlerini hakaret edenler, birbirlerine kül tablası fırlatanlar, yaklaşık 4, 5 sene önce. Ancak bunların hiçbiri, bu sporda şiddet yasasıyla ilgili cezalandırılmıyor. Çünkü bunu uygulayacak bir müessese yok Türkiye’de. Çünkü onların hepsi örgütlü, hepsi güçlü. Bu nedenle de bu yasadaki müeyyideler kulüp başkanlarına ve yöneticilerine uygulanmıyor. Medya mensuplarına gelelim. Yani medya mensuplarında sözüm meclisten dışarı, mesela kerameti kendinden menkul diyeyim, bazı eski hakemlerin yıllardır bu 5149 sayılı yasadan ceza almamaları, gerçekten çok izaha muhtaç bir durumdur benim için. Yani bir hafta önce özellikle ellerinde spor görüntüleri, maç görüntüleri olmayan programların hepimizin bildiği, sansasyon yaratma amaçlı yaptıkları programlar, hiçbir şekilde cezalandırılmıyor. Size somut bir örnek vereyim, 1 hafta önce Galatasaray – Fenerbahçe maçı ile ilgili aynen şu ifade kullanıldı. Aldığımız istihbarata göre, Galatasaray seyircisi yenik duruma düşülmesi halinde sahaya girecek ve maçın yarıda kalmasını sağlayacak ve bu dakikalarca tartışıldı. Maç oynandı, hiç kimse sahaya girmedi. Ne oldu? İstihbarat yanlış çıktı, yalan çıktı. Herhangi bir sorumluluk var mı? Yok. Bu bir de bu az önce saydığım futbol ailesinin unsurları arasında, bir de şu bir ortak payda var. Her-

kes bu işten para kazanıyor. Para kazanmasa bile, en basitinden kulüp yöneticileri, parayı götürebilecek ve paranın açamayacağı ülkemizdeki birçok kapıyı açacak çevreye sahip oluyorlar. Bu ülkede para kazanmayan yegane gruplardan biri taraftarlardır. Onlar hep para verirler. Çünkü onlara sürekli söylenir ki, sen kulübünü, kulübünden kombine al, bilet al, ürün al, gel takımını destekle, ama hep bizim çizdiğimiz sınırlar çerçevesinde yaşa, bu taraftarlara her zaman empoze edilen bir yaklaşımdır. Diğer bir para kazanmayan unsur da güvenlik güçleri. Güvenlik güçleri, zaten bu iki para kazanmayan unsur, sürekli uygulamada karşı karşıya gelirler. Güvenlik güçlerinden, gerçek özel güvenlik görevlilerinden onları ayırmak istiyorum. Yani onları özel güvenlik görevlisi, ne kadar özel güvenlik görevlisi, tartışılır. Yani üzerlerindeki birçoğunun yelek, üzerlerindeki yeleden farklı olduklarını düşünmüyorum, normal sıradan insanlardan. Özel olarak emniyet teşkilatını alacak olursak, şimdi emniyet teşkilatına da bir dokunsak, bin ah işitebiliriz. Onlar da işte yok saatler öncesinden stada getirilmeler, saatler sonrasında kadar görev yapmalar, yani onların da kendine göre çok büyük sıkıntıları olabilir ama, biz bu iki grubun ilişkilerini çözemezsek, hiçbir zaman için sporda şiddeti bitiremeyiz. Ama biz bu iki grubu, karşılıklı olarak aradaki sorunlarını çözmeye çalışmıyoruz, tam tersine bir grubun elindeki tabiri caizse, elindeki copu bu yasayla daha fazla kalınlaştırıyoruz. Çünkü futbol ailesinde herkes bir güç gösterisi peşindedir. Bunu kulüp başkanları bir güç gösterisi yapar, yöneticiler güç gösterisi yapar, medya güç gösterisi yapar, maalesef polis de güç gösterisi yapıyor ve doğal olarak taraftarlar da güç gösterisi yapıyor, birbirlerine karşı. Nasıl ki, çok yakın zamanda artık hepimizin sıkılarak izlediği, demeç savaşları yaşandı. Bütün kulüp başkanları, yöneticiler, Bunu kulüp başkanları bir güç gösterisi yapar, yöneticiler güç gösterisi yapar, medya güç gösterisi yapar, maalesef polis de güç gösterisi yapıyor ve doğal olarak taraftarlar da güç gösterisi yapıyor, birbirlerine karşı. Nasıl ki, çok yakın zamanda artık hepimizin sıkılarak izlediği, demeç savaşları yaşandı. Bütün kulüp başkanları, yöneticiler, birçok kulüp başkanı ve yöneticiler açıklamalar yaptı. Bunların en önemlisi şey, hep bir güç gösterisi ve federasyonun, merkez hakem kurulunun, hakemleri baskı altına alma çabası, bizim kulüp başkanlarımız ve yöneticilerimiz böyle güç gösterisi için girerlerse, taraftar grupları da deplasmana gittiklerinde, birbirlerine karşı güç gösterisi yaparlar. Bu iki kere iki daha dörttür. Sonuç olarak şöyle özetleyeyim. Taraftarlar, yani spor ailesindeki şiddet ve düzensizliğin, bütün kötülüklerin anası taraftarlar değildir. Herkesin kendi kapısının önünü süpürmesi gerekir. Taraftarların da birçok sıkıntıları var. Özellikle bu yasanın uygulanması açısından, bir de taraftar derken, şu hususa da dikkatinizi çekeyim. Mesela bir bunları tek bir kalıba sokamazsınız. Yani hafta sonları bir sosyal etkinlik olarak maça gelen insanlar vardır, takımı iyi gittiğinde stada gelir ama takımı kötü gittiğinde stada gelmeyen insanlar vardır. Çok pa-

halı, miktarlarda kombine alarak kulübünü bu yönde destekleyen, ancak herhangi bir tezahürata katılmayan insanlar vardır. Kulübünü sadece 90 dakika tezahürat yaparak destekleyebileceğini düşünen insanlar vardır. Kulübünü kendi yaşam tarzına, odak noktası haline getirip, yani kulübüyle yatıp kalan insanlar vardır, bir de buradan, bu spor, futbol olayından nemalanan özellikle karaborsa bilet satışından rant elde eden gruplar vardır. Ayriyeten direkt sporda şiddeti bizzat yaratan holiganlar vardır. Bunların hepsini bir kefeye sokamazsınız. Bu yasayla holiganları bitirmek amaçlanıyor, ancak bu yasayı emniyet uygularken inanılmaz dikkatsiz ve özensiz uyguladığı için, çok büyük mağduriyetler doğuyor, bununla yaşadığımız bir örneği kısaca söylemek istiyorum size. Geçen sene Fenerbahçe kayserispor maçında bir pankart açıldı. İki gün boyunca emek harcanmıştı o pankarta, o pankart maçın sonunda açıldı ve aşağıdaki birkaç taraftar o pankart yüzünden stadı göremedi ve bundan bir tartışma çıktı. Bu tartışmaya polis öyle bir müdahale etti ki, o grup arasındaki tartışma bitti, bütün taraftarlar polisle kavga etmeye başladı. Yani hep söylüyoruz, küçük olaylara, özellikle kendi taraftarları arasında kavgalara, hemen müdahale etmeyin ve orantısız güç kullanmayın diyoruz, ancak tabii ki dinletemiyoruz. Ve orada kavga bitti, amirin emri ile her gruptan 3 er, 4 er adam alın dendi. Ve her gruptan 3 er, 4 er adam gözaltına alındı. Yani olayla birebir hiç bizzat alakasız insanlar arkadaşlarımız gözaltına alındı. Bundan sonra gece karakoldan çıktılar, arkalarından 6 ay ceza, 1700 lira para cezası geldi. Şimdi biz bu yasaya istinaden buna karşı nasıl mücadele edeceğiz? Yani buna karşı yapacağımız tek şey, tebliğden itibaren 15 gün içinde sulh ceza mahkemesine itiraz etmek, itiraz ediyoruz, onunla ilgili birkaç yaşadığımız somut örneği de söyleyeyim. Mesela ben bir tane müvekkilim vardı Beşiktaşlı, onunla ilgili İstanbul sulh cezada itiraz ettim, belgeleri ve maç görüntülerini istemeye gerek bile duymadı, otomatikman itirazımızı reddetti, cezayı onayladı. Kadıköy’te 3 tane sulh ceza mahkemesi, 1, 4, 5, onları da söyleyeyim. Bir tanesi belgeleri ve görüntüleri istedi. İlk inceleme gününe kadar gelmedi. Ve itirazımızı kabul etti, ceza iptal oldu. Bir tanesi yine inceleme gününe kadar belgeler ve görüntüler gelmedi, yeni bir inceleme günü verdi, beklenilmesine dedi. Üçüncüsü tam skandal, görevsizlik kararı verdi, idare mahkemesi bakmalıdır dedi. Yani bu kaç yıl önce bu değişti, artık idare mahkemesinden alındı, Sulh Ceza Mahkemesine verildi ama, nasıl yargılama yapıldığını az çok sizin takdirinize bırakıyorum. Şimdi bu yasayla ilgili emniyet dört gözle yasanın çıkmasını bekliyor. Bizzat bunu bire bir ben şahidim, en son gittiğimiz İnönü deplasmanında eski açığın önünde konuşuyoruz kendileriyle. Aynen şu ibareyle az kaldı çıkıyor, hapis cezalarının hepsi geliyor dedi, bir tane emniyet görevlisi bize. Şimdi bu yasa yeni çıkacak, hiçbir şekilde, hiçbir taraftarın haricindeki hiçbir müeyyide uygulanmayacak, yine taraftarlara karşı müeyyideler uygulanacak ve bu da şu yöntemle olacak, yani bunlardan bir iki tanesini alacaksın Taksim’de

sallandıracaksın, bak bakalım bir daha yapıyorlar mı mantığıyla yapılacak. En ufak bir olayda, haklı, haksız, doğru yanlış ayrımı yapılmadan insanlar göz altına alınacaklar ve bunlar hep gazetelerde haber yapılacaktır. İşte yasa çıktı, artık hapis cezası aldı, şiddet azalıyor gibilerinden haberler olacak. Ancak şiddeti asla bu şekilde çözemeyiz. Buna bir şekilde topyekün mücadele etmemiz lazım. Bu mesela şu, yine şu ailesinden birkaç örnek vereyim. Yani bizim futbol dünyamızda faal futbolculukta menajerlik yapan futbolcular var. Yani faal teknik direktör olup yine menajerlik yapan teknik direktörlerimiz var. Yani sporcularımız var, rakipleri sürekli tahrik eden. En son 2 gün önce golü atıp yedek kulübesine koşan bir tane sporcumuz var. Yani futbol ailesinin unsurlarının hiçbirinin kapısının önü tertemiz değil. O yüzden herkes kendi kapısının önünü temizlemeli diye düşünüyorum. Son olarak şunu ilave edeyim, en son 2 gün önceki maçta, yani tribünde ilk defa bir Galatasaray maçını küfürsüz tamamladık. Yani sonuçta bu bir gelişmedir, ceza sınırındayız. Hepimiz bunu biliyoruz. Ama bu dönüşüm yavaş yavaş olacaktır. Ama dediğim gibi bu dönüşüm sağlanırken, taraftarlar kesinlikle muhatap alınmalıdır. Onlar görüşleri dikkate alınmalıdır. Tabii bu arada özeleştirici de yapalım, taraftarlara da muhakkak renk ayrımı gözetmek sizin kendi aralarında örgütlenmelidir. Birbirleriyle kısır mücadeleleri, kavgaları bırakmalıdır ve bir örgüt kurmalıdır. Ve bu kuracağı örgüt, yapı muhakkak Futbol Federasyonunda temsil edilmelidir. Çünkü Futbol Federasyonunda temsil edilmeyen tek oluşum, taraftarlar. Yani faal futbol hakemleri derneğinden var, amatör spor federasyonları, konfederasyonlarından var, kulüpler var, milli olimpiyat komitesi var, yani herkes temsil ediliyor ama, bir tek taraftar temsil edilmiyor. Bu sürece ancak taraftarları da dahil ederek çözebiliriz diye düşünüyorum. Beni dinlediğiniz için çok teşekkür ederim.

Ek.:

SPORDA ŞİDDET İLE İLGİLİ SUNUM

Öncelikle böyle bir paneli düzenlediği için TMOK'a teşekkürlerimi arz etmek istiyorum. Birçok platformda sporda şiddet ve düzensizlik tartışılırken spor camiasının en önemli unsurlarından biri olan taraftarların dikkate alınıp görüşlerine başvurulması hiç düşünülmemektedir. Böyle bir ortamda bu paneli düzenleyipte bir taraftar temsilcisi bölümüne de yer verdikleri için ayrıca teşekkür etmek istediğimi belirtmek isterim.

Ben 2001 yılından beri 1907 Ünifeb – Üniversiteli Fenerbahçeliler Derneği üyesiyim. Dernekte Başkan Yardımcılığı dahil birçok kademedeki görev yaptım. 18 yıldır futbol ve basketbol maçlarına gidiyorum. Ayrıca Spor Hukuku Enstitüsü üyesiyim. Üniversiteli Fenerbahçeliler Derneği olarak sporda

şiddet ve düzensizliğin önlenmesi amacıyla özellikle üyelerimizin bu konuda bilgilendirilmesi yönünde birçok çalışmalar yapmış bulunuyoruz. Son olarak diğer Fenerbahçeli taraftar grupları ile birlikte Sayın Kısmet Erkiner Hocamız ve Sayın Şekip Mosturoğlu'nun da konuşmacı olarak katıldığı bir panel düzenleyerek bu konunun ve yakında Meclis Genel Kurul'unda yasalaşmasını beklediğimiz yeni tasarımı gündeme taşıyarak konunun tartışılmasını amaçlamıştık. Şuandaki bu panelde en azından kendimizi biraz daha ifade etme şansını bulmuş olduk.

FUTBOL (SPOR) AİLESİNE GENEL BAKIŞ

Federasyon

Kulüp Başkanları ve Yöneticileri

Antrenörler ve Sporcular

Yayıncı Kuruluş

Yazılı ve Görsel Medya Mensupları

Hakemler

Sporcu Temsilcileri

Güvenlik Güçleri

Taraftarlar

Öncelikle nasıl bir spor camiası içerisinde yaşadığımızı ve bu camianın unsurlarının sporda şiddetin ve düzensizliğin oluşmasında ne kadar payları olduğunu ve bu düzensizliğe ne oranda katkı yaptıklarına bakalım.

Federasyon ile Kulüp Başkan ve Yöneticileri:

Ülke futbolunun yönetilmesi ve yönlendirilmesindeki en önemli unsurlar hiç kuşkusuz Federasyon ve Kulüpler ile bu kulüplerin yöneticileridir. Ancak ülkemizde başarıya giden her yolun mübah sayıldığı ve başarıya giden yolda saha içinin yanında saha dışında da güçlü olunması gerektiğine yönelik bir düşünce vardır. Dönem dönem bu düşünceyi savunanların çokta haksız olmadığı bir realitedir. Bu düşünce nedeniyle kulüplerimiz saha dışında da güçlü olmaya ve her fırsatta bu güçlü olduğu görüntüsünü vermeye çalışmaktadır. Bu yolda en sık karşılaştığımız yöntem çok yakın bir zamanda hepimizin tanıklık ettiği kulüplerimizin federasyonu, kurullarını (özellikle merkez hakem kurulunu) ve hakemleri baskı altına alma çabalarıdır. Kulüpler bu baskı altına alma çabalarını artık hepimizin çokça sıkılarak izlediği gibi en sık yaptıkları bildirimler ile ortaya koymaktadır. Adeta demeç savaşları şeklinde geçen ve klasikleşen bu hadise hem düzenlenen ligin gerginliğini artırmakta hem de bu unsurların daha da kutuplaşmasına ve birbirlerine karşı düşmanca hisler beslemesine yol açmaktadır. Son olarak kulüplerin bu yaptığı bildirimlere federasyonda aynı sertlikte cevap vermiş ve

adeta o da kulüplere karşı güç gösterisine girişmiştir. Bu güç gösterisinin özellikle altını çizmek istiyorum ki bu spor ailesinin bütün unsurlarına sirayet etmiş ve birazdan tekrar değineceğim gibi yaşanan olayların bizce en önemli gerekçesi olmaktadır.

Somut olaylara bakacak olursak çok yakın tarihte İnönü Stadı'nda oynanan iki büyük maçta da protokol tribünlerinde kulüp yöneticilerimiz birbirleriyle ve haricen orada bulunan insanlarla kavga etmişlerdir. Bu daha önce hem FB hem de GS protokol tribünlerinde de yaşanmıştır. Burada da yöneticiler birbirlerine karşı içlerinde besledikleri düşmanca demesekte negatif hislerle olaylar çıkarmışlar güç gösterisine buralarda da devam etmişlerdir. Protokol tribünlerinde birbirlerine küfürler eden, , birbirlerini tehdit eden, birbirlerine kültablası fırlatan yöneticilerimiz mevcuttur. Ancak biz henüz protokol tribünlerinde yaşanan herhangi bir küfür, hakaret, tehdit ve ya fiili saldırıya ilişkin olarak ceza alan bir yöneticimizi duymadık..

Antrenörler ve Sporcular :

Antrenörler ve Sporcuların da özellikle maç öncesi ve sonrası yaptıkları açıklamalar ve müsabaka esnasındaki provokatif hareketleri yine gerginliği arttırmakta ve şiddet olayları için tetikleyici bir unsur olarak yer almaktadır. Bizler birçok maçta özellikle derbi maçlarında şahitlik ettiğimiz gibi bazı sporcular bilerek ve ya bilmeyerek taraftarları tahrik etmeye yönelik hareketler yapmaktadırlar. Bunu elbetteki bir kulüp özelinde değerlendirmiyorum. Her takımında özellikle kendi taraftarlarına şirin görünmek için,

- rakip takım taraftarlarına el kol hareketleri yapan,
- hatta bir milli maç esnasında milli takımımız gol attıktan sonra basın tribününe el kol hareketleri yapan,
- taraftarlarla diyaloga girerek onlara küfür edip müsabakanın tansiyonunu yükselten,
- faal futbolcuğu devam etmesine ve bundan dolayı yasak olmasına rağmen menajerlik faaliyeti yapan,
- yine çok kısa bir zaman önce Türk Telekom Arena Stadındaki FB-GS derbisinde yaşadığımız gibi gol attıktan sonra rakip takım yedek kulübesine giderek provokatif hareketlerde bulunan sporcularımız bulunmakta olup, bunların yanı sıra ;
- Yasak olmasına rağmen menajerlik şirketlerine gizli olarak ortak olup menajerlik faaliyeti yapan faal antrenörlerimiz,
- yine bir spor yazarına telefon açarak çok ağır küfürler eden hatta milli takım teknik direktörlüğü yapmış antrenörlerimiz mevcuttur. Az önce ceza alan kulüp yöneticisi görmedik demiştim ama gerçi bu değerli antrenörümüz yargılanıp ceza almıştır.

Yazılı ve Görsel Medya Mensupları :

Medya bize göre bu şiddet ve düzensizlikte payı en çok olan unsurlardan bir tanesidir. Bizlerin sporda şiddet ve düzensizliğin önlenmesine yönelik çalışmalarımızdan biri olan son düzenlediğimiz panel maalesef ki medyada çok az yer bulabilmiştir. Aynı şekilde asla yan yana gelmez denilen taraftar gruplarının yaklaşık 2 sene önce ortaklaşa düzenledikleri panelde basında hemen hemen hiç yer bulamamıştır. Ancak statlarda yaşanan en küçük bir tartışma ve ya kavga görüntüleri dakikalarca yayınlanıp, gazetelerde boy boy gösterilebilmektedir.

Ellerinde maç görüntüleri olmayan bazı spor programları sansasyon amacıyla yapay ve kurgulanmış hararetli tartışmalar çıkarmakta, yaşanan en küçük bir olumsuz durum hakkında ve ya hatalı bir hakem kararından yönetmenlere taş çıkartacak senaryolar yazabilmektedirler. Örneğin Cuma günü oynanan GS-FB maçından 1 hafta önce bir spor programında “aldığımız bir istihbarata göre GS taraftarı maçta olumsuz bir durumda saha-ya inecek ve maçın yarım kalmasını sağlayacak.” Denmiştir. Yani biraz akıl biraz izan lütfen demek istiyorum. Orada dakikalarca tartışıldı..Sonuç istihbarat yanlış ve ya yalan çıktı. Bu gibi durumlarda medya mensuplarının herhangi bir sorumlulukları maalesef ki yok..2004 teki yasada da medya mensupları için buna benzer kısıktıcı, tahrik edici, provokatif yayınlar yapılması halinde para cezaları öngörülmekte idi ancak bizler 2004’ten bu yana yine ceza alan herhangi bir medya mensubuna rastlamadık. Ki kerameti kendinden menkul bazı eski hakemlerin ve yorumcuların televizyonlarda yaptıkları yorumlarla 5149 sayılı yasadan dolayı henüz ceza almamaları çok izaha muhtaç bir durumdur.

Sporcu Temsilcileri:

Menajerler şiddet açısından olmasa da spor camiasında düzensizliklere katkıları açısından göz ardı edilemeyecek diğer bir unsurdur. Kayıtlara göre 2010-2011 sezonunda futbolcu transferine, Spor Toto Süper Lig’de 573.5 milyon lira harcanmıştır. Yaklaşık 5000’e yakın profesyonel lisanslı futbolcu mevcut olan ülkemizde 116 adet lisanslı futbolcu temsilcisi yani menajeri mevcuttur. Bunların çok büyük bir kısmı da faal olarak menajerlik yapan insanlar değil. Bunların yanı sıra piyasada çok sayıda korsan menajerlik yapan şahıslar mevcut. Bu insanların para haricinde hiçbir geçerli değeri olmayan bir dünya yaratmaları da ülkemizde sporda düzensizliğin bir başka boyutudur.

Bu genel bakış açısından sonra sporda şiddet denilince ilk akla gelen taraftarlara ve güvenlik güçlerine gelelim. Bu iki grup birbirlerine karşı hiçte hoş olmayan duygular beslemektedirler. İki grubun ortak yanlarından biri bu işten para kazanmamalarıdır.

Futbol ailesinde taraftarlar ve güvenlik güçleri-emniyet haricindeki bütün

kesimler bu işten ya para kazanmaktadırlar ya da ülkemizde birçok kapıyı açabilecek bir çevreye, bir popülerliğe sahip olma şansını yakalamaktadırlar. Spor camiasında bu işten para kazanmayan iki grup taraftarlar ve emniyet sık sık uygulamada karşı karşıya gelmektedir. Bu iki grubun birbirleriyle olan iletişimlerini çözmek, her iki grubun birbirlerine karşı davranışlarını bir düzen altına almak sporda şiddetin çözülmesi adına atılabilecek en önemli adımlardan biridir.

Güvenlik Güçleri ve Emniyet:

Emniyet son yıllarda spor camiasının genel aktörlerine uyararak taraftarlar üzerinde güç gösterisini bizce arttırmaktadır. Bunu da en çok cop ve biber gazı ile yapmaktalar.. Büyük bir istekle yasanın çıkmasını beklemekteler..Bununla ilgili canlı örnek son inönü bjk-fb maçı öncesi bir polis memurunun “bekleyin az kaldı yasada tamamen hapis cezası var bekleyin” demiştir.

Stadyumlarda alınan güvenlik önlemleri tamamen kağıt üstünde ve etkisizdir. Daha doğrusu yanlışdır. Her maç öncesinde statta kuş uçurtulmayacak, 5000 polis görev yapacak, taraftarlar didik didik aranacak, biletsiz seyirciler stada dahi yaklaşıtılamayacak gibi klişeler çıkmaktadır.

5000 polis yerine 1000 tane polis olsa ancak akılcı bir plan yapıp etkili güvenlik önlemi alınsa çok daha faydalıdır. Bu söyleme en canlı örnek Cuma günü GS-FB maçına Fenerbahçeli taraftarların gidiş ve dönüş planlamasıdır.

Taraftarlar:

Statta tribünde bulunan herkes aynı değildir.

Hafta sonu bir sosyal etkinlik olarak görenler,

Takımı ligde iyi gittiğinde takımını destekleyenler, ligde başarısız olduğunda stadlara gelmeyenler,

Stadlardan çok yüksek fiyatlarda kombine alıp, herhangi bir tezahürata katılmadan maçı izleyenler,

Takımlarına en büyük katkıyı 90 dakika hiç susmadan tezahürat yaparak sağlayacaklarını düşünenler,

Takımlarını hayatlarının merkezine koyarak adeta kulübüyle birlikte yaşayan, takımını her fırsatta ve her branşta desteklemeye gayret eden, tribünde bir pankart, koreografi veya görsel bir şov için geceleri sabahlayanlar, bunlar özellikle gruplar

Tribüne tamamen hakim olmak amaçları olan, şiddet yanlısı, hayattan pek bir beklentisi olmayan, en küçük bir olayda şiddet yaratabilecekler,

Futbola tamamen bir rant kapısı olarak bakıp bu işten özellikle karaborsa bilet satışı sayesinde haksız kazançlar elde eden insanlar vardır.

Bunları çeşitli şekillerde isimlendirmek mümkündür. Seyirci, futbolsever, taraftar, fanatik taraftar, holigan..

Holiganlara karşı alınabilecek her türlü akılcı ve mantıklı önlemi elbetteki sonuna kadar destekliyoruz. Nedensiz yere vandalizm yaratan insanların spor müsabakalarından uzak tutulması ve stadyumlara girişlerinin engellenmesi şart..Ülkemizde bunu gerçekleştirmek adına ilk yapılacak iş kulüplerin samimi davranarak ilişki içinde buldukları gruplara bedava bilet verilmesinin önlenmesi gerekmektedir. Stadyumlarda bu tür olaylara gerçekten karışmış insanlar tespit edilip, delillerle bu fiili gerçekleştirdiklerinden dolayı adil bir şekilde yargılanıp cezalandırılınsınlar.

Ancak işte tam bu noktada bizlerin çok büyük bir endişesi mevcuttur. Holiganları hedef alarak hazırlanan bu yasa maddelerinin uygulayıcısı olan emniyet mensuplarının bu yasa maddelerini adil ve gerektiği gibi uygulayıp uygulayamayacağıdır.

Taraftarların sorunları ve sıkıntıları:

- Lig müsabakalarında ev sahibi konumundaki kulüplerin diğer normal takımlara karşı uyguladıklarının tam aksine büyük takımlarla oynadıkları müsabakalarda deplasman takımı taraftarlarına yönelik ülkemizin ekonomik koşulları gözetilmeksizin fahiş bilet fiyatı uygulamaları sonucu taraftarlar kendi takımlarını deplasmanda desteklemekten mahrum kalmaktadırlar..(İlk yarıda oynadığımız Fenerbahçe-Ankaragücü deplasman maçı kale arkası fiyatları 135 TL yapılmıştır.) Federasyon sezon başında bu fiyatları belirleyip sabitleyebilir.
- Stadyumlarda taraftarların yiyecek ve içecek ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik olarak tesis edilen büfelerin yine ülkemizin ekonomik koşulları gözetilmeksizin tekelci bir anlayışa bağlı olarak ürünlerinde fahiş fiyat politikası uygulamaları sonucu taraftarlar mağdur olmaktadır. (Son GS-GB maçında bir tek soslisli 10 TL idi..Maç sonu çeşme suyu dağıtıldı..)
- Stadyum giriş ve çıkışlarının taraftarların kolaylıkla girip ve çıkabileceği şekilde düzenlenmesi için gerekli olan tedbirlerin alınması gerekmektedir..Müsabakaya gelen taraftarlar stadyumlarda müsabaka öncesi girişte ve müsabaka sonrası çıkışta yaşanan izdihamlar nedeniyle çok sıkıntılar çekmekte özellikle bayan taraftarlar bu sıkıntıdan dolayı çok daha mağdur duruma düşebilmektedirler.

- Taraftarların kombine ve bilet satışı neticesinde müsabakayı izlemek için bilet temin edememeleri durumunda karaborsa diye tabir edilen değerinin çok üzerinde bir bedelle bilet satan kötü niyetli kişilere mahkum olmaları sonucunda mağdur duruma düşmeleri..Karaborsa bilet satışının önlenmesi için çok daha etkin tedbirler alınması ve bu yola tevessül eden kişilerin en ağır yaptırımlara tabi tutulması gerekmektedir.
- Taraftarlar için hem takımlarını desteklemek hem de kendi meramlarını anlatmak için kullandıkları en büyük argüman olan pankartların hiçbir objektif incelemeye tabi tutulmaksızın tamamen o stadyumda görevli emniyet güçlerinin keyfi uygulamaları sonucunda tribüne sokulmasına izin verilmemesi..Rakibe veya spor camiasının unsurlarından herhangi birine yönelik kırıcı, hakaret içeren, aşağılayıcı pankartların stadyumlara girişlerine izin verilmemesi ne kadar yerinde bir uygulama ise, bu unsurları barındırmayan tüm pankartların stadyumlara girişine izin verilmemesi de o kadar yersiz, keyfi ve taraftarın kendini ifade edebilme hakkına yapılmış bir tecavüzdür. (Özellikle Ankara deplasmanı hiçbir pankarta izin verilmemektedir.)
- Müsabaka saatlerinin sadece yayıncı kuruluşun keyfi ve talebine göre değil, deplasmanda mücadele eden takımını desteklemek amacıyla müsabakanın yapıldığı şehre giden taraftarların özellikle dönüşlerinin de hesaba katılarak düzenlenmesi..Avrupa’da birçok örneğini gördüğümüz gibi müsabaka bitiş saatlerinin o şehre giden taraftarların özellikle dönüş için uygun ulaşım vasıtalarını bulabileceği saatlere göre ayarlanması gerekmektedir.
- Emniyet güçlerinin özellikle deplasmana takımlarını desteklemek amacıyla gelen takım taraftarlarına potansiyel suçlu gözüyle bakmaları ve müsabakanın oynandığı şehrin ev sahibi takım taraftarlarına hiçbir şekilde müdahale etmeyip buna karşılık deplasmana gelen taraftarların çeşitli zorluklar çıkartarak, hem tahrik edici davranışlarda bulunup hem de orantısız güç kullanmaları..
- Müsabakanın güvenliğinden sorumlu emniyet güçlerinin bu güvenliği sağlamak adına bedeli ödenerek alınmış biletli ve ya kombineli koltukları işgal etmeleri sonucunda o bilet veya kombine sahibi taraftarların mağdur olmaları..Müsabakanın güvenliği taraftarların özgürlük alanı kısıtlanmadan sağlanması gerekmektedir..

- Müsabakanın oynandığı stadyumlarda emniyet güçlerinin taraftarların o anki psikolojilerini hiçbir şekilde göz önüne almadan ve bir an için empati kurma yolunu denemeden, tamamen üzerlerindeki üniformanın verdiği özgüven ve güç gösterisi yapma isteklerinden dolayı meslek ahlakı dışına çıkarak taraftarlarla gereksiz diyaloglara girip taraftarları tahrik edici davranışlarda bulunmaları ve bu durumun neticesinde çok kısa sürede tatlıya bağlanabilecek küçük bir tartışmanın emniyet güçlerinin orantısız ve uygunsuz bir şekilde tartışmaya müdahale etmeleri sonucunda o küçük tartışmaların büyümesi..
- Tribünlerde taraftarlar arasında çıkan kavga ve olaylarla ilgili olarak emniyet güçlerinin keyfi bir şekilde olayı irdelemeden taraftarın olaya karışıp karışmadığını göz önüne almaksızın olayın tarafı olmayan kişilere de suçlu muamelesi yapması sonucu masum insanların göz altına alınması ve kendilerine şiddet uygulanması..
- Müsabakada meydana gelen tribün olayına karışmamasına rağmen emniyet güçlerinin keyfi uygulaması sonucu göz altına alınan taraftarın hakkında tutulan keyfi tutanağa istinaden cezalandırılması neticesinde cezalandırılan taraftarın haksız cezanın iptali için yargıya başvurması, bu başvuru esnasında hakimler tarafından kendisinin potansiyel suçlu olarak addedilmesi ve hiçbir görüntü ve delil olmaksızın yapılan itirazların uygulama birliği olmaksızın bazı durumlarda reddedilmesi..
- Uygulamada İl Spor Güvenlik Kurulu'nun emniyet güçlerinin tuttuğu tutanağı hiçbir araştırma ve inceleme yapmaksızın onaylayan bir merci konumunda olması..
- Olaylara karışan taraftarların cezalandırılma sürecinde “delillendirme” hususuna azami dikkat gösterilmesini gerekliliği..Böylelikle masum insanların cezalandırılmasının önüne geçilmesi..

Örnek Kayseri-FB maçı :

Kadıköy’de oynanan maçın son dakikalarında F.B.li voleybolcuları başarılarından dolayı kutlamak gayesi ile 2 gün önce hazırlanan bir pankart açılmıştır. (Armanın gururu sarı melekler)

Pankart alt kattaki seyircilerin görüş alanını kapatması sonucu tribünde bir tartışma yaşanmıştır. Bu tartışmaya polis çok şiddetli bir şekilde müdahale

etmiştir. Ve olaylar daha da büyümüştür. Ve tartışam bu müdahaleden sonra bir anda taraftar-polis mücadelesine dönüşmüştür. Olaylar esnasında be sonrasında emniyet güçleri önlerine gelen ilgili ilgisiz bir çok arkadaşı gözaltına almıştır. (niye o arkadaşımızı gözaltına alıyorsunuz diyen arkadaş ‘sende gel bakalım’ denerek gözaltına alınmıştır.)

Bu gözaltına alınan arkadaşlarımıza 6 ay spor müsabakalarından men ve 1700 lira idari para cezası verilmiştir. Bu karara tarafımızca Sulh Ceza Mahkemeleri’nde itiraz edilmiştir. Mahkemeler’den maalesef çok farklı kararlar çıkmaktadır. Yaptığımız üç itirazdan biri görevsizlik kararı vermiştir. Biri İl Spor Güvenlik Kurulu’ndan Mahkemece istenen belge ve görüntüler belirlenen inceleme gününde gelmeyince itirazımız Kabul edilmiş ve ceza iptal edilmiştir. Diğerleri ise belirlenen inceleme gününde belge ve görüntüler gelmemesine rağmen yeni bir inceleme günü verip belge ve görüntülerin beklenmesine karar vermiştir.(Bir Beşiktaş’lı müvekkilimin dosyasında ise Sayın Mahkeme belgeleri istemiş ancak kamera görüntülerini istemeyi gerek bile görmemiştir ve itirazımızı direkt reddetmiştir.)

Bu itirazlarda duruşma yapılmaması, dosya üzerinden inceleme yapılması ve verilen kararın temyizi kabil olmaması ve kararın kesin olması haksız yere gözaltında alınan insanların adil bir şekilde yargılanamaması ve gerektiği gibi savunma yapamaması sonucunu doğurmaktadır.

Derneğimizin bütün üyeleri üniversite öğrencisi ve üniversite mezunu, hayatta hedefleri olan en önemlisi gelecek kaygıları olan insanlardır. Ve bu insanlar tribünde yaşanabilecek ilgisi ve tarafı olmadıkları bir kavga nedeniyle gözaltına alınıp, yargılanıp ceza alma tehlikesi ve dolayısıyla bu cezaların sicillerine işlenmesi tehlikesi ile karşı karşıyadırlar.. Tek amaçları birlik olarak, örgütlü bir şekilde taraftarı oldukları takımlarını coşkuyla, pankartlarıyla, koreografileriyle, görsel şovlarıyla desteklemek olan bu insanların polisin yukarıda bahsettiğim tutumları nedeniyle holigan olarak görülmesi ve cezalandırılması yoluna gidilmesi bu kişilerin hayatlarında telafisi imkansız zararların doğmasına yol açabilecektir.

- Amacı ve felsefesini sonuna kadar desteklediğimiz sporda şiddet ve düzensizliğin önlenmesi amacıyla çıkartılan ve kamu oyunda kısaca “şiddet yasası” olarak dillendirilen yasadaki müeyyidelerin sadece ve sadece arkasında hiçbir gücü olmayan taraftara uygulanması, buna karşılık spor camiasının güçlü unsurları olan spor kulüplerine, kulüp başkanı ve yöneticilerine , medya mensuplarına karşı uygulanamaması..

- Spor camiası içindeki şiddet ve düzensizliğin sadece taraftardan kaynaklandığının belirtilerek kulüp yöneticilerinin, medya mensuplarının ve emniyet güçlerinin taraftara yönelik gerçeğe aykırı, aşağılayıcı ve kışkırtıcı söz ve beyanatlarının önlenmesi ve bunlara yaptırım uygulanması..
  - Spor camiasındaki tüm unsurların söz sahibi olmaları ve temsil yetkilerinin bulunmalarına karşılık bir tek taraftarların söz hakkının bulunmaması ve taraftarların temsil edilmemeleri nedeniyle taraftarların sürekli olarak “evin kötü çocuğu” olarak nitelendirilmelerine karşılık taraftarların kendilerini ifade etme ve savunma haklarının bulunmaması..
  - Federasyon bünyesinde
  - kulüpler,
  - TMOK,
  - en az 6 ay Milli Takım T.D. yapmış antrenörler,
  - en az 75 defa milli olmuş futbolcular,
  - Profesyonel Futbolcular Derneği,
  - Türkiye Amatör Spor Kulüpleri Konfederasyonu
  - Türkiye Futbol Adamları Derneği
  - Türkiye Futbol Antrenörleri Derneği
  - Türkiye Faal Futbol Hakemleri ve Gözlemcileri Derneği
- Temsil edilmektedir.

NETİCE

Taraftarlar potansiyel suçlu olarak görülmemelidir.

Bir çözüm aranacaksa bizzat taraftarlarında muhatap alınarak çözüm sürecine dahil edilmesi gereklidir.

Taraftarların bu camianın en önemli parçalarından biri olduğu kabul edilmeli ve onlara da tabiri caizse insan gibi muamele yapılmalıdır. (Tel örgülerin kaldırılması uzun süre tartışıldı, sonuçta sahaya atlayan kimse yok..) (Bir otobüse 200 kişi bindirilmemelidir.)

Emniyet teşkilatında özel olarak bir büro kurulmalı ve bu büroya alınacak kişiler özel eğitimlerden geçirilmeli ve taraftarların nasıl bir psikolojide olduklarını anlayabilecek, onlar gibi düşünüp daha da önemlisi empati yaparak onların ne hissettiklerini anlayabilecek durumda olmaları sağlanmalıdır.

Taraftarlar sadece kombine alacak, bilet alacak, ürün alacak, ancak pankartlarla kendilerini ifade edemeyecek, muhatap kabul edilmeyecek, temsil edilmeyecek, deplasmana gidilmeyecek ve güvenlik adına takımlarını coşkuyla destekleme özgürlükleri elinden alınmayacak durumda olmamalıdır.

Sporun her unsuru önce kendi kapısının önünü temizlemeli..Bütün kötülüklerin anası taraftarlar olarak görülmemelidir.

Taraftarlarda kendi aralarında renk ayrımı gözetmeksizin sadece taraftarlık ortak paydasında buluşmalı, örgütlenmeli, kendi haklarını korumalı ve başta polis ve medya olmak üzere onları haklı hale getirecek kozları kimsenin eline vermemelidir. Taraftarların kuracağı bu birlikte Federasyon Genel Kurul’unda temsil edilmelidir. Futbolda tek temsil edilmeyen topluluktur.

***Oturum Başkanı: Prof. Dr. A. Can TUNCAY –
Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi***

Teşekkürler Sayın Coşkun. Böylece panelistlerimizin konuşmaları da bitmiş oluyor. Şimdi sözü soru sormak veya görüş bildirmek isteyenlere vereceğim. Yalnız zamanı tasarruflu kullanmak adına, bunu sınırlayacağım. En fazla 3 dakika, buyurun Sayın Taylan UYGUR bey.

Taylan UYGUR - TMOK Üyesi

Değerli başkan, değerli panelistler, Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi’nin değerli üyeleri ve misafirler! Hepinize saygılar sunuyorum. Biraz evvel sevgili arkadaşım dedi ki, “biz Milli Olimpiyat Komitesi olarak neler yaptığımızı görüyorsa, ne olur kongreye gelin de bunu da ifade edin!” Doğrudur. İki defa da geçende de yapıldı böyle bir toplantı. bugün de çok değerli bir toplantı yapıldı. Ve ben sayın başkanın bize tanıdığı 3 dakikalık konuşmanın üçte birini aldığım için üzgünüm. Konuşmacılar fevkalade güzel şeylere temas ettiler. Ama iki konu var ki, beni tatmin etmedi. Konuşmalarından ötürü hepsine teşekkür ediyorum, tebrik ediyorum. Sayın Papila’nın konuşmasının birinci kısmını eleştiriyorum. İkinci kısmına canı yürekten katılıyorum. Biz iki konuyu, 5195 sayılı Kanun maalesef ve maalesef neşredildiği zaman, biz futbolun içinden gelmiş hukukçular, anti parantez arz edeyim, ben mesleğini yapmayan bir avukatım, asıl mesleğim spor gazeteciliği, 57 seneden beri yazıyorum efendim, oynadım da. Bakınız 5195 sayılı Kanun sporda ana şiddet nereden geliyor? Şöyle gözünüzün önüne getirin. Sahaya gidin, futbol sahalarna, bağırın biraz evvel sayın İsmail Bey’in temsilci olduğunu ifade ettiği seyirci. Seyirci çok haklı da bağırıyor. Haksızlık nerede? Haksızlık hakaretimiz koro

halindeki tezahüratta, doğru mu? Peki, o kanun şu anda meri olan kanunda biz baştan beri eleştirdik, yazıyla, konuşarak, ekranda. Amigoların ne olduğunu hepimiz biliyorsunuz. Ama holigonları yasalaştırdı bu kanun, amigolar yasallaştı. Amigosuz olsa o tribünler? Ha ne kondu? Taraftar temsilcisi. Var mı böyle bir şey? Kulüp tayin edecekmiş. Beşiktaş, Fenerbahçe, Galatasaray... Üç büyükler... Yönetimde diyecek ki, Ahmet bey, Mehmet bey, Hasan bey, bizim tribün temsilcisi. O adamı parçalarlar. Parçalamaz mı sizin tribünleriniz? Mis gibi parçalarlar. Hayır, tribün içinden çıkacak. Anarşinin kaynağı o. Bunu evvela yasaklaması lazım bu kanunun. İkincisi, vaktim doluyor, maalesef hakemlerle ilgili pek kimse konuşmadı. Sayın Papıla, ki unutulmaz bir maçı vardır; Sayın Papıla'nın Beşiktaş-Samsun maçı, benim yüreğimde, ruhumda, taraftar olarak değil, ben Beşiktaş kulübünün divan üyesiyim; taraftar olarak değil, bir meslektaş olarak, hem hukukçu, hem spor yazarı olarak, kanayan bir yaradır o. Çünkü hakem kendi şahsi hislerine, duygularına kapılma hakkına sahip değildir. Teşekkür ediyorum.

***Oturum Başkanı: Prof. Dr. A. Can TUNCAY –
Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi***

Teşekkürler Sayın Uygur.

Av. Cem PAPILA / Eski Futbol Hakemi

Bunu ben cevaplayacağım zannediyorum.

**Oturum Başkanı: Prof. Dr. A. Can TUNCAY –
Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi**

Evet. Sayın Av. Kısmet Erkiner siz konuşacak mısınız? Önce isminizi lütfen. Evet oturduğunuz yerden de konuşabilirsiniz. Yaşınızı dikkate alıyorum tabii buyurun.

**Av. Kısmet ERKİNER /
Spor Hukuku Enstitüsü Derneği Başkanı – CAS Hakemi**

Şimdi yaşım icabı ben bir şeyi ifade etmeyi 3 dakikada beceremem. 13 dakika tahammül edeceksiniz.

**Oturum Başkanı: Prof. Dr. A. Can TUNCAY –
Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi**

3 dakika olacak. Ayırım yapamam. Buyurun.

**Av. Kısmet ERKİNER /
Spor Hukuku Enstitüsü Derneği Başkanı – CAS Hakemi**

Her şeyden evvel bu organizasyon için tebriklerimi ve teşekkürlerimi ifade etmek istiyorum. Çok büyük keyif aldım. Bir zamanlar her toplantının değişmez konuşmacısı iken, artık dinlemek keyfini yaşattığınız için de ayrıca hepinize teşekkür ederim. Bu arada da vurgulamak isterim. Sayın sevgili dönem arkadaşım, Can Tuncay'ın dışında, diğerleri enstitümüzün üyesi, demek ki faydalı şeyler yapıyor enstitü. Bunu da vurgulamak isterim.

Şimdi konunun esasına gelince, iki şeyi ben eksik buluyorum. Bir tanesi ki bunu meclis araştırma komisyonunda da sunumum sırasında sözlerime başlarken ifade etmiştim. Kanun değiştirmeye hiç gerek yok. Mevcut kanunu uygularsanız o da işe yarar dedim. Gelecek kanunu da uygulamazsanız o da hiçbir işe yaramaz dedim. Burada bütün mesele, olan kanunların nasıl uygulanacağı ve ne derece uygulanacağında yatıyor. Bu çalışmalar yapılırken gördüğüm kadarıyla, eylemlerin nedenlerini anlamaya hiçbir çaba sarf edilmiş durumda, yani hep örnek aldığımız İngiltere’deki holiganların ortadan kaldırılmasından önce, yıllarca bunun sosyolojik araştırmaları yapıлып, bunun nedenleri anlaşıldıktan sonra, anlaşıldıktan sonra, tedbirler geldi. Biz sadece tedbirleri ortaya koyuyoruz, tutarsa tutar, tutmazsa değiştiririz, yeni bir metin çıkarırız. Birkaç kere temas edildi, bu il güvenlik kurulları, ben geçenlerde hasbelkader Gençlik ve Spor İl Müdürünün talebi üzerine bir il güvenlik kurulu toplantısına katıldım ve orada bulunan emniyet mensuplarına şunu sordu: Kaç kişisiniz? 15 kişiyiz. Bu 15 kişi nasıl oluşuyor? Ekseriyeti kulüp temsilcileri, federasyon temsilcisi ve basın temsilcisi. Yani il güvenlik kurulundaki karar vericilerin çoğunluğu, tekrar vurguluyorum, burada statlardaki şiddetin başlıca müsebbibi olarak gördüğümüz kulüp yöneticileri, basın mensupları. Dolayısıyla siz kuzuyu kurda teslim ediyorsunuz. Aynen emniyet mensuplarına şu soruyu sordum: Dedim ki, “kanunu uygulamak için bir elinizi arkanıza mı bağlıyorlar?” Bir elimizi bağlasalar razıyız, bizim iki elimizi birden bağlıyorlar. Verdiğimiz kararlar, kulüplerin bu çoğunluğu tarafından engelleniyor. Şimdi bu böyle devam ettiği sürece, hiçbir şey değişmez. Peki, il güvenlik, bu kanunu kim uygular? Hukukçular uygular değil mi? Nerede il güvenlik kurulunda hukukçu? Hukukçu diye kavram yok. Kavramı yok. Yani üyenin birinin, ikisinin hukukçu olması bence meseleyi halletmez. Mesele orada en azından üçte birinin hukukçu olması lazım. Bir kere bunu iyice vurgulamak lazım. Teşekkür ederim.

***Oturum Başkanı: Prof. Dr. A. Can TUNCA –
Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi***

Çok teşekkürler Sayın Erkiner. Zübeyt Bey’e söz verelim lütfen. İsminizi soyadınızı lütfen, kayıta alıyorum.

Zübeyt AYDIN / GSGM Baş Hukuk Müşaviri

Herkesi saygıyla selamlıyorum. Öncelikle şunu belirtmek istiyorum. Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi’nin asli görevlendirilmesindeki çabalarını takdirle karşılıyorum. Gerçek anlamda, son dönemlerdeki bu mevzuatla ilgili, toplum olsun, spor kulüpleri yarası olsun, veyahutta buna benzer yasaların düzenlemiş oldukları panelleri, kendilerini kutluyorum.

Şimdi sporda şiddet, şiddetin önlenmesi ile ilgili birtakım çalışmalar yapılıyor, yasalar yapılıyor 2004'ten bu yana. Meclis iki defa Meclis Araştırma Komisyonu kurdu. Şu anda işte raporu bitmek üzere olan Meclis Araştırma Komisyonu'na biz de gittik. Çağırdılar bizi. Ve ben gitmeden önce, 81 vilayetin hem gençlik spor il müdürlüklerine, hem de emniyet müdürlüklerine yazı yazdık. Dedik ki, bu sporda 2004'ten bugüne kadarki durum nedir? Bize gelen raporlar beni gerçek anlamda sonuçları mutlu etti. Eylemlere karışan kişi sayısı 8200. Bir spor kulübümüzün şöyle bir ifadesi var. Benim 25 milyon taraftarım var diyor. Ben bu tüm spor kuruluşlarını 25 milyon kabul ediyorum. 10 milyon eyleme karışan kişi olarak düşünürsen, 2500 kişide bir kişi bu tip eylemlere karışmış. Bu ne demek? 10 bin, yani binde bir bile değil. Bu diğer eylemlerle mukayese ettiğiniz zaman, Türkiye'deki spordaki şiddet, gerçek anlamda holiganizm diye tabir edilecek bir eylemin olmadığı benim şahsi düşüncem.

Böyle bir yasaya gerek var mı? Mutlaka vardır. Böyle birtakım uygulamalarda, eksiklikler görülmüştür, böyle bir yasa hazırlanmıştır, 5149 sayılı yasa da bu ihtiyaçların bir sonucu olarak ortaya çıktı. Böyle bir yasa siyasi irade veyahut da bu işin aktörleri olarak, spor federasyonlarının özellikle Tür-

kiye Futbol Federasyonu tarafından gündeme gelmesi, herhalde bir ihtiyaçtan kaynaklı diye düşünüyorum. Şimdi bu kısa açıklamadan sonra, ben hemen şunu söylemek istiyorum. Şu anda genel kurulda 116'ncı sırada beklemekte olan sporda şiddet yasası, iki yıldır gündemde. Kamuoyunda tartışıldı. Tüm spor federasyonları tarafından, özellikle Futbol Federasyonu tarafından takip edildi. Sayın Şekip Mosturoğlu şu hususu öğrenmek istiyorum. Spor kulüpleri olarak, veyahut da Spor Kulüpleri Vakfı olarak siz bu yasayı destekliyorsunuz? Eğer cevapları evet ise, ki 2 yıldır herhangi bir tepki gelmedi, mutlaka destekler diye düşünüyorum. Kulüpler olarak siz elektronik kart sistemine hazır mısınız? İkinci bir soru hemen arkasından, dünyada böyle bir uygulama var mı? Çok teşekkür ediyorum efendim.

**Oturum Başkanı: Prof. Dr. A. Can TUNCAY –
Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi**

Teşekkürler Zübeyt Bey. Şimdi parmak göreyim. Lütfen bu tarafa da verelim. Önce arkadaki gözlüklü beyden rica edelim. Adınızı, soyadınızı.

İlhan HATTATOĞLU / TMOK Üyesi

Ben hukukçu değilim. Sanat tarihçisi, aynı zamanda sporcuyum. Şimdi burada diyor ki, “spor hukukunda güncel, sporda şiddet ve önlenmesi”. Ama sporun yapıldığı yer mesela futbol sahasıdır. Veyahut da her şeyin bir alanı vardır. Yani bu sporun yapıldığı yer, ne bileyim mesela, bunun haricindeki, sporla ilgili değil. Mesela geçenlerde, bu sabah radyoda dinledim, Kadıköy tarafından kalkan iki tane belediye otobüsü Avrupa yakasına geldiği zamana kadar işte camı çerçevesi kırılmış, tahrip olmuş ve bu İETT garajına çekilmiş. Yani bunun sporla ilgisi yok. Bu, ceza kanunu, devlet mülküne uygulamadır bu. Yani burada çok büyük bir hata var. Hukukçuların bunu spor olarak kabul etmemesi lazım. Bu genel olarak ceza ne ise verilmez. İkinci olarak da, şimdi el koymadan bahsedildi. Ben bir defa Viyana'ya maça gittim. Milli maç vardı. Kapıda görevli var. Eğer elinizdeki yada yanınızdaki bir eşyanın içeri girmemesi lazım geliyorsa, size bir fiş veriyor eşyanızı alıyor. Çıkarken de fişi veriyor, eşyayı alıp gidiyorsunuz. Bizde böyle bir uygulama yok. Fiş uygulaması yok bildiğim kadarıyla.

Bir de bu şiddet deniyor ama, hep sporu mesela ben şöyle söyleyeyim. İnönü stadi var. Bu korunması gerekli kültür varlığıdır. Ama maalesef Beden Terbiyesi'nden bir kulübün zimmetine yani tahsis edildikten sonra, her tarafı, bütün eski eser kabul edilen duvarlarına, çiviler çakıldı, ilanlar yapıldı, falan falan. Bu da bir şiddet olayı. Ama buna kimse karşı çıkmıyor. Eski eser tahrip ediliyor. Mesela burada oturma yerleri eski eser kavramına girer. Çünkü sa-

bittir. Bunu atana da hiçbir iş yapılmadı, yani beden terbiyesi bunlarda bir uygulama yapıyor mu? Yani tahrip edilen bir eski eser için, bunu tahrip edenler hakkında bir kovuşturma yaptı mı? Onu da bilmiyoruz. Bir de milli takıma teşvik primi veriliyor, ama senelerce önce burada, Olimpiyat Komitesi'nde Burhan Felek şöyle bir söz söylemişti: Eğer dedi devletten alınırsa, özele verilirse, yani bunu Futbol Federasyonu, özerk ve bağımsız oluyor, yenildiği zaman, onlar gitmiş yenilmiş olacak deniyor. Ya teşvik primine ne gerek var? Adam ayyıldızı taktıktan sonra, artık ona teşviki, en büyük teşvik yakasına ayyıldızlı amblemi takmasıdır. O zaman Avrupa Birliği'ne, bizim maç yaptığımız bir devlet gitse dese ki, "Bunlar bizi yenmesi için teşvik parası veriyorlar. Bu hukuka aykırıdır" dese; Avrupa Birliği'nde mahkemeye gitse, kaybederiz biz bunu herhalde. Böyle bir teşvik nasıl oluyor? Karşı taraf da mağdur duruma düşmüyor teşvik verildiğinde. Adam biraz daha şiddetli vuracak, çelme takacak, golü atacak yahut hakeme göstermeden olay yapılacak. Onun için bu teşvik primi de hatalıdır bence. Teşekkür ederim.

***Oturum Başkanı: Prof. Dr. A. Can TUNCAY –
Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi***

Teşekkürler. Yalnız İnönü Stadı'nın tarihi eser sayılıp sayılmaması, panelimizin konusu dışında kalıyor. O ayrı bir tartışma konusu. Biz buraya daha çok tasarı üzerinde konuşacağız. Sözü Mert Bey'e verelim. İsim, soyad?

***Mert YAŞAR /
Galatasaray Üniversitesi, Hukuk Fakültesi Araştırma Görevlisi***

Teşekkür ederim, Mert Yaşar. Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi. Sabahki konuşmada Ümit Bey "bu tasarımı kim hazırladı" diye sormuştu. Benim o konuda da bazı çekincelerim var. Çünkü yaklaşık bir seneden beri Türkiye Futbol Federasyonu bir yasa tasarısı hazırlıyor, Anayasa maddesi bile hazırlıyor. Meclis aynen bunu onaylıyor. Yani tasarımı kim hazırladı dersek, bu tasarımı Futbol Federasyonu hazırlamıştı. Futbol Federasyonu geçen senenin sonuna kadar bunun büyük reklamını yaptı "hazırlıyoruz, ediyoruz" diye. Ama işte kanun koyucu olmak bambaşka bir şey. Kanun hazırlamanın bir eğitimi, bir geleneği vardır. Bir deneyimi vardır. Futbol Federasyonu'nun hazırladığı tasarının ne hale geldiğini görüyoruz. Yani kanun koyucu, Meclis şu anda sporla ilgili yasama yetkisini Futbol Federasyonu'na devretmiş.

Benim 4, 5 tane sorum olacaktı ki, bu soruları ben daha önceden Kadir Has Üniversitesi'nde bir yardımcı doçente sormuştum. Ama cevapları inanın anlamadım. Yani aklım kesinlikle almadı. Şüphe uyandırdı bende. O soruları sorayım. Her ne kadar Ümit Hocam ve Köksal Hocam burada olmasalar bile, belki cevap verebilecekler olur.

Birinci sorum şu: Şike anlaşmasına ilişkin olarak bir ikinci fıkra var. Diyor ki orada, 11 inci madde, 2 nci fıkra, “şike anlaşmasının varlığını bilerek, spor müsabakasının anlaşma doğrultusunda sonuçlanmasında katkıda bulunan kişiler şike yapmış gibi kabul edilir” diyor. Yani aynı cezayı alır. Üstteki birinci fıkraya tabidir. Şimdi şu örneği vermiştim ben o hocama: Bir kulübün yetkilisi, yöneticisi geliyor, diyor ki, “Arkadaşlar biz kaleciyi bağladık. Bombardıman yapın kaleye, biz bu maçı kazanıyoruz.” Yani şike yapıldığını söylüyor. Bunu da forvetlere söylüyor, tüm takıma söylüyor ve forvetler de o şike sonucunun gerçekleşmesi için ellerinden geleni yapıyorlar. Şimdi ben de sordum, peki dedim “bunu bilerek gol atan kimse bu maddenin kapsamında olacak mı?” Şikeyi biliyor ve sonucun gerçekleşmesi için uğraşiyor. Hocamız şöyle cevap verdi, “forvetler bu maddeden müstesnadır” dedi. Bakın şimdi bu hocanın cevabıdır. “Forvetler bu şeyden müstesnadır” dedi.

İkinci sorum şöyle: “milli takımların veya milli sporcuların başarılı olmasını sağlamak amacıyla bir teşvik primi verilirse, bu cezaya tabi değildir” deniyor. Şimdi bu milli takımlar belki yani burada şeytanın avukatlığını yapıyoruz ama, “Türk milli takımları” olarak değiştirilmeli belki de. Çünkü yabancı milli takımlar da var ve biz ona teşvik primi verdiğimiz zaman suç olmayacak mı? İkinci şey, yabancılar bizim takımımıza teşvik primi verirse, mesela bizim bir üst tura çıkma şansımız yok, Dünya Kupas’ına katılma şansımız yok ve kazanalım diye maçı, yabancılar teşvik primi veriyorlar. Hocamızın cevabı şu oldu: “Bu madde sadece Türkler’i ilgilendirir. Türkler açısından suç oluşturmaz. Ama yabancılar Türk milli takımlarına teşvik primi verirlerse, bu suçtur” dedi.

Çirkin ve kötü tezahüratla ilgili olarak, 14 üncü maddenin ikinci fıkrasında diyor ki, din, dil, ırk, etnik köken, yeni eklenen şey, cinsiyet veya mezhep farkı gözeterek tahkir edici şeyler. Ben de sormuştum, ki cinsiyet yoktu ilk tasarıda. Cinsiyet ve cinsel tercih neden yok burada dedim. Hocamızın cevabı “Türkiye’de cinsiyet ve cinsel tercihe ilişkin bir küfür sorunu yoktur” oldu. Şimdi mesela hâlâ cinsel tercih eksik burada, bence, ki hakemlere edilen küfürleri biliyoruz, genelde cinsel tercih bağlantılı oluyor onlar. Yani cinsel tercihin burada olmaması çok büyük eksiklik bence.

Bir diğer sorum, bu ceza verilen taraftarlar için veri tabanı tutulacak ve federasyonlar ve kulüpler de bu veri tabanına ulaşabilecekler. Ne kadar süreyle ulaşabilecekler? Çünkü bu bir kişisel veridir ve özel kişilerin bu sicile ulaşması, bu veri tabanına ulaşması, kişisel verilerin korunması açısından bir sorun teşkil ediyor. Ne kadar süreyle ulaşabilecekler?

Ve iki sorum kaldı. Birisi seyirden men ile ilgili. İlk tasarıda yurt dışı çıkış yasağı vardı. Yeni tasarıda yurt dışı çıkış yasağı galiba yok. Yani benim mi

gözümden kaçtı bilmiyorum. Şu sorum var. İlk tasarıda diyor ki, taraftarı olduğu takımın maçlarında gider, teslim olur diyor. İmza atar. Yurt dışı çıkışı yasağı için ise, “kulübün” diyordu, “taraftarı olduğu kulübün”... Şimdi iki fark var: “Takım” başka, “kulüp” başka. Takım sadece futbol takımı olabilir. Ama Fenerbahçe, Galatasaray gibi bir sürü spor branşında faaliyet gösteren kulüplerin birden çok takımı olur. Yani çok dikkat etmek lazım buna. Çünkü ilk tasarıda, takım yurt dışına çıkıyorsa, diyor spor müsabakaları için, şimdi Fenerbahçe, Galatasaray taraftarı iseniz siz yurt dışına çıkamazsınız. Çünkü muhakkak bir takımı genç, yıldız, küçük, A takımı yurt dışında olacaktır. Şimdi o yoktu, bu “takım” mı, “kulüp” mü? Kulübün her türlü faaliyeti zamanında mı gidip, emniyete imza verecek? Yoksa sadece futbol takımını mı veya ceza aldığı takımın mesela baskette, basket yüzünden ceza aldı, sadece basket takımını mı izlemekten imtina edecek?

Ve son soruma geldim. Burada diyor ki, şiddet ve düzensizliğin önlenmesi için kanun, ben burada önlenme ile ilgili hiçbir şey görmüyorum kanunda, yani federasyonların sadece yetkileri var, hiçbir yükümlülükleri yok. Hiçbir sorumlulukları yok. Sorum da şu, milli takımlar açısından federasyonların yükümlülüğü ne olacak? Burada hiçbir şey düzenlenmemiş. Yani federasyon, Futbol Federasyonu tasarımı hazırlamış ve üzerinde oynanmış, ama kendisi her tür yetkiye sahip, ama hiçbir sorumluluğu yok. Aynı şey diğer federasyonlar için de geçerli. Teşekkür ederim.

***Oturum Başkanı: Prof. Dr. A. Can TUNCAY –
Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi***

Teşekkür ederim Sayın Mert Yaşar. Bu sorular son derece güzel sorular. Genç meslektaşım zaten bu konularda bilimsel çalışmalar yaptığı için, cevabımı da bence en iyi kendisi bilir cevapları daha sonra kendisinden almak üzere şimdi sorulara devam ediyoruz. Önde oturan arkadaşım, adınız.

Av. Alpay KÖSE / Spor Hukuku Enstitüsü Yönetim Kurulu Üyesi

Öncelikle Şekip Bey’e bir soru yöneltmek istiyorum. Siz hem federasyonda daha önce görev aldığımız için, hem şu anki pozisyonunuz ve hukukçu olmanızdan dolayı, bu konuda çok tecrübeli kişiliksizsiniz. Futbolun özellikle bu show business ve ekonomik yapısı gözönüne alındığında, yani şu anki Türkiye’deki federasyon yapısı, şu anki yapı çok eleştirildiğinden dolayı, eleştirilere baktığımızda çok sağlıklı değil gibi geliyor bana. Yani bir dernek gibi, seçilip sonradan yönetilmesi... Çünkü kulüplerle federasyon arasında ciddi bir kopukluk var. Dolayısıyla buradaki ideal yönetim yapısı ne şekilde olmalı? Çünkü dünyada bunun çeşitli örnekleri var. Sizin kendi şahsi görüşünüzü soruyorum tabii ki burada..

İsmail Bey'e de bir sorum olacak. Önce konuştuklarına iki görüş beyan etmek istiyorum. Birincisi küfür hususunda. Benim şahsi görüşüm olarak, Fenerbahçe taraftarı gerçekten bu konuda çok büyük bir aşama kaydetti. Eskiden de takip eden biri olarak söylüyorum. Fakat diğer bir, hani taraftar olarak gözlemim şu ki, işler iyi gittiğinde bu küfür kesiliyor ama işler kötü gittiğinde taraftar mutlaka yine küfüre yöneliyor. Dolayısıyla ben bunun tamamen kaldırılmasının pek mümkün olduğunu düşünmüyorum. İkincisi, federasyonda temsil edilmediğinden bahsettiniz taraftarların. Şu anki yapıda eğer genel kurulda bir oy hakkı verilirse, bu temsilden ziyade, sadece bir oy pazarlığında bir güç olur kanaatindeyim. Onun dışında çok bir etkisi olmaz diye düşünüyorum. Sormak istediğim soru şu: Ben Ocak ayındaki panele de katıldığım için, oradaki gözlemim, taraftarların tabii ki şiddetin tek unsuru ve yapıcısı olarak görünmekten ciddi olarak rahatsız olduğu, ki ben buna sonuna kadar katılıyorum. Fakat ayrıca çok fazla düzenleme yapılmasından da rahatsız taraftar. Çünkü orada şöyle bir şey oluşmuştu. Yani işin görsel tarafı, şov tarafını biz daha çok yapıyoruz. Fakat bizim üzerimize çok fazla düzenleme yapıldığı zaman, işte tiyatro izler gibi, sinema izler gibi seyirci oluşuyor. Bu da, bu şov tarafını ortadan kaldırıyor görüşü oluştu. Ama şiddeti de yani oluşturan en önemli yani tabii çeşitli sebepleri var ama, taraftar, yani sizin görüşünüz bu denge nasıl sağlanmalı? Çünkü ben diğer görüşe de çok sıcak bakmıyorum. Bir de sayın başkan acaba yani hakemlikle alakalı soru sorabilir miyiz? Yoksa konu dışına çıkmış olur muyuz?

***Oturum Başkanı: Prof. Dr. A. Can TUNCAY –
Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi***

Konu dışına çıkmayalım. Tasarıya sadık kalalım.

Av. Alpay KÖSE / Spor Hukuku Enstitüsü Yönetim Kurulu Üyesi

Tamam, o zaman sadece Cem Bey'e şunu sormak istiyorum. Siz şiddetin, futboldaki şiddetin bu kanunla önlenmesini, yani bu kanunu doğru bulmadığınızı belirttiniz. Benim anladığım, genel olarak toplumdaki şiddetin önlenmesinin zaten bunun önleyeceği görüşüdesiniz. Fakat sonuçta bize kısa vadeli bir çözüm gerektiği de ortada. Çünkü diğer çözüm çok uzun vadeli olacaktır. Kısa vadeli buradaki çözüm öneriniz nedir? Bunu da merak ediyorum. Teşekkür ederim.

***Oturum Başkanı: Prof. Dr. A. Can TUNCAY –
Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi***

Teşekkür ederim. Sağ taraftaki bey buyurun. İsminizi rica ediyorum.

Av. Tekin Bilge / TMOK Üyesi

Sayın başkan, muhterem üyeler;

Şimdi benden önce konuşan ihtisas uzmanı, cezacı kardeşlerim tasarımı mümkün olduğu kadar güzel eleştirdiler. Hepsine teşekkür ediyoruz. Ancak burada önemle üzerinde durulması icap eden bir konu var. Sosyal bilimimizdeki değişiklikler bu saldırganlığı iter nispette, nitelikte oluyor. Bizim Olimpiyat Komitesi'nin daha önce yapmış olduğu panellerde sosyologlar, profesörler ve Fransa'dan da bu eğitim uzmanları çağırıldı, Fevkalade güzel bir panel yapıldı. İki gün devam etti. Orada varılan netice şu: Diyor ki, varoşlarda işsiz görgüsüz şahısların gelip muayyen statlarda gövde gösterisi, kimlik arayışı bu anarşiyi doğurmuştur. O halde eğitim şarttır ve bundan sonra da bu eğitimi yapamadığımız takdirde, istediğiniz kadar kanun çıkarın, bu kanunu uygulamak çok zordur. Çünkü uygulanacak olan sosyal bünye buna hazır değildir. Şimdi Cem Bey çok güzel bir noktaya temas etti. Kulüp bünyeleri buna müsait mi? Kulüp bünyeleri de müsait değil. Çünkü kulüpler Dernekler Kanunu'na göre kurulmuş. Yani Dernekler Kanunu'na göre mahdut bir çalışması var. Derneğe başkan ve üyeler o genel kurulla seçiliyor. Halbuki Barselona, Real Madrid gibi bu işi profesyonel olarak gören şahıslar, kulüpler artık şirket oldular ve bu şirketin hisse senetleriyle üyelik görülüyor. Şirketler genel kurulu yapıyorlar ve şirketlerin mensubiyetiyle profesyonel uzman görev alıyor. İşte bu kulüpler bünyesindeki değişiklik de Türkiye'yi yani sporda kurtaracak bir unsurdur. Bunu değiştirmedığımız sürece, yani hemen ben beş tane derneğin üyesiyim ve yönetim kurulu, hepsi değişik anlamda Dernekler Kanunu'na tabi ama mahdut bir çalışma .. ve profesyonel kadroları kifayet edecek nitelikte değil. Dolayısıyla bu şeyi değiştirmemiz lazım.

***Oturum Başkanı: Prof. Dr. A. Can TUNCAY –
Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi***

Toparlayın lütfen.

Av. Tekin Bilge / TMOK Üyesi

Toparlıyorum. Bir de bu cezalar hususunda... Muhtelif cezalar veriliyor. Mesela Köksal Bey dedi ki, sulh cezaı ilgilendiren bir husus, kabahatler kanununa göre, sulh cezaya gitmesi lazım. Tasarıda asliye ceza, ağır ceza yetkili. Şimdi ben spor mahkemelerinin kurulması taraftarıyım, bütün konuşmacılara da, Şekip Bey'e de aynı şeyi soruyorum. Kulübün içerisinde. Spor

mahkemeleri kurulmalı mıdır? Spor mahkemelerinin içerisinde sulh ceza da olacak, asliye ceza da, yani ihtisaslaşmış bir mahkeme olmalı ve özel bir mahkeme. Yani ne olacak? Diğer kanun, mahkemeler varsa, bir de spor mahkemesi kurulsun ve spor mahkemesi hakikaten Türkiye'nin bünyesine uygun mu, değil mi? Üç konuşmacıdan da ben başkan olarak sizden de bunun kurulup kurulmaması üzerine bir görüşünüzü almak istiyorum. Teşekkür ederim.

***Oturum Başkanı: Prof. Dr. A. Can TUNCAY –
Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi***

Teşekkür ederim Sayın Bilge. İki kişiye daha söz vereceğim. Ondan sonra panelistler cevaplayacak. Biri çeyrek geçe kapatacağım paneli. Çünkü 15 dakika bir gecikmemiz var. Buyurun. İsminiz?

Bülent PERUT – Özel Güvenlik Dernekleri Federasyonu Başkanı

Benim ismim Bülent Perut. Tüm Özel Güvenlik Dernekleri Federasyonu başkanıyım. Öncelikle Milli Olimpiyat Komitesi'ni böyle bir paneli düzenlediği için kutluyorum. Aynı zamanda katılımın bu kadar az olmasından dolayı da üzüntü duyduğumu belirtmek isterim. Çünkü bu kadar önemli bir konuya bu kadar az katılımcı olmamalıydı. Ama değerli konuşmacılar gerçekten konuştuklarınızdan, anlattıklarınızdan çok faydalandığımı söylemek istiyorum.

Haziran ayında, spor güvenliği konusunda bir konferans yapmıştık ve bunu home office'ten, İngiltere'den David Buanan isimli, spor güvenliğinden sorumlu bir yetkili katılmıştı. Bu yetkilinin söylediği şey şuydu: “Holiganizmi, fanatizmi durdurmak için yapılacak en temel kural, holiganların, fanatiklerin futbolla bağlantısını keseceksiniz” demişti. “Yani suç işleyenin, evine lig tv dahi bağlatmasını önleyecek bir düzenleme yapılmasında tabii ki fayda var” dedi.

Bunun yanında, evet, sayın İsmail Coşkun'un biraz önce özel güvenlikçiler için sarf ettiği için, üzerlerindeki yelekten farkları yok lafını da kınadığımı belirtmek istiyorum. Hiç hoş olmadı. Onun dışında aynı zamanda İnönü Stadı'nın güvenlik organizasyonu da benim şirketime ait. Burada bir antrenörün, teknik direktörün kafasına, çekirdek atan, tükürük atan, sigara atan bir insana müdahil olduk ve bu şahsın Tekirdağ barosunda avukat olduğunu tespit ettik. Yani şimdi bütün avukatlar için de aynı şeyi mi söylememiz lazım? Bunu önemle belirtmek istiyorum.

Bir de biraz önce İsmet hocamdan duydum ama, özel güvenlikçileri biz kahvelerden toplamıyoruz. Özel güvenlikçiler, 5188 sayılı Kanun kapsamında çalışan, hepsi devlet tarafından özel güvenlik kimliği alan, İçişleri Bakanlığı tarafından sınavdan geçirilen, silahsız olarak 90, silahlı olarak 120 saat

eğitim alan kişiler. Bunların hepsi geçmiş araştırmasından geçiriliyor ve bunlarla aynı ozellikleri taşıyan, yurt dışında da ozel guvenlikiler var. Ben onu merak ediyorum: Türk seyirciler, Türkiye’de sahaya rakı şişesi atıyorlar, ayran kutusu atıyorlar, otobüslerin camlarını indiriyorlar. Neden bunları yurt dışında yapmıyorlar? Bunu da merak ediyorum. Çünkü oradaki kanun ve kurallar açık, net. Alacakları cezayı biliyorlar. Bunun da ozlenmesi ancak bu şekilde olacağı kanaatindeyim. Bundan dolayı, kahvelerin, yurt dışı, Türkiye gerçeği olduğunu tekrar belirterek hepinize teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum.

***Oturum Başkanı: Prof. Dr. A. Can TUNCAY –
Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi ğretim yesi***

Teşekkürler, son bir soru alalım. Arkadan bu sefer. En arkadaki arkadaşım.

Emre ALTINDAL – Makine Mühendisi

Herkese merhabalar, ismim Emre Altındal. Hukukçu değilim, makine mühendisiyim.

Öncelikle bizlere bu fırsatı sunan herkese ve konuşmacılara teşekkür etmek istiyorum. şimdi bu konu hakkındaki ozeki panellere de katıldım. Bir hukukçu gözüyle değil, belki bir taraftar gözüyle baktığım için bu cmleri sarf edeceğim.

Kanunlar hazırlanır. Bu kanunların uygulamasına yozelik yoznetmelikler hazırlarsınız. Bunların uygulanmasına yozelik olarak tebliğler, yoznergeler ıkartırsınız. Ama bu kanunların ve yoznetmeliklerin uygulanmasına esas olarak ana unsur insandır. Bunların uygulayıcısı, mutlaka insan unsuru çok ozemlidir. Bu insanların ne kadar bu olaylara hakim olduğu çok ozemlidir.

şimdi somut olması açısından, hafta sonu, Cuma günü yaşadığım iki olayı ben izah etmek istiyorum. Takdiri de sadece ben durum tespiti yapacağım. Sonucundaki takdiri de buradaki herkesin kendi vicdanına koyacağım.

Cuma günü Galatasaray maçına gitmek için, iki tane lokasyon belirlendi Fenerbahçe taraftarlarına. Bir tanesi yan tarafta Sinan Erdem Spor Salonu oznnden otobüsler kaldırıldı. Diğer taraftan da Salı Pazarı oznnden otobüsler kaldırıldı. Ben buradaki otobüslere iştirak ettim. Buradaki umumi manzarayı sizlere aktarmak istiyorum. Saat 5’te kalacak otobüsler için saatinde buraya geldim. Çok guzel tedbirler alınmıştı. Ozel guvenlik tarafından st aramız yapıldı. Otobüslere sadece bilet sahibi kişiler alındı ve her

otobüse sadece otobüslerin oturma kapasitesi kadar taraftar alındı. Buradan yaklaşık 12, 13 tane körüklü otobüs hazır bir şekilde bekletiliyordu. İçlerine sadece oturma kapasitesi, ben saydım da 50 kişi kapasitesi kadar taraftar alındı. Buradan hareket edildi. Hareket edilirken önde bir tane polis eskortu, arkada polis eskortu... Taraftarlar oturmuş bir vaziyette otobüslerinde, hiçbir taşkınlık yapmadan. Son derece güzel çizilmiş bir güzergahla buradan çıkarılıp, Basın Ekspres yolu üzerinden TEM'e, TEM'den de Seyrantepe Stadı'na intikal ettirildik. Güzergah ne açıdan önemli? Çünkü giderken hiçbir yerleşim mahallinden, hiçbir Galatasaray taraftarı tarafından görülecek bir güzergahtan götürülmedik ve stada intikal ettiğimizde de direkt misafir tribünü girişi önünde otobüslerimiz park edildi. Hiçbir sıkıntısız, sorunsuz, biletlerimizi okutarak, bir tane Galatasaray taraftarı dahi görmeden, stada geçtik. Bu, işin Avrupa yakası tarafı. Şimdi Sayın İsmail Coşkun'un da içinde olduğu ve birçok arkadaşımın dinlediğim, televizyonlardan gördüğüm, Anadolu yakasından intikalin nasıl yapıldığını sizlere izah edeceğim. Oradaki taraftarlar da Fenerbahçe taraftarıydı, buradaki Fenerbahçe taraftarları da Fenerbahçe taraftarıydı. Oradaki Emniyet de İstanbul Emniyeti'ne mensup emniyet mensuplarıydı, buradakiler de. Orada yine lokasyon güzel belirlenmiş. Salı pazarı üzerinde yaklaşık 17, 18 tane körüklü otobüs tahsis edilmişti. Bir tane 50 tane otobüs geçmişti, 25, 25 şeklinde, matematiksel hesabını yaptığımızda da güzel. Ellişer kişiden elli otobüs... 2500 kişi... Çok güzel sığacak diye düşündük. Fakat Salı Pazarı'nda, yaklaşık buradan 10 otobüs çıktığını farz edersek, buradan 500 kişi binildi. Karşıdan 2000 kişi binildi. Orada bir güvenlik, üst araması yapılmadan ve bilet kontrolü yapılmaksızın otobüslere insanlar alındı ve her körüklü otobüse yaklaşık 200'e yakın insan, balık istifi şeklinde otobüslere bindirildi. Gelirken güzergah yine özenle seçildiğini düşünüyorduk. Fatih Sultan Mehmet Köprüsü'nden sonra, herkes biliyor, Harp Akademileri altındaki köprüden geçersiniz, yaklaşık 1 kilometre, sonra da Seyrantepe Stadı sağımızda kalır. Fatih Sultan Mehmet Köprüsü geçildikten sonra, Levent sapağında bütün otobüsler Levent'e getirildi. Ve burada maalesef istenmeyen olaylar cereyan etti. Galatasaraylılarla bir karşılaşma söz konusu oldu. Bütün otobüslerin camları maalesef inmek zorunda kaldı.

***Oturum Başkanı: Prof. Dr. A. Can TUNCAY –
Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi***

Toparlayın lütfen.

Emre ALTINDAL – Makine Mühendisi

Hemen toparlıyorum burada demek istediğim şu: Elimize bir bardak al-

dığımızda, bunu yarısına kadar suyla doldurursak, elimizde sallasak dahi, bu su taşmaz bu bardaktan. Fakat siz bardağı ağzına kadar doldurur, en ufak bir darbeye, bardaktan suyun aktığını görürsünüz ve siz bardağın içerisine haddinden fazla su koyduğunuzda mutlaka taşma olacaktır. Demek istediğim, buradaki uygulama eğer karşı taraflarda yapılmış olsaydı, hiçbir şekilde bu çirkin görüntüler olarak addedilen görüntüler olacağını ben düşünmüyorum. Son olarak en başa bir gönderme yaparsam, kanunlar, yönetmelikler, yönergeler yayınlanır, fakat uygulamaya esas olarak insanlarımızı eğitmediğimiz takdirde, bu görüntüler maalesef son bulmayacaktır. Herkese teşekkür ederim.

***Oturum Başkanı: Prof. Dr. A. Can TUNCAY –
Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi***

Teşekkür ediyorum. Böylece değerli görüşleri ve soruları bitirmiş oluyoruz. Cevaplara geçeceğim fakat daha önce bir iki kelime ben de söyleyeceğim.

Son konuşan arkadaşım da bir noktaya temas etti. Hukuk fakültelerinde öğrendiğimiz bir söz vardır. Ünlü Fransız hukukçusu 200 yıl evvel yaşamış olan Montesquieu, Kanunların Ruhu adlı kitabında “iyi kanun, kötü kanun yoktur. Kanunlar ya iyi uygulanır, ya kötü uygulanır” der. İşte daha önce 5149 sayılı 2004, 2006 tarihli Sporda Şiddetin ve Düzensizliğin Önlenmesine İlişkin Kanun’un uygulanmadığından bahsediliyor. Eğer bu tasarı da kanunlaşır fakat iyi uygulanmazsa sonuç yine sıfır olur. Demek ki iyi kanun, kötü kanundan ziyade; kanunların iyi, dürüst, objektif ve eşit bir şekilde uygulanması önemli. Birinci konu bu.

İkincisi, yine bir arkadaşım da sordu. Ben de Ümit Kocasakal arkadaşına sormuştum. Acaba bu özel kanunun, çıkarılacak özel kanunun uygulayıcısı olarak özel yetkili mahkemeler olmalı mı? Bence olmalı. Aslında o kendisi de tereddüt etti ama, tıpkı Aile Mahkemesi veya Çocuk Mahkemesi olduğu gibi, burada da özel yetkili mahkeme olması lazım bence. Bunun adının özel yetkili ya da özel mahkeme olması şart değil. Fakat asliye ceza mahkemelerinin bir bölümünü bu işlere tahsis edebilirsiniz ve orada hakimler sadece bu özel konuya bakarlar ve uzmanlaşırlar.

Bir diğer tereddüdüm, taraftarların uyguladıkları hatta bir kişinin uyguladığı bir şiddet veya bir yasa dışı bir olay veya bir şişe atması dolayısıyla kulübün kusursuz sorumluluğa gidilmesi. Ben bunun pek iyi netice verdiği kanısında değilim. Bu şiddeti körüklüyor bence. Yani bir kişi şişe atıyor. Bu şişeyi atan belki de rakip kulübün oyuncusu da, taraftarı da olabilir. Bunu nasıl o kulübe yüklersiniz? Sonuç adil olmuyor. Mutlaka o ki-

şiyi tespit edeceksiniz, alacaksınız, adalete teslim edeceksiniz. Bunun için ne stad kapanmalı, ne seyircisiz olmalı. Bu şiddeti bence daha da körük-lüyor. Böyle bir tespitim var, teşekkür ederim.

Lütfen önce Şekip Mostoroğlu'ndan başlayalım.

***Av. Şekip MOSTUROĞLU -
Fenerbahçe Spor Kulübü Başkan Yardımcısı***

Şimdi öncelikle ben bir saptama yaparak çok kısa sorulara cevap vereceğim. Yani şimdi sabah 10'dan beri burada toplandık. Aslında çok büyük bir şan-sımız var elimizde. Zübeyt Bey gibi Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü'nün en üst düzey hukuk müşaviri burada. Ekibi burada. Bizim yasayla ilgili söy-lediğimiz her şeyi not alıyorlar. Ben deminden beri izliyorum. Ciddi bir şe-

kilde not alıyorlar. Ama maalesef soruların hiçbir tanesinde yasanın eleştirildiğini görmedim. Mesela beyefendi özel güvenlik üzerine konuştu. Yasada özel güvenlikle ilgili bir bölüm var. Artık kolluk görevlileri, üçte bir sizin alanınıza giriyor, onu eleştirmediniz, buradaki arkadaşları eleştirdiniz, çok ilginç buldum yani, Bence direkt onu eleştirmeniz lazımdı. Bu bir fırsattı, o fırsatı ıskaladınız. İşte bugün aslında bu şeyi, bir kez daha tekrarlasaydınız, Pazartesi geçerdi.

Fenerbahçeli arkadaşlarım, kardeşlerim dediler ki, böyle böyle bir şey oldu. Ümit hoca anlattı, yasa o kadar kapsamı genişletiliyor ki, toplantı yerinden stada ulaşana kadar olan bütün yollar üzerinde bu yasa uygulanacak. Ben sizin yerinizde olsam o özelden hareket eder, o maddeyi eleştirdim. Ha, ben fırsat buldum bir kez daha konuşmak için. Ben o fırsatı değerlendireyim. Atladık, demin İsmail’le de konuştuk kendi aramızda ama atladık söylemeyi. Bu güvenlik tedbiri veya koruma tedbirinin uygulama şekliyle ilgili de bir sınırlama mutlaka yapılması gerekiyor. Atıyorum, futbol müsabakasında eğer bu eyleminden dolayı ceza almış, bir koruma tedbiri uygulanıyorsa, mesela bizim 10 tane spor faaliyetimiz var, bunun da alt yapıları var, eğer her aktivitede karakola gidip imza atacaksa, bu adam karakoldan çıkamaz. Yani dolayısıyla benim önerim, kanunda profesyonel futbol, basketbol, hentbol ve voleybol var. Bunların da herhalde en üst takımlarının müsabakaları olmalı. Aksi takdirde bütün müsabakalar dersenez, bu insanlar hiçbir şekilde sokağa çıkamazlar.

Spor mahkemeleri, bakın yani net olarak söylüyorum. Türkiye’ye yapılan en önemli dayatmalardan bir tanesi de bu spor mahkemeleri olayıdır. Dünyanın hiçbir yerinde spor mahkemesi diye bir mahkeme yok. Yani bu bir şehir efsanesi. Bakın bu efsanelerle hareket ederek biz ne yaptık? Adnan Bey ile de sabahleyin konuşurken aynı şeyleri söyledim ve üzülerek söylüyorum bunu. Ya anayasaya spor hukuku ile ilgili bir düzenleme koyduk. İçim acıyor bir hukukçu olarak. Tahmin ediyorum, Zimbabve’de bile böyle bir şey yok. İçim acıyor. Ama bunlar dayatmalarla buraya kadar geldiler. Bakın, bunları eleştirelim hukukçular olarak! Dünyanın hiçbir yerinde hukuk birliğini bozacak hukuk imtiyazı yaratılamaz. Hep övünüyoruz Atatürkçü olduğumuzla, cumhuriyetin ilkeleriyle. Atatürk’ün en önemli özelliğinden bir tanesi, kapitülasyonlar içerisinde bu azınlık mahkemelerini kaldırtmak olmuş. Yani şimdi bir azınlık yararına bir mahkeme oluşturuyoruz ve bunu alkışlayarak geçirdik. Şimdi spor mahkemeleri diyoruz. Spor alanının ne özelliği var ki, spor mahkemesi kurulsun? Lütfen rica ediyorum, yani bu konularda biraz hassasiyet gösterin. Klişelere ezberlere dayalı olarak yorumlar yapmayın! Dünyanın hiçbir ülkesinde yok bu. Ve içim acıyor bakın hukukçu olarak, anayasaya böyle bir hüküm koyduk biz maalesef.

Ben şunu söyleyebilirim. Bu toplantılar çok faydalı arkadaşlar, biz ilk İstanbul Teknik Üniversitesi'nde taraftar dernekleriyle toplantı yaptığımızda çok umutsuzduk. Söylemlerimizde de çok umutsuzduk. Dedik ki “yasa koyucu bizi dinler mi?” Yasa koyucu bizim söylediklerimize dikkat etti. Taraftarlarla ilgili olan bölümde gerçekten taraftarlar yararına değişiklikler oldu. Yeterli mi? Değil. Ama yapılabilir. Lütfen bireysel olarak da topluluk olarak da yani dernek olarak da bu başvurulardan hiçbir şekilde, kaçınmayın, çekinmeyin ve kesinlikle yapın.

Son bir şeyi de Kısmet ağabeyime söyleyeceğim. Ben beş senedir, İstanbul ili İl Spor Güvenlik Kurulu'nda görev yapıyorum. İl Spor Güvenlik Kurulu'nda kulüp temsilcisi üç tane, il güvenlik kurulundaki toplam güvenlik, ilgili müsabakanın, herkes gelemiyor. İlgili müsabakanın genellikle de birinci ligin, yani Süper Lig'in takımlarının olduğu toplam 15 tane üye var. Bunların 10 tanesi polis. Ve polis size diyor ki, futbol kulüpleri burada çoğunlukla temsil ediliyor ve onların söylediği oluyor. Tam tersine tutanaklar imzalı olarak yani polis ve valilik tarafından imzalı olarak getiriliyor muhalefet koyamıyorsunuz. Tam tersi, bakın yasalar bu şekilde deforme ediliyor. Bana kalırsa, il spor güvenlik kurulunda, emniyetten bir kişi, maalesef bir kişi, taraftar derneklerinden bir kişi, kulüp temsilcilerinden bir kişi, bir de vali, böyle ASKF, bilmem hukukçu, 15 tane polis diyorum ya, jandarma il güvenlik, jandarma komutanı geliyor, yani hem polis geliyor, hem jandarma komutanı geliyor. Sağlık müdürü geliyor. İtfaiye müdürü geliyor. Bunların hepsinin oy hakkı var. Kulübün de bir tane oy hakkı var. Ben size söylüyorum: Hazır tutanağa imza atıyoruz. Bundan sonra da il spor güvenlik kurullarından çok bir şey beklemeyin. İl spor güvenlik kurulu dediğiniz, spordan sorumlu vali yardımcısının vizyonudur. Misyonudur. Ondan daha ötesi değildir. Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü'nün de söz hakkı yoktur orada. Kulüplerin de söz hakkı yoktur. O vizyondur, başka bir şey değildir. Bu yasayla da hiçbir şey değişmeyecek. Bir tanesini televizyondan naklen yayınlasınlar. Herhangi bir toplantıyı. Teşekkür ederim.

***Oturum Başkanı: Prof. Dr. A. Can TUNCAY –
Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi***

Teşekkür ederim Sayın Mosturoğlu. Buyurun Papıla.

Av. Cem PAPİLA / Eski Futbol Hakemi

Beşiktaş maçıyla ilgili mevzuya geçmeden önce, kısa vadede yapılması gereken ne diye sordu arkadaşımız.

Bir kere ben her şeyden önce işin profesyonelleşmesi ve bu işin bir ekono-

mik faaliyeti olduğunun kabul edilmesi anlamında, öncelikle spor kulüpleri yasasının çıkması gerektiğini düşünüyorum ve bunu Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü'nün de yapmaması taraftarıyım. Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü'nün hiçbir alakası olmaması gerektiğini düşünmekteyim. Devletin bu işin içine kesinlikle sokulmaması gerektiğini düşünmekteyim. Gerçekten kulüplerimizde, profesyonel kulüplerimizde, hem hukukçu olan, hem de ekonomiden anlayan, yani bu işi yapabilecek olan insanların görüşlerini alarak bir şekilde organize edilmeli. Yani Meclis'teki insanların da bu konuda çok fazla fikir sahibi olduğunu düşünmüyorum. Öncelikle başlangıç burada bu. Yani spor kulüpleri öncelikle ve federasyon, gerçekten ne yaptığını

bilir hale gelmeli. Böyle başlıyoruz ama, tabii bu cezai tedbirler evet uygulanabiliyor olsa, o zaman hak veriyorum. Yani bu cezai tedbirler de olsun, bu kanun olsun. Ama ben kesinlikle uygulanabileceğini de zannetmiyorum ve düşünmüyorum ve doğru da bulmuyorum bazı kısımları.

Şimdi diğer husus, çok da fazla vaktinizi almıyorum. O yüzden kısa kesiyorum diğer tedbirler için. Burada aslında futbol ailesindeki unsurları temsil eden insanlar vardı konuşmacı olarak. Bir tanesi federasyon eski asbaşkanı sevgili dostum Şekip Mosturoğlu. hem hukukçu, hem federasyon asbaşkanı, hem de yani federasyon yöneticisi, aynı zamanda bir kulüp yöneticisi olarak burada bulundu. İsmail Bey hukukçu aynı zamanda taraftar derneği başkanı. O seyirci olarak bulundu. Ben hakem olarak bulundum. Yani eski bir hakem olarak. Ama konuşmamı kanıtlar bir şey oldu. Yani ben sunumumu yaparkenki söylemlerimi kanıtlar bir şey oldu. O olay neydi? Bana göre, tabii ben bundan alındım ve rahatsız oldum mu? Hayır, kesinlikle. Hiçbir şekilde rahatsız olmadım. Çünkü “biz nelerini gördük” dermişim. O yüzden beni rahatsız etmedi bu ama, gerçek olan şu: Yine taciz edilen veya yine şiddete uğrayan hakem oldu. Şimdi bu ben öyle düşünüyorum. Ne zaman oldu bu olay? Hesap ettim, üşenmedim. 7 yıl 53 gün 16 saat sonra olmuş. Yani yönettiğim maçın üzerinden tam 7 yıl 53 gün ve 16 saat geçtikten sonra. Niye böyle oldu? Benim vermeye çalıştığım, konuşmamda vermeye çalıştığım mesaj şuydu. Nerede olabilirsiniz? Her yerde olabilirsiniz. Her türlü makamı, her türlü koltuğu işgal edebilirsiniz. Hak ediyorsunuzdur, hak etmiyorsunuzdur. Onun tartışmasına ben girecek pozisyonda ve durumda değilim. Ama spor bilinci çok farklı bir şeydir. Yani bunu yaşamak ve anlamak gerekir. Ben sahaya çıkarken, benim hukukçu kimliğimi sıyrırım benden, ki aslında etkisi vardır, yani çünkü ben olayı yöneten olarak, mesleki tecrübeme dayanarak aslında hakem ile hakimliği çok fazla ayırt etmem. Yani hakemlik aslında hakimlik gibidir. Ben avukat olarak bir davaya, serbest avukatlık yapıyorum yaklaşık 20 yıldır, bir davaya girerken elimden gelenin en iyisini yapmaya çalışıyorum kendi müvekkilim için.

***Oturum Başkanı: Prof. Dr. A. Can TUNCAY –
Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi***

Azeriler hakeme “hakim” diyor değil mi?

Av. Cem PAPİLA / Eski Futbol Hakemi

Doğru, kaleciye de “kapıcı” derler.

Ve inandığım ve güvendiğim bir insan var, adaletinden şaşmayacağına inandığım baştan o mahkemeye girerek kabullendiğim. Bir insan ve onun adalet-

li davranmasını bekliyorum. Ve onun düşünecek o kadar çok vakti var ki! Saatlerce, günlerce, aylarca, yıllarca düşünecek vakti var. Ama hakemin düşünecek bir vakti yok. Ve bir hakem müsabaka içerisinde sadece vermiş, çalmış olduğu düdüklemlerle bir karar vermez. Yani çalmadığı düdüklemlerle de karar verir. Bu oynatmak, oyunu oynatmak da bir karardır aslında. Bin, iki bin tane kararın verildiği bir maçta veya 500 tane, kaç tane dersenez, o kararların hepsinin mükemmel ve kusursuz olması mümkün değildir. Hatalı olacaktır muhakkak. Ama hiçbir hakem, eğer kişiliği de güçlüyse, yani çünkü şunu da açıklayayım, her hakem, Türkiye'nin farklı noktalarından, farklı sosyal yapılarından farklı aile yapılarından, farklı eğitim ve öğretim şartlarından geçerek gelmektedir. Dolayısıyla her hakemin kendisine yönelik olarak uygulanan baskı karşısında bir direnç noktası vardır. Yani bir kayaya benzetin bunu, bazıları mermerdir, bazıları granittir, bazıları kireç taşıdır. Kişiliklerle ilgili. Hakemlik kişilikle ilgili bir şeydir. Ama emin olun, şundan kesinlikle emin olun, hiçbir hakem kişisel duygularını tatmin etmek adına bir karar vermez. Öyle bir şey yok. Öyle bir şey de olmamıştır. Olma ihtimali de yoktur. Ama hakemi bozan faktörler vardır. Hakemi bozan faktörler nedir? Seyircidir, oyuncudur, medyadır. Ve o baskı karşısında direnemeyebilir psikolojik olarak. Ama şu bir gerçek: Bizler spor insanı olarak ve olimpiyat ruhundan bahsediyoruz. Aslında ben demin, biraz abartıyor olabilirim, biraz yani haddimi aşıyor da olabilirim, şöyle bir not almışım. Okuyayım onu. Sonra söylemekten vazgeçtim aslında bunu ama söylemesi yeri ve zamanı geldi. "Olimpiyat ruhu ve söylemi değiştirilmeli ve geliştirilmeli midir?" Yani bunu tartışmak lazım demek ki. Yani bu çok önemli bir şey. Artık, artık bir değişim zamanı geldi Türkiye'de. Yani her kurum için geldi. Artık yenilenmek zorundayız. Lütfen bunu kişisel algılamayın, çok da duygularımı katmadan konuşmaya çalıştım. Ama zannediyorum düşüncelerimi net olarak aktardım. Teşekkür ederim.

***Oturum Başkanı: Prof. Dr. A. Can TUNCAY –
Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi***

Teşekkür ederim Sayın Papıla. Buyurun Sayın İsmail Coşkun

***Av. İsmail COŞKUN /
1907 ÜNİFEB Derneği Üyesi – Taraftar Temsilcisi***

Şimdi öncelikle il spor güvenlik kuruluyla ilgili bir şey söyleyeyim hocam. Yani Şekip Beyler'in de söylediği gibi, bizim dosyalarımızda da emniyetin tuttuğu bir olay tutanağı var. Tutanaktaki bir kelime değişikliği, il spor güvenlik kurulu kararından, yani ikisini yanyana koyduğunuz zaman, sadece birinde emniyet görevlisinin altında imza, diğerlerinde il spor güvenlik kurulunun imzası var. Yani kim emniyete müdahale ediyor, onu bilmiyorum. Birebir burada hem olayın failini tespit eden de emniyet oluyor, yargılama-

sını yapan da emniyet oluyor, ceza-yı veren de emniyet oluyor. Çünkü biz mahkemelere görün-tüde bile zor getirtiliyoruz. Bir emniyet görevlisi, bir taraftarı al-dığı zaman, tutanağını tutuyor. Aynı tutanak il spor güvenlik kurulundan ceza olarak kendisi-ne tebliğ ediliyor ve itiraz etti-ğinde mahkemeye. Orada da adil bir şekilde yargılanamıyor. Yani bizce zaten burada jandarmadan temsilci olacağına il sağlık ku-rulundan temsilci olacağına, bir taraftar temsilcisi olsa il spor güvenlik kurulunda, çok daha faydalı olur diye düşünüyorum.

Ha, bu özel güvenlikle ilgili düşüncemi söyleyeyim. Yani eğer yanlış an-laşıldıysam geri alırım lafımı problem değil, ama ben daha şimdiye kadar hiç-bir özel güvenliğin herhangi bir olaya müdahil olduğunu görmedim. Birçok statta maç izledim. Ha, elbette tabii bu işi layıkıyla yapan güvenlik şirket-leri de vardır. Onları tabii ayrı tutuyorum. Ama şahsi görüşüm budur.

Federasyonda temsil mevzusunda % 100 size katılıyorum. Şu yapıda aynen dediğiniz gibi, oy pazarlığına döner. Herkes taraftarları kendi lehine oy kul-landırmaya döner tabii ki. Zaten bizim derdimiz bu yapının, işte sadece ta-raftarlar açısından değil, komple bir yapının problemliliğini anlatmaya çalışıyoruz. Yani bütün bu yapının düzeltilmesi gerektiğini düşünüyorum. İşin şov tarafıyla, şiddet kısmını nasıl dengeleyeceğiz? Şimdi bu çok kolay bir çö-züm değil tabii ki. Ancak şunu insanların göz ardı etmemesi gerekiyor. Yani bir taraftar şiddet noktasına nasıl geliyor? Yani bunların hepsi mi analarından doğma holigan ki, holigan fanatik taraftar ayrımını kesinlikle ben ayırıyorum, bazı konuşmacılar, holiganizm ile, fanatizmi engellemek gerektiğini düşünüyor. Bence holiganizm apayrıdır, fanatiklik ayrıdır. Yani eğer ki sorarsanız ben de fanatik bir taraftarım. Çünkü kulübümü, yani yaşam tarzımızın odak nokta-sına koymuş insanlarız. Bütün dernek olarak, şunu söylemek istiyorum, me-sela, bir deplasmana gidiyorsunuz. 10 liralık bilet, Ankaragücü maçında 135 lira deplasman bileti takdir ediliyor. Sonra siz, özellikle Ankara'da bu çok ya-pılıyor. 2 gün boyunca, geceleri sabahlayarak takımınızı desteklemek adına bir görsel pankart hazırlıyorsunuz. Bu pankartlar, açılıp okunmadan dahi sta-da sokulmuyor. Bu özellikle Ankara'da oluyor, yani bir kimseye hakaret içer-

medikten sonra, aşığlayıcı, tahrik edici sözler içermedikten sonra, sadece kulübünü desteklemek amacıyla yapılmış bir pankart varsa, bunu neden içeri almıyorsunuz? Sonra stada gidiyorsunuz. İçeride büfeler var. İnanılmaz derecede fiyatlara şeyler satılıyor. Ürünler satılıyor. İki gün önce 10 liraya sosisli yedik mesela. Yani ayrıyeten düşünün siz çıkıyorsunuz evden; iki gün boyunca bir görsel bir şeyler hazırlamışsınız. Buradan kalkıyorsunuz altı saat maça gidiyorsunuz Ankara'ya. Orada zaten stat girişi inanılmaz sıkıntılı. Orada bir izdiham yaşıyorsunuz. Daha girer girmez o iki gün emek verdiğiniz pankart içine alınmıyor. Üstüne bu maç için 135 lira bilet parası ödemişsiniz. Artı gitmişsiniz oraya, ev sahibi takım taraftarlarına yapılan muameleden farklı bir muamele görüyorsunuz deplasman seyircisi olarak. Bu sadece o il değil, bütün illerde böyle. Yani bu kadar bunları üst üste koyduğumuz zaman da, kimse makine değil. Ha, yapılan olayları kesinlikle tasvip etmiyorum, onlar ayrı konu. Tabii ki hem bir hukukçu kimliğimi bir kenara bırakayım, bir camlaların kırılması meselesi var. Yani bunu taraftarlara sorsanız, “deplasmana camsız gidilmez” derler. Hani bu taraftarların, bu alemin hani tabiri caizse raconudur diyeyim. Yani ama, az önce arkadaşlarla konuşurken de söyledim. Futbolun siyaseti Papermoon'da atıyordur, oranın da kendine göre raconu vardır, kuralları vardır, teamülleri vardır. Bu da deplasmanla ilgili bir teamüldür, kuraldır. Ha doğru değildir, kesinlikle onu savunmuyorum kesinlikle. Ama şu var: Dediğim gibi, biz ceza sınırında olduğumuzun farkında olup, yani küfür etmiyorsak, elbet o günlere de geliriz, ama o günlere sadece bu ağır müeyyidelerle gelemeyiz. Yani toptan yeni bir yapılanma ile gelebiliriz diye düşünüyorum. Saygılar sunuyorum.

***Oturum Başkanı: Prof. Dr. A. Can TUNCAI –
Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi***

Teşekkür ederim Sayın Coşkun, Sayın Mosturoğlu bir iki kelime ilave etmek istedi. Kendisine söz vereceğim.

***Av. Şekip MOSTUROĞLU -
Fenerbahçe Spor Kulübü Başkan Yardımcısı***

Yani bakın! Burada kilit bence il spor güvenlik kurulu. Tekrar altını çiziyorum. Size çok basit bir olay anlatayım. Ben Fenerbahçe'yi temsilen katıldım bir il güvenlik kurulu toplantısına, bu yaşanan olaydaki taraftar grubu, Fenerbahçeli de değil, yani onun için söylediğim sözün iki kat daha dikkate alınması gerekirdi diye düşünüyorum o toplantıda. Çok geniş bir olay olmuş. Görüntülerini izlettirdiler il güvenlik kurulunda. Yüzlerce kişi katılmış olaya. Yani bir salonda olan olay. Üç kişi yakalamışlar. Üç kişi. Diyorlar ki işte bunlara 1 yıl giriş yasağı koyalım. Karar da gelmiş, herkes imzalamış, bana gelene ka-

dar imzaladı. Ya ben de bir farklılık yaratmayı düşünüyordum. Artık bu tahammül edilecek gibi değil. Şunu söyledim dedim ki, bir hukukçu olarak söyledim bunu da. Bu üç kişinin bana göre ceza ehliyeti yok dedim. Şaşırdı vali yardımcımız, dedi ki, niye cezai ehliyeti yok dedi, ceza sorumluluğu yok dedi. Ya dedim aklı olsa bu üç kişi de yakalanmazdı. Orada 97 kişi var, onların hiçbir tanesi sorumlu değil, bu üç kişi sorumlu. Ben dedim kardeşim buna şerh koyarım, muhalefet koyarım dedim. Ceza sorumluluğu yok bu üç kişinin dedim. Beni ikna etmek için toplantının saatini, yerini değiştirdiler ve beni toplantıya sokmadılar ve üç kişi çıktı sorumlu yine. Yani bin kişi var olayda. Yani ismini de veririm maçın, hangi maç olduğunu da. Gerek yok. Bir spor salonunda, yani basketbol maçında oluyor olay. Bin kişi var sorumlu olan, en az 25 kişi, daha sonra röportaj yapıyor, yani o kendi kulübünün televizyonunda röportaj yapıyor. O görüntüleri de veriyorlar. Ya dedim ya bu adamların ceza sorumluluğu yok, ama ona rağmen üç kişi şey aldı. İşte o zaman İsmail Bey'in dediği gibi işte, üç kişi ceza aldı. O üç kişi acaba kimdi? Hani tutanak tutuldu ceza aldı. Öteki 22 kişi dolaşüyor aramızda. İl spor güvenlik kurulu bence bu işin kilit noktası. Ya bir kere mutlaka kamudan Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü mutlaka içinde olmalı. Yani İstanbul genelinde konuşuyoruz gibi geliyor ama, bütün vilayetlerde, bütün ilçelerde teşkilatı olan, oralarda kamuyu temsil eden mutlaka Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü'nden bir temsilci olmalı. Kulüplerden mutlaka temsilci olmalı. Taraftar derneklerinden bir temsilci olmalı bana göre. Ama yani böyle polis bu kadar egemen olduğu, oy hakkının bu kadar yüksek olduğu bir komisyon olmamalı. Hukukçu mutlaka gerekiyor, mutlaka. Çok gerekiyor bence. Elzem! Ama o da şu, yani hukukçu da valinin atadığı değil ama yani. Tabii evet.

***Oturum Başkanı: Prof. Dr. A. Can TUNCAY –
Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi***

Efendim teşekkür ederim. Aslında Türk toplumunun çoğunun galiba cezai ehliyeti yok. Herhalde sorun orada düğümleniyor. Burada panelimize son vermek istiyorum. Sevgili Mert Yaşar bize artık hoşgörü gösterin. Zaman bittiğinden artık çok teknik sorularına burada cevap veremiyoruz. Onu başka bir ortamda cevaplarız. Ben toplantıyı kapatmak için herkese teşekkür ediyorum. Gerek gelenlere, gerek sözleriyle bize katkıda bulunanlara, gerek panelistlere şimdi toplantıyı kapatmak için Sayın Avukat Türker Aslan'a söz veriyorum. Buyurun Türker Bey.

Av. Türker ARSLAN – TMOK Başkan Yardımcısı – CAS Hakemi

Efendim 3 saat 25, hatta 30 dakikadır beraberiz. Hepinize katılımınız için bir kere daha Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi olarak özellikle teşekkür etmek istiyorum. Pazar günü geldiniz, burada değerli vakitlerinizi bizlerle be-

raber geçirdiniz. Ama çok önemli şeyler konuştuğumuz inancındayım. Özellikle Ankara'nın sesi olarak nitelendirdiğimiz Zübeyt Aydın ve arkadaşlarına, ekibine çok büyük görev düşüyor burada. Burada çok önemli şeyler söylendi. Bunları iletmek tabii ki birinci etapta sizin herhalde bir yükümlülüğünüz olacak, bir göreviniz olacak. Sayın bakanımıza bu konuları iletin lütfen! Ben de toplantının notlarını deşifre ettirdiğim anda, derhal kendisine göndereceğim. Kitap olarak basılması uzun sürecek, 1 ay, 1.5 ay sürer. Ama bu toplantıların hepsini kitap olarak yapıyoruz. Elimizde belge oluyor ve bir

faaliyetimiz oluyor tabii. Bugün gerçekten önemli şeyler konuşuldu. Özellikle il güvenlik kurulu ile ilgili olarak aksaklığın en önemli noktalarından biri olduğunu hepimizin gördüğü, il güvenlik kurulu ile ilgili önerileri çok dikkate almakta yarar var. Ben hepinize katılımınız için tekrar teşekkür ediyorum. Bir dahaki sefere tekrar buluşmak üzere, saygılar, sevgiler.

SAAT 13.30

TÜRKİYE MİLLİ OLİMPİYAT KOMİTESİ

Olimpiyatevi Ataköy-İstanbul

Tel.: 0.212 560 07 07

Fax.: 0.212 560 00 55

Web: www.olimpiyatkomitesi.org.tr

E-posta: info@olimpiyat.org.tr